

Η ΑΡΕΝΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

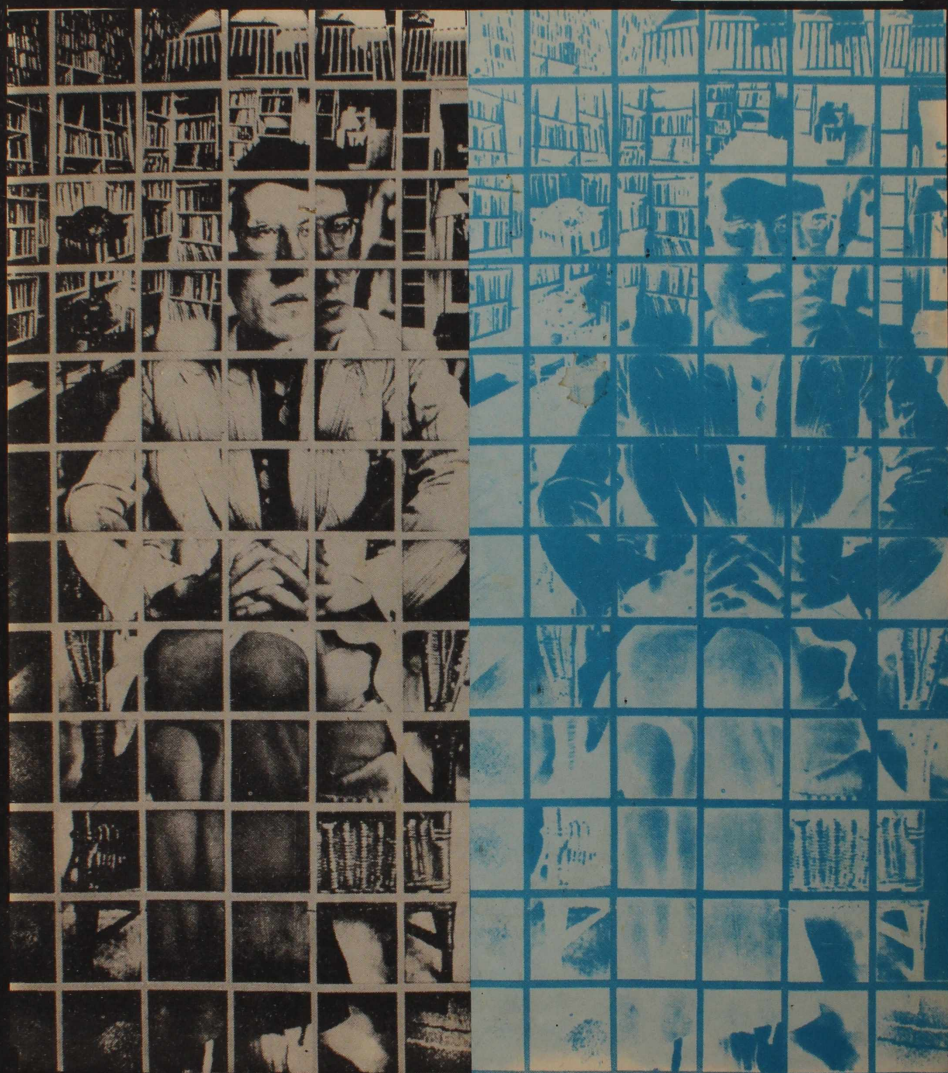
3

ΔΙΜΗΝΗ ΦΥΛΛΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ

δρχ. 100..

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

ΑΠΡΙΛΗΣ 1984

αντιεξουσιαστικές κολλεκτιβες
ελλαδα και εοκ ο περιπλανωμενος δημιος
αναρχισμος η βαρβαροτητα
πυρηνοκινητη αριστερα
φυλακες σουχι

Editorial

Η σοσιαλδημοκρατία οργανώνει το κράτος και στηρίζει το κεφάλαιο. Η "αριστερή" αντιπολίτευση της πασπατεύει το κομμάτι της πρώτης και επιτίθεται στις θέσεις του ρεφορμισμού που ξεπετινούνται από το ιδεώδες λογικό-της πτώμα. Εύλογες, ευρύτελες, ταρτατίσμοι και ανελέητος γκαϊμπελίσμος. Το Πάσοκ μ' όλο το υ πολυίπο εξουσιαστικό σκυλολοϊ σχε διαίζουν και οργανώνουν τις συγχρο νες μορφές καταπίεσης, καταστολής, αλλοτριώσης, πραιοποίησης και ξε- νωσης των ανθρώπων μέσα στην κοι- νωνία. Η νεολαία που καποτέ δηλωνε αυτο ή εκείνο, σήμερα δεν δηλωνει τίποτα άλλο παρα καταναλωτισμό, α- ποκρυψισμό, υποαχρηση, παραιτηση κι ανεχεια. Το εργατικό κίνημα, κατω απο τον ελεγχον των μεγαλυτερων ε- χθρων- του στην παλη για την απε- λειδερση των εργαζομενων, τον στα λινισμό και την σοσιαλδημοκρατία, δεν μπορεί να φτασει στο επιπεδο της συνολικής κριτικής και ανατρο-

πης της κοινωνίας, και παραμενει' σε κεινο το επιπεδο των αγωνων που απ' τη μια δειχνουν πως δεν θα σταματησει ποτε να διαμαρτυρεται, αλλα κι απ' την αλλη πως τα αιτημα- τα ειναι αιτηματα-στηριγματα του καπιταλιστικου συστηματος. Οι νεες κοινωνικές μειοψηφίες που ξεπηδα- νε μεσα απο την κριση του κρατους που θελει να αναμορφώσει το Πάσοκ δεν καταφέρουν να αναδείξουν μια επαναστατική πολιτική και φυγορα- γουν κατω απο την πολιτική και πε- ριθωριακη-τους νευρωση.

Ο ελευθεριακός χώρος, ο χώρος της αντι-εξουσίας και της αν-αρχ- ας δεν μπορεί -τουλάχιστον προς το παρον- να δώσει μια επαναστατι- κη προοπτική. Οι λογοι, πιστευουν πολλοι, πως ειναι ήδη γνωστοι. Ε- μεις δεν το νομιζουμε, ή καλύτερα, πιστευουμε πως οι λογοι που ανα- φερουν ειναι ατομοι, αποκομμενοι απο την συνολική κριση της κοινο- νιας και του προλεταριατου.

Όσον αφορά το αντιεξουσιαστικε εντυπο γενικά, δεν μας αρκει πλεον η απλη υπαρχη- του. Δεν μας αρκει πλεον ενα εντυπο που θα ναι μονο ενα ανοιχτο φορομ-προβληματισμοι και αναζητησης. Σήμερα που ξετυλι- γεται ενα δικτυο κατασταλτικων κι αλλοτριωτικων σχεσεων εξουσιας, σήμερα που το κρατος και το κερα- λαιο κατασκευαζουν τα νεα σπλα καταστολης και προετοιμαζονται για το νεο ταξικό πολεμο, ο χώρος της αντιεξουσιας και τα εντυπατο προ- πει για μας να σχεδιασουν τα δικα τους νευ σπλα, να αναζητησουν τα πεδια εκεινα οπου θα μπορεσουν να διεξαγουν, νικητρια και αποτελε- σματικά, τον πολεμο αυτο. Σε αυτον

τον αγωνα καλούμε καθε επαναστατη αντιεξουσιαστη.

Δεν ειασμε σκorpora δυναμη και ουτε θελουμε να μ'ιασμε. Η φωτια ει- ναι δυνατη και πυρναει για πολλη ωρα τον αερα μονο οταν τα ξυλα πλαγιαζουν το ενα κοντα στο αλλο. Δεν αναζητουμε δρομους σκοτεινους κι ουτε σκοπευουμε να γινουμε, οι φυματικοι της επαναστασης...

Η ΑΡΕΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ Η ΕΛΘΕΑΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Μανος Σουμπασακης, Βαγγελης Καρα- γιαννης, Γιωργος Χαμπα, Κατερινα Παπαθανασιου, Γιωργος Θαλασσης, Ζα φειρης Ιωσηφιδης, Γρηγορης Δημη- τριου, Στεφανος Μιχαλης.

Η ΑΡΕΝΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

Φυλλάδα για την αντιεξουσιαστική θεω- ρία και πληροφόρηση.

Εκδίδεται από τις ΑΥΤΟΝΟΜΕΣ ΕΚ- ΔΟΣΕΙΣ.

Υπεύθυνος περιοδικού:
Γιώργος Χάμπας,
Σοφίτου 63,
155 61 Αθήνα

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικό, 5 τεύχη: 350 δρχ.
Κύπρος, Ευρώπη: 450 δρχ.
Αμερική, Καναδάς: \$ 6

Ταχυδρομικές επιταγές, αλληλογραφία, οικονομικές ενισχύσεις:

Περιοδικό "ΑΡΕΝΑ",
c/o Γιώργος Χάμπας,
Poste Restante
155 01 Αθήνα

τηλ. 86.23.506

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ-ΜΟΝΤΑΖ: Λε- ανίδας Χρηστάκης, Νικ. Ούρανου
58-ΑΘΗΝΑ 114 71, τηλ. 3630305.

Η ΑΡΕΝΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αντιεξουσιαστικές Κollectιβες: Η οικοδόμηση της επαναστατικής οργανώσης, της θεωρίας, της δράσης και της προπαγάνδας	σελ. 3
ΕΟΚ-ΕΛΛΑΔΑ: προσπάθεια ανάλυσης μιας συγχρο- νης μορφής καπιταλιστικής ολοκλήρωσης	σελ. 9
Ο περιπλανώμενος δημῖος	σελ. 16
Αναρχισμός ή Βαρβαρότητα	σελ. 18
Αουγκουστίν Σουχι: Προσοχη Αναρχικός (συνεν- τευση)	σελ. 20
Πυρηνόκλινη Αριστερά: Μια σοσιαλιστορία που μοιάζει με πολλές	σελ. 25
Φυλακή δεν σημαίνει σιωπή	σελ. 28
Σχολία	σελ. 30

ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΕΣ

**η οικοδομηση
της επαναστατικης
οργανωσης,
της δρασης,
της θεωριας
και της
προπαγανδας**

Η καθημερινή λειτουργία του καπιταλισμού και των θεωριών εκείνων που ακουγονται στο όνομα "υ παναπτικής Ελλάδας", "μικρομεσαίας" χαρακτηρισ της ελληνικής οικονομίας" και "μονοπωλιακή εξάρτηση της χώρας απ' το ξένο κεφάλαιο", τίνουν εξ αντικείμενου και σκοπιμιά συγχρονως να συσκοτίσουν, να συγκαλύψουν και να σβήσουν την επαναστατική προοπτική απ' τη συνείδηση του συγχρονου προλεταριάτου [1]. Προκειται για θεωρίες που προσπαθούν να ερμηνεύσουν την κρίση της ελληνικής οικονομίας σαν κρίση τοπικού χαρακτήρα, σαν κρίση που το αντιδοτο-της βρίσκεται στο "Ειρηνικό περασμά στο σοσιαλισμό", στην "Ειρηνική συνύπαρξη των κρατών" και στην "Αέναν επανάσταση μέσα απ' τους θεσμούς".

Οι αντεπαναστατικές αυτές θεωρίες δεν μπορούν να ξεφύγουν απ' την ααγήνη της μαρξικής σκέψης και την ύλη-της: πως δηλαδή, η σύμψη με τον καπιταλισμό αντίφαση βρίσκεται ανάμεσα στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και στις καπιταλιστικές οικονομικές μορφές ή τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής. Εξελιγόμενες μπροστά στη μοναδική σύγχρονη αλήθεια, πως δηλαδή, "η σύμψη με τον καπιταλισμό αντίφαση δεν βρίσκεται εκεί, αλλά στον τύπο του σχίσματος ανάμεσα σε διευδυνση και εκτέλεση που ο καπιταλισμός πραγματοποιεί, καθώς επίσης και στην αναγκαιότητα, που του δημιουργείται απ' το γεγονός αυτό, να επιδιώκει ταυτόχρονα τον αποκλεισμό και τη συμμετοχή των ατομών σε σχέση με τις δραστηριότητες-τους" [2].

Οι θεωρίες των "σταδίων" (σταδιακή πορεία προς το σοσιαλισμό) δεν πναι τυχαίες, ούτε και ξεπερνάν ετοιθέλεια απ' τα μυαλά μιας μαρξίζουσας ντελγικιστίας. Ήταν απαραίτητα του πως εβλεπταν οι μαρξίστες τον κόσμο: σαν ένα συνεχό σχέσεων και λειτουργιών που διέπνουν από έναν οικονομικό ντετερμινισμό. Πως, δηλαδή, η επεξεργασία "των νομών της κίνησης της καπιταλιστικής οικονομίας" είναι σε θέση να αποδείξει επιστημονικά την καταρρέση του καπιταλισμού και τη νίκη του σοσιαλισμού, πως προκειται αναπόφευκτα για γεγονότα "που τα εγγυώνται οι φυσικοί νομοί".

Η γενική κίνηση της οικονομίας αντιμετώπιζε -ται στις θεωρίες αυτές εξω από κάθε ταξική πάλη Κινητήριος μοχλός της επανάστασης, θα μπορούσε να ληχθεί συμπερασματικά, θεωρείται γι αυτούς η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων η όχι η ανάπτυξη της αυτονομίας δράσης του προλεταριάτου. Ε-

τοι, δεν μπορούν παρά να παρουσιάζουν στα μάτια του κοσμού έναν σοσιαλισμό αποστερημένο απ' όλο το ανθρωπινό περιεχόμενο-του, σαν έναν απλά "αντικειμενικό" και εξωτερικό μετασχηματισμό.

Για τους επαναστατές αντιεξουσιαστές δεν υπάρχει κρίση του καπιταλισμού που προκύπτει απ' τη λειτουργία "αντικειμενικών νομών". Κρίση υπάρχει στο μέτρο που υπάρχει και εξέγερση των ανδρών εναντίον στους κατεστημένους κανόνες. Όπου υπάρχει κρίση, υπάρχει και εξέγερση -που άλλοτε γίνεται ανερή φωνή, κι άλλοτε παραμένει σιγή. Μνη είτε γιατί εμφανίζεται μέσα στα στενά πλαίσια της ταδε καπιταλιστικής επιχείρησης, είτε γιατί πραγματοποιείται με την ανεξέλεγκτη μορφή της υπεργασίας, της διαθεσιμότητας και της απουσίας του προλεταριάτου.

Οι μορφές με τις οποίες εμφανίζονται οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής δεν αποτελούν μοναδικές μετρήσεις της κατπίεσης και της εκμετάλλευσης του προλεταριάτου μιας χώρας. Όπως δεν γίνεται να υπάρχουν άνθρωποι λιγότερο ή περισσότερο κατπίεσμενοι, αλλά άνθρωποι κατπίεσμενοι και άνθρωποι λευτεροι, έτσι δεν μπορεί να γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα σε χώρες λιγότερο ή περισσότερο καπιταλιστικές, παρά μόνο ανάμεσα σε καπιταλιστικές και μη.

Η Ελλάδα ανήκει, σίγουρα, στην πρώτη κατηγορία αφού διατηρεί και μάλιστα προσάγει τα χαρακτηριστικά εκείνα που αρμοζουν σε μια χώρα που τητλοφορείται "καπιταλιστική". Τι είναι αυτό που μας οδηγεί σ' αυτό το συμπέρασμα;

1. Η γοργή γραφειοκρατικοποίηση της ελληνικής κοινωνίας και η πυραμική ιεραρχική δομή. Η παραδοσιακή έννοια της τάξης, που αντιστοιχούσε στις σχέσεις που είχαν τα άτομα και οι κοινωνικές ομάδες με την ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής ξεπεραστήκε. Η επαναστατική προοπτική δεν προσανατολίζεται πια στο ζήτημα της ιδιοκτησίας μεσών παραγωγής, αλλά πολύ περισσότερο πάνω στην κατάσπαση των ατομών και των ομάδων μέσα στις πραγματικές σχέσεις παραγωγής. Προσανατολίζεται στις σχέσεις εξουσίας, στον διαχωρισμό διευθυνόντων και εκτελούντων. Οι σχέσεις παραγωγής στην Ελλάδα δεν έχουν τίποτα να ζηλέψουν απ' τις αντίστοιχες των άλλων καπιταλιστι-

- των χωρών. Είναι το ίδιο εξουσιαστικές, ξενωτικές και прагμοποιητικές.
2. Η ξένωση του ανθρώπου απ' τη θμελειωκή-του δραστηριότητα, την παραγωγική-του δραστηριότητα, και η прагμοποίηση-του προς ωφελος της παραγωγής -που εκφράζεται σαν πάλι εναντία στην ξένωση και εναντία στους όρους-της, και σαν απουσία των ανθρώπων απ' την κοινωνία, σαν παθητικότητα, απογοήτευση, αποχώρηση, απομόνωση.
3. Αύξηση της παραγωγής για την ίδια την παραγωγή, που έχει γίνει αυτοσκοπός κι έχει οδηγήσει στην прагμοποίηση του ανθρώπου, έχει μετριάσει το υποκείμενο σε αντίκειμενο, τον άνθρωπο σε πράγμα.
4. Τα "εργατικά κομμάτια" και τα συνδίκια παίρνουν στη χώρα-μας τον ίδιο κατασταλτικό, αντιεργατικό και εξισορροπητικό ρόλο με τ' αντίστοιχα των υπολοίπων καπιταλιστικών χωρών. Καθορισμένη η γραμμοειρητική-τους εξέλιξη απ' την ίδια την αντικειμενική τους εξέλιξη του καπιταλισμού και τον εκφυλισμό του προλεταριάτου έχουν γίνει οι τροχοί του συστήματος. Η βασική σχέση του σύγχρονου καπιταλισμού, η σχέση ανάμεσα σε διευθυνόντες και εκτελεστές, αναπαράχθηκε και με τα στις ίδιες τις οργανώσεις "του" προλεταριάτου.

Ο ρόλος της επαναστατικής οργάνωσης, των ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΟΛΛΕΚΤΙΒΩΝ, θα'ν σήμερα αποφασιστικός στο μέτρο που θα χαράξει μια αντίεξουσία στική προοπτική και θα δείξει με συγκεκριμένα λόγια πως υπάρχει μια λύση στην κρίση της κοινωνίας: η γενικευμένη αυτοδιεύθυνση των ανθρώπων και εθελοντικά συνεταρριζόμενων παραγωγικών και καταναλωτικών κοινωνικών μονάδων. Θα είναι αποφασιστικός στο μέτρο που θα οργανώσει και θα σχεδιάσει όσο γίνεται καλύτερα τη ρήξη με το συστημα των ιεραρχημένων σχέσεων και λειτουργιών, στο μέτρο που θα φέρει τη νίκη στις κοινωνικές κινήσεις δυνάμεις που βαδίζουν σήμερα ήδη αντιμέτωπες με την ανωτέρα και καθολικότερη σχέση εξουσίας: το κράτος και τους οργανισμούς-του.

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η απορριψη του λεβινιστικού μοντέλου της πολιτικής οργάνωσης -του πρωτοποριακού, καθοδηγητικού και συγκεντρωτικού κομμάτιος-, δεν πρέπει να μας οδηγήσει στο συμπέρασμα πως μια οργάνωση δεν έχει το δικαίωμα να έχει ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, να προτείνει μια συγκεκριμένη αντίληψη της αυτοδιευθυνόμενης κοινωνίας, και πως αν τελικά το έκανε θα προσπαθούσε να υποκαταστήσει το προλεταριάτο. Η πολιτική της ελευθερίας, λέει ο Κ. Καστοριάδης στην κριτική του κατά των οργανώσεων αντίληψης του Λεβόφ, δεν είναι η πολιτική της μη παρέμβασης, αλλά της παρέμβασης με μια θετική εννοια. Πως αλλιώς θα καταπολεμούσε και τους καπιταλισμούς, αν όχι με το να προβάλλει στους, αρετές, κανόνες και οργανωτικές μορφές που αντιτασσονται ριζικά στην καταστροφική κοινωνία; Αν όχι με το να προπαγανδίζει τις ιδέες-του και να συστραίνει γύρω-του όλους όσους θέλουν να δράσουν από κοινού;

Πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε μια για πάντα: Μια επαναστατική οργάνωση δεν είναι ένας κηλός συζητησιών. Κι αυτό γιατί:

- Τα άτομα δεν συμμετέχουν σε κάποια ομάδα αν έρουν πως προκειται να ανταλλάξουν απλώς "πληροφορίες" και να συζητήσουν τις αντιλήψεις-τους,
- Δεν συμμετέχουν όταν έρουν πως τους αρνείται το δικαίωμα να επαναλαμβάνουν τις ιδέες-τους αδιακόπια μέσα στους κοινωνικούς αγώνες, φοβόμενοι μήπως και υποκαταστήσουν με τον τρόπο αυτό τον λόγο του προλεταριάτου,
- Τα άτομα συμμετέχουν μόνον όταν προκειται να κάνουν κάτι που τους φαίνεται αρκετά σημαντικό, κι όταν έρουν πως αυτό το κάτι θα'ν αποτέλεσμα λεωμτικού. Κάποις δεν είναι τόσο ανήσυχος ώστε να αναλύει ένα μέρος από τον ελάχιστο ελεύθερο χρόνο που αφηρεί ο καπιταλισμός για το τιποτέ.

Η οργάνωση πρέπει να είναι η ίδια μια οργάνωση δράσης. Αυτό σημαίνει μια οργάνωση που θα προπαγανδίζει σε κάθε περίπτωση, κι όχι μόνο τις Κυριακές ή τις γιορτές, της ιδέας της Αυτονομίας, και θα βοηθάει τους ανθρώπους να εκτελέσουν αυτόνομες πράξεις. Που θα κάνει φανερά και επίκτητη τη λύση κάθε προβλήματος που απαντάται στον κοσμο των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων. Που θα διακηρύσσει ανοιχτά την αναγκαιότητα της ανατολής αυτής της κοινωνίας και του σοσιαλιστικού -ελευθεριακού μετασχηματισμού-της. Που θα συνδυάσει την εμπειρία των αγώνων του προλεταριάτου με τις σπεριμένες του ανάγκες.

Αν παραμερίσουμε την αναγκαιότητα της ανοικοδόμησης των Αντιεξουσιαστικών Κολλεκτιβών και της αντιεξουσιαστικής παρέμβασης σ' όλα τα επίπεδα της κοινωνίας, που σαν στοχο-της θα'χει την προώθηση της ιδέας της αυτονομίας του προλεταριάτου, τότε δίνουμε στην Αυτονομία μια απολυτή και μεταφυσική εννοια (!: Οι εργαζόμενοι πρέπει να φτάσουν σε ορισμένα συμπέρασματα ελεύθεροι από οποιαδήποτε επιβάρυνση). Στην περίπτωση αυτή, λέει Ξάνα ο Καστοριάδης, πρέπει όχι μόνο να καταδικάσουμε κάθε δράση αλλά και κάθε διάδοση ιδεών-περιλαμβανόμενης και της ίδιας της ιδέας της Αυτονομίας.

Η εκμεταλλευτική κοινωνία επιβιώνει στο μέτρο που πετυχαίνει να αναπαράγει μέσα στο ίδιο το προλεταριάτο τις δικές-της αντιφάσεις, στο μέτρο που το κάνει να αποδέχεται την καταστροφή-του. Τα πιο επιβάρυντα όπλα δεν είναι αυτά που χρησιμοποιεί το κράτος για την καταστολή του προλεταριάτου, αλλά η διάταξη των πραγμάτων και η οργάνωση των κοινωνικών σχέσεων στη σημερινή κοινωνία που τείνουν να αναπαράγουν αδιακόπια μέσα-τους τις βάσεις της ίδιας της κοινωνίας. Το μεγαλύτερο εμπίδιο στο δρόμο της ανάπτυξης-του είναι η αδιακόπια αναγέννηση της καπιταλιστικής πραγματικότητας μέσα στους κόλπους-του. Η κατάσταση στην οποία हमια βρίσκεται είναι απολυτά αντίτακτη. Απ' τη μια είναι το κυτταρόκομπος καινούργιας ανθρώπινης οργάνωσης, μιας νέας μορφής, κι από την άλλη ένας οργανισμός που δεν μπορεί να απαλλαγεί ποτε εντελώς απ' την καπιταλιστική κοινωνία, τους κανόνες και τα στάδια-της μέσα στα οποία ζει και κινείται. Η πάλι του προλεταριάτου εναντία στον καπιταλισμό δεν είναι άλλο παρά πάλι εναντία στον ίδιο-τον τον εαυτό. Καταπολέμει την εκμεταλλευτική κοινωνία στο βαθμό που συνειδητοποιεί και αποβάλλει όλα τα κατалоипα μέσα-της της κοινωνίας που αντιμάχεται.

Έδώ βρίσκεται ο ρόλος, λοιπόν, και η αναγκαιότητα της επαναστατικής οργάνωσης-μας. Η οικοδόμηση των Αντιεξουσιαστικών Κολλεκτιβών θα συμβάλει στην ανάπτυξη της συνειδησίας του προλεταριάτου σ' όλους τους τομείς και μάλιστα εκεί όπου συναντά τα μεγαλύτερα εμπίδια: στην συνολική αντιμετώπιση του κοινωνικού προβλήματος. Πρέπει να προηγηθεί στο προλεταριάτο τα απαραίτητα για την ανάπτυξη της συνειδησίας-του στοιχεία, και να δείχνει συνεχώς με ποιο τρόπο τα γενικότερα προβλήματα ξαναβρίσκονται στη δραστηριότητα της καθημερινής ζωής και αντίστροφα, πως οι αντιφάσεις της καθημερινής ζωής είναι & συγκρούσεις που συγκλονίζουν ολοκληρή την κοινωνία.

Ο εκφυλισμός των "εργατικών" οργανώσεων και η επιδίωξη θανάτου που πλάκωσε τις παμπολές αριστοκρατικές οργανώσεις της μεταπολιτευτικής περιόδου δεν είναι ένα φαινόμενο που μπορεί να ερμηνευτεί με την εξέταση και μόνο της ιστορίας των των ομάδων. Ο εκφυλισμός-τους είναι άμεσα αναγκαίος με τον εκφυλισμό του προλεταριάτου. Είναι λάθος να πιστεύουμε πως τα σχήματα της η γένιας ήταν εκείνα που οδήγησαν τις οργανώσεις αυτές στον αφανισμό. Οχι! Πρέπει να θεωρείται σι γούρο, πως το προλεταριάτο στη φάση εκείνη είχε τις οργανώσεις που ήταν ικανο να έχει. Οι οργανώσεις που διαδέχτη το προλεταριάτο σε κάποια χρονική στιγμή αντανάκλων και την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το ίδιο. Αν हमια τα "εργατικά" κομμάτια και τα συνδίκια της εργατικής τάξης έχουν γραφειοκρατικοποιηθεί και αναπαράγει τον κυρίαρχο κοινωνικό διαχωρισμό της σύγχρο-

νης κοινωνίας ανάμεσα σε διευθυνόντες και εκτελεστές, αν οι "αριστεριστικές" οργανώσεις έχουν στην κυριολεξία αποδεκατιστεί, κι αν ο "αντιεξουσιαστικός χώρος" παρουσιάζει μια δυσκαμψία ως προς το να προτείνει ένα εναλλακτικό οργανωτικό μοντέλο, όλα αυτά δεν είναι σε καμία περίπτωση φαινόμενα αποκομμένα από την πορεία των κοινωνικών αγώνων.

Αυτό που σήμερα παρουσιάζεται σαν ανικανότητα των επαναστατών να οικοδομήσουν την οργανώσή τους, στο προλεταριοτό εκκρίνεται συμμετρικά σαν τωπή απουσίας, παθητικότητας και εφυσχασμού.

Σίγουρα, το πρόβλημα της οργάνωσης θα λυθεί όταν πραγματικά οικοδομηθούν οι επαναστατικές αντιεξουσιαστικές κολλεκτίβες, οι κοινότητες που με την σειρά-της θα εξαρτηθεί απ' την ανάπτυξη της αυτονομίας δράσης του προλεταριату.

Η αρχή, όμως, της λύσης-του πρέπει να ξεκινήσει εδώ και τώρα. Δεν πρέπει να κρατάμε μια στάση απόχλης από τους συγχρόνους κοινωνικούς αγώνες. Οι αγωνιστές αυτοί δεν προκρίνεται από μόνους-τους να λύσουν το πρόβλημα της οργάνωσης. Απλώς θα το δέσουν για άλλη μια φορά σ' ένα υψηλότερο επίπεδο.

Στις σημερινές συνθήκες η οικοδόμηση της επαναστατικής οργάνωσης-μας είναι ορος αναγκαίος για την ανάπτυξη της ταξικής πάλης και της ταξικής συνειδητότητας των ανθρώπων. Σήμερα, που κομμάτια και συνδικάτα έχουν γίνει τροχί του συστήματος, οι επαναστατικές κολλεκτίβες δεν θα μπορούσαν να αναπτυχθούν, κι ακόμα περισσότερο να υπάρχουν, παρά μόνον αν η δραστηριότητα, η δομή, οι ιδέες και οι μεθοδοί-τους ανταποκρίνονται στην αντιγραφειοκρατική, αντιεξουσιαστική συνείδηση των εργαζομένων και την εκκρίσιμη-παρά μόνον αν είναι ικανές να θέσουν πάνω σε νέες βάσεις την επαναστατική πολιτική, θεωρία, δράση και δουλειά.

Η παρεμβάση της οργάνωσης μέσα στην καθημερινή εμπειρία του προλεταριату, πιστεύουμε πως είναι δυνατόν να επιτρέπει τους στόχους που προαναφερθήκαν. Μια τέτοια πολιτική, όχι μόνο δεν εκβιάζει το προλεταριοτό, αλλά και συμβάλει στην διαύγηση ενός καθολικότερου προταγματος μετασχηματισμού της κοινωνίας, περά απ' τα στενά όρια της καπιταλιστικής επιχείρησης (μεμονωμένα) και των κλαδικών αγώνων.

Αν αργήσουμε εμείς σήμερα να εκπροσωπήσουμε-μας στους κοινωνικούς αγώνες- τις ιδέες-μας, πρέπει να μαστε σίγουροι πως αργά ή γρήγορα θα αναλάβουν κάποιοι άλλοι να το κάνουν...

Δεν δίνουμε "εγγυήσεις" ούτε σας υποσχόμαστε πως "θα σας εξασφαλίσουμε το επαναστατικό - σας μέλλον". Βεβαιώνω καλά πως το ξεκίνημα κάθε νέας επαναστατικής οργάνωσης δεν είναι εντυπωσιακό. Είναι, όμως, για μας ο μόνος ανοιχτός δρόμος. Όσοι θέλουν τα "μεγάλα", υπάρχουν αρίετα κομμάτια που θα τους απλώνει χείρα βοήθειας. Όσοι, όμως, θέλουν να κατοικήσουν σε κατι στερό, θα πρέπει να γνωρίζουν πως είναι υποχρεωμένοι να το χτίσουν μόνους-τους.

Η ΘΕΩΡΙΑ

Έχοντας επίγνωση της αλήθειας που κρυβεται στην αρχή "δύσως επαναστατική οργάνωση δεν υπάρχει επαναστατική θεωρία", δεν μας είναι δύσκολο να κατανοήσουμε την πλάνη του "αυθορημτισμού" φενακισμού, σύμφωνα με τον οποίο οι άνθρωποι θα ανακαλύψουν ως δια μαγείας-χωρίς την παρεμβάση της οργάνωσης- και με μόνο βοήθημα την εμπειρία-τους το περιεχόμενο του σοσιαλισμού και το απαραίτητο υλικό για την κοινωνική επανάσταση, όπως ακόμα και την πλάνη του "προχείρου αντιβισμού", που αυτοπροβάλλεται σαν επαναστατικός επειδή είναι βίαιος, και που έχει συχνά αντιεπαναστατικές συνέπειες, επειδή προκρίνει όχι το φόβο, αλλά την αγωνία για το άγνωστο" [3].

Μια θεωρία που είναι προϊόν επιβεργασίας καποίων "αντικειμενικών νομών" που -όπως τους αρεσει να λένε- διέπουν την κοινωνική εξέλιξη, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε επαναστατική ούτε και σοσιαλιστική. Κι αυτό, γιατί μια τέτοια θεωρία θα δήλωνε απουσία του ανθρώπινου περιεχομέ-

νους, θα 'ταν -όπως τονίσαμε ήδη- ένας απλός "αντί-κειμενικός" μετασχηματισμός. Ο σοσιαλισμός δεν είναι ούτε καν μια σωστή θεωρία. Είναι ένα σχεδίο αλλαγής της ιστορίας. Η επαναστατική θεωρία δεν είναι μια επιστημονική αλήθεια, αλλά ένα δημιουργία της αυτονομίας δράσης του προλεταριату, της πάλης-του για έναν αντιεξουσιαστικό σοσιαλισμό' είναι μια πρακτική αλήθεια που ψυτίζει ένα προταγμα μετασχηματισμού του κοσμού.

Κύριο μέλημα της επαναστατικής θεωρίας είναι τόσο η επιβεργασία της σοσιαλιστικής προοπτικής όσο και η δημοσιοποίηση των αντιφάσεων του καπιταλισμού, ξεκινώντας απ' την ανάλυση των αντιφάσεων της καπιταλιστικής επιχείρησης και προχωρώντας στην συνολική κριτική του ιεραρχικού οικοδομήματος.

Πρέπει να γίνει σ' όλους σαφές, πως η πάλη του προλεταριату δεν είναι, κι ούτε μπορεί να 'ναι, απλά και μόνο μια πάλη "έναντί" στην εκμετάλλευση. Πρέπει να τονιστεί πως τείνει αναγκαστικά να είναι μια πάλη για την οργάνωση τόσο των παραγωγικών όσο και των καθολικών κοινωνικών σχέσεων.

Η θεωρία-μας θα πρέπει να διακηρύσσει συνεχώς και ανοιχτά ότι ο στόχος του προλεταριату δεν μπορεί να είναι ο περιορισμός και η διευθέτηση της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, αλλά η κατάργησή-της.

Πρέπει να αποδείξει την φενακία της "εθνικοποίησης" και του "σχεδιασμού", αποκαλύπτοντας πως προκρίνεται για μωρη εξουσία που δεν καταργεί την εκμετάλλευση. Να αποδείξει πως η παραγωγή θα προσανατολιστεί προς το κοινωνικό συμφέρον μόνο όταν την διαχειρίζονται οι ίδιοι οι εργαζόμενοι και πως ακόμα σοσιαλισμός και αυτοδυνάμηση δεν νοούνται παρά μόνο αν καταργηθεί το κράτος και αντικατασταθεί απ' την εθελοντική, ανθρωπινή συνπαρξη των αυτονομών κοινωνικών μονάδων, αν αντικατασταθεί απ' την γενικευμένη αυτοδυνάμηση και την αντιεξουσία των Επαναστατικών Συμβουλίων.

Η επαναστατική θεωρία δεν είναι μια θεωρία επιβεργασμένη από ειδικούς, κι ούτε προκρίνεται να εισαχθεί με κομματική ενέση στο κομμά του προλεταριату. Η θεωρία-μας δεν είναι αυτή του υπολαβισμού και του λενινισμού. Μια τέτοια θεωρία θα ερχόταν σε άμεση αντίθεση με την ιδιαιτην ιδέα της κοινωνικής επανάστασης σαν αυτονομία δραστηριότητας των μαζών. Το περιεχόμενο του σοσιαλισμού είναι αφίρως αυτή η δημιουργική δραστηριότητα των μαζών, που καμία θεωρία δεν μπορείς κι ούτε θα μπορούσε ποτέ να προβλέψει.

Πρέπει να καταλάβουμε, πως η πηγή των ιδεών των αρχών της θεωρίας είναι τόσο η ιστορική όσο και η καθημερινή πείρα και δράση του προλεταριату. Είναι τόσο οι συνέπειες του ιστορικού παρελθόντος όσο και οι περσασμοί του αγώνου-αυτού. Η θεωρία δεν παράγει διαρκώς, α-ναλωτικές αλήθειες. Είναι μια συμβολή στην πηλη για την απελευθέρωση του προλεταριату.

Η επαναστατική πολιτική μπορεί και πρέπει να αγωνιστεί εναντίον στην αδικαίωτη διεισδυση του καπιταλισμού μέσα στο προλεταριάτο, γιατί η επαναστατική πολιτική αποτελεί πλευρά αυτής της πάλης του προλεταριάτου εναντίον στον ίδιο του τον εαυτό.

Οι μορφές δράσης που θα αναπτύξουν οι κ/λλεκ-

τιβες πρέπει να κινούνται σύμφωνα με την αποτελεσματικότητα-τους ως προς το σκοπό της οργανώσης -που είναι πάντα η συνεχής ανάπτυξη της προλεταριακής συνειδήσης. Πρέπει η δράση-μας να δημιουργήσει βάνα στο προλεταριάτο αυτή την συνείδηση της δυνατότητας της γενικευμένης αυτοδιδύκησης, χωρίς την οποία η επαναστατική ανάπτυξη θα είναι παρα πολύ δύσκολη. Πρέπει να αναλάβουμε στην σημερινή περίοδο μια σειρά από καθηκόντα προαναταλλισμένα προς αυτό το σκοπό. Η δράση της κollectιβας πρέπει να βρίσκεται κοντά σε κάθε κοινωνικό αγώνα, να προτείνει υποδειγματικές μεθόδους πάλης, αποτελεσματικές τακτικές και να αναλαμβάνει καθηκόντα πληροφόρησης.

Σ'όσους θέλουν να "κράτησουν αψίχτα τον επαναστατισμό-τους" το μόνο που έχουμε να τους πω με είναι τούτη η "πικρή" γι αυτούς αλήθεια: Η επαναστατική δραστηριότητα υποκείται σε μια βαθύτη αντίφαση: μετεχει της κοινωνίας την οποία θέλει να καταλύσει.

Η αντίφαση αυτή είναι το σμολόγο της αντίφασης κατάστασης του ίδιου του προλεταριάτου μέσα στον καπιταλισμό.

Η ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Δεν προκείται να υπάρξει ένα νέο επαναστατικό κίνημα αν ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού δεν ασπαστεί ολοκληρωτά το συνολο των νέων ιδεών, αρχών και κριτηρίων εκείνων που πρέπει να επεξεργαστούν οι επαναστατικές κollectιβες. Η ιδεολογική επεξεργασία και η προπαγάνδα αποτελούν στη διάρκεια αυτής της περιόδου το στοιχείο εκείνο που θα μπορούσε όχι μόνο να δώσει την συνοχή στην οργανωση, αλλά που θα 'ταν και σε θέση να προμηθεύσει τις αναγκαίες βάσεις για το επομενο βήμα.

Η προπαγάνδη των νέων αντιλήψεων πρέπει να γίνει με μια παράλληλη ιδεολογική επεξεργασία. Είναι αχάμια να πιστεύει κανείς πως πράγμα θα επεξεργαστεί, κότερα θα διαδοσει και επιτα θα δοσει. Μια τέτοια στάση θα 'ταν μηχανιστική και τετρα. Η προσπάθεια να προπαγανδίσουμε εντατικά τις θέσεις μας δεν έχει ακόμα αρχίσει. Οι βασικές μας αντιλήψεις δεν έχουν, πρακτικά, εμφανιστεί δημόσια.

Η προπαγάνδα-μας σφειλνει να τονισει τόσο την αποσυνδυαση του καπιταλισμου οσο και των "εργατικών ενωνσεων"-του. Πρέπει να δειξει πως οι οργανωσεις αυτές έχουν γίνει οι κυριοι μοχλοι του εκμεταλλευτικού συστήματος, πως ο εκμεταλλευτικός συμβαδισε με την γραφειοκρατικοποιηση-τους. Πως ο γραφειοκρατισμος του εργατικού κινήματος σημαίνει ότι η βασική κοινωνική σχέση του συγχρονου καπιταλισμου, η σχέση ανάμεσα σε διευθυντες και εκτελεστές, αναπαράθηκε μέσα στο ίδιο το εργατικό κίνημα.

Ρηξη με την γραφειοκρατική ιδεολογία σημαίνει ρηξη με τα θεματα-της. Σημαίνει διευκρινιση των ζητηματων για τα οποία μιλάμε. Αν πιστεύουμε πραγματι πως ο σοσιαλισμος δεν περιορίζεται μόνο σε οικονομικούς μετασχηματισμούς, και ότι αυτοι οι μετασχηματισμοι είναι αδιανόητοι και κενή περιεχομενου χωρίς την ριζική αλλαγή της στάσης των ανθρώπων απέναντι στην κοινωνία, τότε θα πρέπει να μας απασχολουν θεματα όχι μόνο σχετικά με το βιοτικό επιπεδο και την ανεργία, αλλά και τετοια οπως: Τι είναι η εφορσία, η παραγωγή, η καταναλωση, οι σχέσεις των ανθρώπων στην παραγωγή, στο χωρο που ζουν κλπ.

Πολλοι είναι εκείνοι που αναρωτιούνται πως θα μπορούσε να λειτουργήσει μια αν-αρχή, αυτο-διευθυνομένη κοινωνία. "Προφανώς", λέει ο Καστριανός σ'ένα κεφάλαιο του βιβλίου-του "Προλεταριάτο κι Οργανωση II", "πρέπει να τους απαντήσουμε: Θα το δείτε όταν το κανετε. Το θέμα όμως είναι ότι κατ'ένα μεγάλο μέρος δεν το κανουν επειδή δεν βλέπουν πως μπορεί να γίνει. Οσο παράλογο είναι να σκεφτούμε ότι μπορεί μια οργανωση να κατεχει ενα λεπτομερες σχεδίο λειτουργίας της σοβιετικής κοινωνίας, τόσο είναι ζωτικής σημασίας να συγκροτημοποιήσουμε την ιδέα του σοσιαλισμου, να δειξουμε την δυνατότητα μιας σοσιαλιστικής οργανωσης της κοινωνίας, να υποδείξουμε λύσεις στα προβλήματα που θα συναντήσει".

Συμπερασματικά, μια θεωρία μπορεί να χαρακτηριστεί επαναστατική μόνο στο μετρο που βοηθάει τους εοργαζομενους και γενικά κάθε κοινωνική ομάδα να εκτελεσει αυτονομες πράξεις. Δεν αρκεί η οργανωση να προπαγανδίζει την ιδέα της αυτονομίας του προλεταριάτου. Πρέπει η ίδια η οργάνωση να είναι μια οργανωση δράσης.

Η ΔΡΑΣΗ

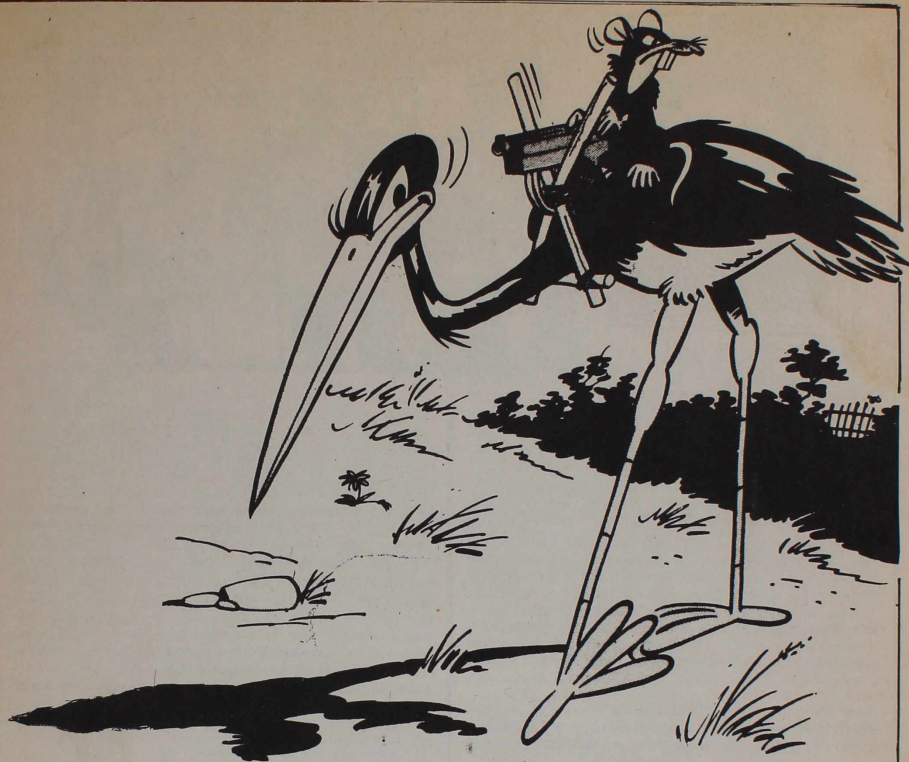
Μια δράση που δεν θα 'ταν αποτελεσματική δεν θα 'χε καν νοημα.

Το ερωτημα για μας δεν είναι -οπως για μερικους άλλους συντροφους- αν θα πρέπει να ζουμε για το αποτελεσμα ή όχι. Το ερωτημα για μας είναι: Ποια πολιτική δράση μπορεί να χαρακτηριστεί αποτελεσματική;

Μια πολιτική δράση είναι αποτελεσματική στο μετρο που συμβάλει στην ανάπτυξη της συνειδήσης και της μαχητικότητας του προλεταριάτου και μαλιστα σε τομεις όπου η ανάπτυξη αυτή συνανταει τα μεγαλύτερα εμποδια: στην συνολική αντιμετώπιση του κοινωνικού προβλήματος. Είναι αποτελεσματική στο μετρο που το βοηθάει να υπερβει τις φενομενες της εξουσιαστικής κοινωνίας και των γραφειοκρατικών-της οργανων, να ξεπερασει τα εμποδια που συναντα, κι όταν του εφαιρεται την ικανότητα να λύσει τα προβλήματα-του.

Το ζήτημα, βεβαια, δεν είναι να υπάρξει μια επαναστατική πολιτική με σκοπο να εμφανιστεί στο σκηνο του προλεταριάτου, αλλά να υπάρξει για να αποτελέσει στη διαμόρφωση της συνειδήσης του προλεταριάτου προμνημονος-το στοιχεια τα οποία στερείται.

Η επαναστατική πολιτική πρέπει συνεχώς να διειχνει με ποιο τροπο τα γενικότερα κοινωνικά προβλήματα εναφορισκονται στη δραστηριότητα της καθημερινής ζωής των ανθρώπων και αντιστοίχα, πως οι συγκρούσεις που συγκλονίζουν αυτή τη ζωή είναι σε τελευταία ανάλυση της ίδιας φύσης μ'αυτά που διαιρούν την κοινωνία.

Επειδή δεν προκειται να βρεθούν "προγραμματικές" θέσεις για τα πάντα, αυτό δεν σημαίνει πως δεν πρέπει να επαναλαμβάνουμε συνεχώς και να είμαστε σταθεροί πάνω στις ήδη διατυπωμένες θέσεις-μας: Γενικευμένη Αυτοδιδεικνυση, συμβουλευτική οργάνωση, ελεύθερος κollectιβισμός, άμεση δημοκρατία, καταστροφή της ιεραρχίας, καταργηση του στρατού, ίδρυση λαϊκής πολιτοφυλακής κλπ.

Οι προοπτικές της προπαγάνδας είναι αρκετά μεγάλες αρκεί όμως να πιστούμε πως οφείλουμε να γίνουμε οι εμψυχωτές και οι οδηγοί ενός πλατιού ιδεολογικού ρεύματος, που ο γενικός-του προσανατολισμός είναι καθαρά και αποφασιστικά τοποθετημένος, αλλά που μέσα-του συνυπάρχει (και μπορεί να συνυπάρχει) μια μεγάλη ποικιλία απόψεων και στάσεων που εκφράζουν τον πλούτο και την πολυπλοκότητα του επαναστατικού αντιεξουσιαστικού κινήματος. (Η μελλοντική ανθρωπότητα δεν θα είναι ένας νέο-μόλοσθικός αγωνιστής σε τρία δισεκατομμύρια αντίτυπα -και αυτό πρέπει να γίνει εκδηλό στις ιδέες-μας, στις δραστηριότητες μας, στις στάσεις-μας. Κ. Καστοριάδης)

Πρέπει να ερθούμε σε ρήξη με τον δογματισμό-μας απεναντι στους άλλους κι απεναντι στον ίδιο μας τον εαυτό. Είναι καιρός να καταλάβουμε ότι η εκκράση και η διατύπωση μιας ιδέας, εσώ τιμηματική, ημιτελής ή λανθασμένη, μπορεί να οδηγήσει στο ξεπερασμά-της, ενώ η ανώδυνη-της δεν οδηγεί ποτέ στην πολιτική ανωριμότητα.

Οι κυριοί αξόνες της εργασίας-μας πάνω στην επεξεργασία και την προπαγάνδα πρέπει να 'ναι:

α) Να αναλύσουμε και να δείξουμε την διαλυση των μορφών ζωής και κοινωνικής ύπαρξης των ανθρώπων σε όλους τους χώρους, μορφών οι οποίες έχουν δημιουργηθεί από τον καπιταλισμό και που διαρκώς καταστρέφονται απ' αυτόν. Να αναλύσουμε και να δείξουμε τις συνέπειες που προέρχονται από το γεγονός αυτό στη ζωή των ανθρώπων, την σπασίλα και την ασυμμετρία στο κοινωνικό επίπεδο

την αδιαισθησία και την ασφύξια στο ατομικό επίπεδο.

β) Να αναλύσουμε και να δείξουμε το θετικό στοιχείο που αναδύεται διαρκώς και που βρίσκεται σε αντίδραση και σε αγώνα εναντίον στις καπιταλιστικές μορφές ζωής και εναντίον στην αποσάθρωσή-τους.

γ) Να σχεδιάσουμε αντιεξουσιαστικές απαντήσεις, είτε πάνω στα άμεσα προβλήματα είτε πάνω στο πρόβλημα του μετασχηματισμού της κοινωνίας, εμπνεόμενοι απ' τους κοινωνικούς αγώνες, απ' την στάση και τις ανάγκες των ανθρώπων και από τις θεωρητικές-μας αναλύσεις.

Οι πηγές-μας σ' αυτή την εργασία πρέπει να 'ναι:

α) Συγκεκριμένα στοιχεία, που προβαίνουν τον τροπό με τον οποίο οι άνθρωποι βιώνουν την κρίση της κοινωνίας μέσα στις διαρκείς αλλαγές της ζωής-τους, και τον τρόπο με τον οποίο αντιδρούν εναντίον σ' αυτήν. Πρέπει 1. να παρούμε συνεντεύξεις και ρεπορτάζ, να αποκτήσουμε μαρτυρίες πάνω στα ζητήματα που μας απασχολούν ή που απασχολούν τους ανθρώπους, 2. να χρησιμοποιήσουμε στοιχεία παντός είδους, συμπεριλαμβανομένων κι αυτών που δημοσιεύει συχνά ο αστικός τύπος, 3. να εκμεταλλευτούμε τον τύπο των συγγενών οργανώσεων του εξωτερικού, 4. να οργανώσουμε συζητήσεις μέσα στις κολλεκτίβες και ανάμεσα σε συντροφούς της ομάδας και άτομα απ' έξω.

β) Η εκμετάλλευση του θεωρητικού και ιστορικού υλικού που παραγεται σε αφθονία απ' τη σύγχρονη κουλτούρα, δεν υπάρχει, κατά κάποιο τρόπο, τίποτα το σημαντικό στην τωρινή παραγωγή που να μη μας ενδιαφέρει και που να μην μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο -με την προϋπόθεση, κατ' αρχήν, να ξέρει κανείς να διαβάσει, με όλες τις έννοιες του ορού, με την προϋπόθεση, στη συνέχεια, να το βάλει στην προοπτική του επαναστατικού μετασχηματισμού της κοινωνίας γ) Η δική-μας εργασία οικείας και έρευνας, η μόνη

που μπορεί να πραγματοποιήσει τη συνδεση και τη ενοποίηση όλων αυτών του υλικού, και που θα μπορέσει να κάνει κάτι τέτοιο εάν τελικά απελευθερωθεί απ' τους δεσμούς μιας ορθόδοξιας που δεν τολμάει καν να πει το ονομα-της.

Καλούμε όλους σ'αυτούς θέλουν να δραστηριοποιηθούν για την αυτονομία του προλεταριάτου, για την γενικευμένη αυτοδιδέχηση και την συμβούλια και κοινωνία, όλους σ'αυτούς θέλουν να εργαστούν για την οργάνωση και τον σχεδιασμό της ρήξης με τον καπιταλισμό της εξουσίας στην οικοδόμηση της νέας οργάνωσης: των Αντιεξουσιαστικών Κολλεκτιβών.

Αυτονομή Αντιεξουσιαστική Κολλεκτιβ "ΑΡΕΝΑ"

Σημειώσεις

Το κείμενο αυτό αποτελεί σημειώσεις ενός συντόφου της κολλεκτιβας από το βιβλίο του Κ.Καστοριάδη "Η πείρα του εργατικού κινήματος-Προλετα-

ριατό και οργάνωση". Συζητήθηκε στο εσωτερικότης ομάδας σε μια κουβέντα σχετικά με την οργάνωση του αντιεξουσιαστικού χώρου. Τελικά, αποφασίστηκε να δημοσιευτεί με βάση τις σημειώσεις από το βιβλίο επεξεργασμένο με ο,τι δικό-μας στοιχείο θα μπορούσε να προστεθεί.

[1]Το προλεταριατό δεν ορίζεται στο κείμενο αυτό με βάση την γνώστη εξίσωση προλεταριατό = εργατική τάξη = εργαζόμενος-παραγωγός. Η έννοια αυτή θέλει εδώ να δηλώσει (οπώς και σ'όλο το άλλο κείμενο) τις τεραστίες εκείνες κοινωνικές ομάδες που δεν ορίζουν όχι απλά το αντικείμενο της εργασίας-τους αλλά και την ίδια την ζωή-τους στο σύνολο-της, σ'όλα τα επίπεδα της κοινωνίας. Ορίζεται σαν το πραγματοποιούμενο άτομο, το αποξενωμένο, το αλλοτριωμένο, το εκμεταλλευόμενο.

[2]Κ.Καστοριάδης, στο βιβλίο που αναφέρθηκε παραπάνω.

[3]Υβον Μπουρντε-Αλέν Γκιλιέρμ, Άγνες για την αυτοδιαχείριση.

ΑΥΤΟΝΟΜΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΦΥΛΑΚΕΣ

ΒΙΝΟΡΡΙΝΤ ΡΕΜΠΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

ΚΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

αυτονομες εκδοσεις

ΕΟΚ-ΕΛΛΑΔΑ:

προσπαθεια αναλυσης μιας σύγχρονης μορφης καπιταλιστικης ολοκληρωσης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε λίγους μήνες, ταυτόχρονα με όλη σχεδόν την Ευρώπη, θα διεξαχθούν και στην χώρα μας οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Η σημασία τους είναι μικρή, και αυτό γιατί το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο αν και ξεκίνησε με πολύ καλές προϋποθέσεις, δεν μπόρεσε να παίξει τον ρόλο ενός υπερεθνικού κοινοβουλίου με βαρύνουσες αποφάσεις, αλλά έχει μόνο συμβολευτικό χαρακτήρα, που και πάλι οι συμβουλές του σπάνια εισακούονται. Έτσι το πόσο βουλευτές, θα πάνε στο κοινοβούλιο, από κάθε κόμμα, μάλλον χρησιμεύει σαν δείκτης για τα κόμματα αυτά, και για το τι θα συμβεί και στις προσεχείς εθνικές εκλογές. Φυσικά, το ίδιο ισχύει και για την χώρα μας, όπου μάλιστα η δεξιά θέλει να δείξει ότι το ΠΑΣΟΚ έχει φθαρεί και δεν πρόκειται να έχει και άλλη τετραετία, ενώ το ΠΑΣΟΚ, θέλει να δείξει ότι παρά τις πιθανές απώλειες από το περίφημο 48%, διατηρεί ακόμη την πλειοψηφία που θα του επιτρέψει να κερδίσει και τις επόμενες εκλογές. Το ΚΚΕ, ενδιαφέρει για ένα υψηλό ποσοστό, που θα του επιτρέψει να σκεπεί στην εξουσία, τον στυλ Γαλλίας, ενώ τα μικρά κόμματα ΚΚΕ εσωτερικού, ΚΟΔΗΣΟ κλπ., ενδιαφέρονται να δείξουν ότι το εκλογικό σύστημα τα αδικεί, ενώ με την απλή αναλογική, φαίνεται η δύναμη που πράγματι έχουν έστω και μικρή. Έτσι λοιπόν, κι αυτές οι εκλογές, όπως άλλωστε όλες οι εκλογές μέσα στην αστική κοινωνία, είναι ένα παιχνίδι μεταξύ των κομμάτων, και οπωσδήποτε δεν μπορεί να ενδιαφέρει κανένα που παλεύει για την πραγματική κοινωνική αλλαγή, χωρίς εκμετάλλευση και αλλοτρίωση. Άλλωστε πάντα παραμένει επίκαιρη η άποψη του Μαρξ, ότι δηλ. αν οι εκλογές μπορούσαν να αλλάζουν την ζωή μας θα ήταν παρόνομες. Όμως, οι εκλογές αυτές είναι μία καλή πρόκληση για μια προσπάθεια ανάλυσης τόσο της ΕΟΚ, όσο και της θέσης της Ελλάδας μέσα σ' αυτήν, από μια οπτική γωνία έξω από τις καθιερωμένες, είτε δηλ. της αστικής φιλοσοφίας, είτε αυτής της παραδοσιακής αριστοκρατίας. Μια τέτοια ανάλυση, νομίζουμε ότι μέχρι στιγμής δεν έχει γίνει, παρά το ότι η είσοδος της Ελλάδας στην ΕΟΚ, είναι ένα σημαντικό συμβάν, που δείχνει τις κατευθύνσεις και τις επιλογές, που έχει κάνει η ελληνική αστική τάξη για το μέλλον της. Με τις λίγες γραμμές (σχετικά με το μέγεθος του θέματος) που ακολουθούν, δεν φιλοδοξούμε να καλύψουμε αυτό το κενό. Μας ενδιαφέρει μόνο να κεντρίσουμε την προσοχή, και άλλων πάνω σ' αυτά τα ζητήματα, για να πάψει η μονομερής πληροφόρηση, που τελικά, παρά τις σοβαρές και εμφανείς δυσμενείς της, έχει καταστεί κυρίαρχη. Αν το πετύχαμε θα το δείξει νομίζω με τον καλύτερο τρόπο, η ανταπόκριση πρώτα απ' όλα των αναγνωστών του περιοδικού. Αλλά μετά απ' αυτήν την κάπως μεγάλη εισαγωγή, καιρός να περάσουμε στο κυρίως θέμα.

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΟΚ

Ο λόγος της δημιουργίας της Ευρωπαϊκής οικονομικής κοινότητας το 1958, μετά την συνθήκη της Ρώμης, δεν θα πρέπει να αναζητηθεί αλλού, παρά στην προσπάθεια του ευρωπαϊκού καπιταλισμού να ανταγωνιστεί με επιτυχία το αμερικανικό κεφάλαιο, που παρά την ανάπτυξη του πόλεμου, και μέχρι το 1955 περίπου, που μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο, ο' όλες τις διεθνείς ανορές. Αμέσως μετά τον πόλεμο, η Ευρώπη είναι καταστραμμένη και διασπασμένη. Έχουμε την Γερμανία, που πριν τον πόλεμο ήταν από τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις εντελώς ισοπεδωμένη και διασπασμένη, την Αγγλία που μέχρι τον πόλεμο ήταν κυρίαρχη στο καπιταλιστικό κόσμο να κινδυνεύει να χάσει ακόμα και την λεγόμενη περιοχή της στεράλης, την Γαλλία να αντιμετωπίζει γενικό ξεσηκωμό στις αποικίες της με πρώτη και καλύτερη την Ινδοκίνα, την Ιταλία να προσπαθεί να ξεχάσει μέσα από συνεχείς κυβερνητικές κρίσεις το φάντασμα

του φασισμού. Από την άλλη η Ιαπωνία η ανερχόμενη προπολεμική δύναμη στρατιωτικά και πολιτικά ηττημένη να αντιμετωπίζεται με αβεβαιότητα το μέλλον της. Έτσι μέσα απ' αυτές τις συνθήκες είναι φυσικό, το αμερικανικό κεφάλαιο, που λόγω του πολέμου έχει ξεπεράσει την μεγάλη οικονομική κρίση του 1930, να βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο της δυνάμεώς του, και να έχει κάνει πραγματικότητα στον λεγόμενο τώρα πια "ελεύθερο" ή δυτικό κόσμο την αυτοκρατορία του, την λεγόμενη Pax Americana. Για να καταλάβει κανείς την άνοδο του αμερικανικού κεφαλαίου, σε βάρος κύρια του αγγλικού που μέχρι τον β' παγκόσμιο πόλεμο κυριαρχούσε (αν και οι ΕΠΑ από την λήξη ήδη του α' παγκοσμίου πολέμου άρχισαν να αμφισβητούν την ηγεμονία αυτή) ας ρίξει μια ματιά στους πίνακες 1 και 2^ο που δείχνουν, ο μιν πρώτος τα μερίδια 6 βασικών καπιταλιστικών χωρών στις εξαγωγές βιομηχανικών ειδών μεταξύ των

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΜΕΡΙΔΙΑ ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΕΙΔΩΝ

	(επί τοίς εκατό)					
	1899	1913	1929	1937	1950	1967
ΗΠΑ	11,7	13,0	20,4	19,2	26,6	20,6
Αγγλία	33,2	30,2	22,4	20,9	24,6	11,9
Γερμανία	22,4	26,6	20,5	21,8	7,0*	19,7*
Γαλλία	14,4	12,1	10,9	5,8	9,6	8,5
Ιταλία	3,6	3,3	3,7	3,5	3,6	7,0
Ιαπωνία	1,5	2,3	3,9	6,9	3,4	9,9
Άλλες	13,2	12,5	18,2	21,9	25,2	22,4
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Μόνο η Δυτική Γερμανία. Για τη Δυτική Γερμανία μόνο στα 1937 υπολογίζεται γινώ στα 16,5%.

Πηγή: A. Maizels, *Industrial Growth and World Trade*, Κήμπριτζ, Αγγλία, 1963 — έκτος από τα στοιχεία του 1967. (Τα στοιχεία του 1899 και του 1913 αποκλίνουν τις Κάτω Χώρες.) Στοιχεία του 1967. Έθνικον Ινστιτούτο, *Economic Review*, Φθινόπωρος, 1968.

ετών 1899-1967, ο δε δεύτερος τις ξένες επενδύσεις των ηγεμονικών χωρών εξαγωγής κεφαλαίων μεταξύ των ετών 1914-1960. Από και μπορεί να βγει το εξής σημαντικό συμπέρασμα: "Στην διάρκεια της πρώτης περιόδου όπως εμφανίζεται στον πίνακα 2, η Αγγλία ήταν ο κύριος επενδυτής στο εξωτερικό: οι μισές από τις ξένες επενδύσεις κεφαλαίου βρισκόνταν στην κατοχή των Άγγλων υπηκόων. Παρά το γεγονός ότι οι ΕΠΑ, ακόμη και μετά το τέλος του α' παγκοσμίου πολέμου, ήταν ένα κράτος χρεωστικό, είχε ήδη αρχίσει να μπαίνει στο χορό από τη στιγμή που άρχισε να παίρνει μέρος στον ιμπεριαλιστικό τρόπο ζωής, ο μεσοπόλεμος και κατά συνέπεια οι αλλαγές στη θέση ως προς ένα κράτος-ποτιστή, έδωσαν στις ΕΠΑ την ευκαιρία να φτάσουν πολύ κοντά, με ένα γρήγορο ρυθμό, στη θέση του καλύτερου εγκαθιδρυμένου εξαγωγέα κεφαλαίου. Στα 1960, οι ξένες επενδύσεις των ΕΠΑ έφτασαν σχεδόν το 60% των συνολικών παγκοσμίων επενδύσεων".¹ Στο παράδειγμα για τις εξαγωγές κεφαλαίων μπορούμε να προσθέσουμε και άλλα όπως το μερίδιο των ΕΠΑ στο διεθνές εμπόριο, η την αυξανόμενη παραγωγή βασικών προϊόντων, όλα δε αυτά μαζί επηρεάζουν την άποψη: "οι δύο πα-

γκόσμοι πόλεμοι δεν ήταν επομένως παρά μια σύγκρουση ανάμεσα στους σημαντικότερους ανταγωνιστές των ΗΠΑ. Το 1945 η διαδικασία αυτή φαινόταν ότι έφθανε στο τέρμα της, μια και η Γερμανία, η Ιαπωνία, η Γαλλία, η Βρετανία και η Ιταλία είχαν χάσει στην πραγματικότητα ολόκληρη την αυτόνομη στρατιωτική και οικονομική δύναμή τους.² Τα αίτια που οδήγησαν τις ΕΠΑ σ' αυτή την πρωτοκαθεδρία είναι πολλά, αλλά δεν είναι σκόπιμο να αναφερθούν εδώ. Όμως και αυτό είναι το σημαντικό που μας ενδιαφέρει εδώ, αυτή η παντοδυναμία των ΕΠΑ δεν κράτησε πολύ. Όπως είπαμε και στην αρχή από τα μέσα περίπου της δεκαετίας του '50 το Ευρωπαϊκό κεφάλαιο αντιδρά στην διείσδυση του Αμερικανικού, και η πιο ισχυρή απάντησή του νομίζω ότι βρίσκεται στην δημιουργία της κοινής αγοράς. Αλλά ως πάρομο τα πράγματα από την αρχή. Μετά τα πρώτα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι αστικές τάξεις των χωρών της Ευρώπης, αφού τελείωσε ο β' παγκόσμιος πόλεμος, κατόρθωσαν στο τέλος όχι μόνο να επιβληθούν επί της εργατικής τάξης, αλλά και να αποκτήσουν μέρος της προπολεμικής τους δύναμης και της ιμπεριαλιστικής επιθετικότητάς τους. Αυτό έγινε μέσω του λεγόμενου κράτους ευημερίας (welfare state) που εγκαίνισαν οι αστικές κυβερνήσεις (ο πρόγονός του βρίσκεται στο Νιου Ντηλ του Ρούσβελτ) και της συνέναυσής που έδωσαν οι εργατικές μάζες στο πρότυπο της αστικής εξουσίας, ανοικοδόμηση και κατανάλωση. Βέβαια υπήρχαν και παροειδισμένα εξεγερση της εργατικής τάξης,³ αλλά μάλλον με "αγριο" χαρακτήρα και βασικά έξω από την γενική γραμμή, που ήταν να ξεχάσουμε τα δεινά του πολέμου. Επίσης θα πρέπει να αναφέρουμε τον θετικό ρόλο που έπαιξε η αμερικανική βοήθεια μέσω του σχεδίου Μάρσαλ, κάτω από τον φόβο των Αμερικανών, μήπως η ερειπωμένη Ευρώπη πέσει στις ανοιχτές αγκάλες της Σοβιετικής Ένωσης, όπως επίσης και κάτω από τον εκ ίσου σημαντικό φόβο, ότι μία φτωχή Ευρώπη θα σήμαινε λιγότερες εξαγωγές, άρα και λιγότερα κέρδη για τις αμερικανικές εταιρίες. Έλεγε χαρακτηριστικά ο Μάρσαλ στις 5 Ιουνίου 1947 όταν ανήγγειλε το σχέδιό του: "Δεν χρειάζεται να σας πω, κύριοι, ότι η παγκόσμια κατάσταση είναι σοβαρή. Η Ευρώπη έχει ανάγκη ουσιαστικής εξωτερικής βοήθειας χωρίς την οποία θα πέσει σε σοβαρότατο οικονομικό, κοινωνικό, και πολιτικό μαρasmus".⁴ Ο Μάρσαλ -δυστυχώς- για τους Αμερικανούς καπιταλιστές επαληθεύθηκε: η βοήθεια που δόθηκε για την Ευρώπη, συναινεύοντας πρώτιστα των κατ'αλληλων κοινωνικών συνθηκών και της υποταγής του Ευρωπαϊκού προλεταριάτου, έκανε το κεφάλαιο της τελευταίας και πάλι ισχυρό, έτσι ώστε να αρχίζει πλέον να αμφισβητεί την παντοδυναμία του αμερικανικού κεφαλαίου και να ζητάει μεγαλύτερο ποσοστό κέρδους στην διεθνή, αλλά και στην εσωτερική αγορά. Ο δυναμισμός αυτός του ευρωπαϊκού κεφαλαίου, μπορεί να φανεί από τον πίνακα 1 όπου "ανάμεσα στο 1950 και το 1967 το μερίδιο των ΗΠΑ στις εξαγωγές των βιομηχανικών ειδών κατέβηκε από 27 σε 21%, δηλ. έφτασε στο επίπεδο που ήταν μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο".⁵ Εξ άλλου όπως λέει και ο Mandel⁶ σε σημαντικές τομές της βιομηχανικής παραγωγής η Δυτική Ευρώπη κατόρθωσε να καλύψει γρήγορα την καθυστέρηση που ήταν συνέπεια του β' παγκόσμιου πολέμου και ακόμα να βελτιώσει σχετικά την θέση της έναντι των ΕΠΑ. Προσοχή όμως! Αυτό δεν σημαίνει ότι οι ΕΠΑ δεν έχουν ακόμη την σχετική υπεροχή. Όμως δείχνει την τάση του Ευρωπαϊκού

ανταγωνισμού του Αμερικανικού και του Ευρωπαϊκού κεφαλαίου, είναι γιατί πιστεύουμε ότι στον καπιταλισμό ο ανταγωνισμός μεταξύ των διαφόρων κεφαλαίων για την απόκτηση μεγαλύτερου μεριδίου από το ποσοστό κέρδους είναι συνεχής, και κάτω απ' αυτό το πρίσμα του συνεχούς ανταγωνισμού, πρέπει να εξετάσουμε φαινόμενα όπως π.χ. η συγκεντρώση του διεθνούς ευρωπαϊκού κεφαλαίου στα πλαίσια της ΕΟΚ. Δηλ. καθώς ο καπιταλισμός αναπτύσσεται, και περνάει από το ανταγωνιστικό στο στάδιο στο μονοπωλιακό, αυξάνεται και η συγκεντρώση του κεφαλαίου, και εμφανίζονται στους διάφορους κλάδους παραγωγής γιγαντιαίες βιομηχανίες, που εξοφλούν τις μικρότερες λόγω της υψηλής οργανικής σύνθεσης κεφαλαίου που έχουν, και με δυνατότητα να εκμεταλλεύονται περισσότερο την εργατική δύναμη και να αποσπούν υψηλότερο ποσοστό υπεραξίας. "Ετσι το στάδιο του μονοπωλιακού ανταγωνισμού δεν είναι παρά η εποχή που η συγκρότηση των μονοπωλίων δεν καθορίζεται, κατά κύριο λόγο, από συγκυριακούς ή τυχαίους μόνο παράγοντες, αλλά από την ίδια τη διαδικασία συγκέντρωσης και συγκεντρώσεως του κεφαλαίου. Δηλαδή δημιουργείται στο εσωτερικό κάθε κλάδου παραγωγής, ένας χώρος μεμονωμένων κεφαλαίων, οι γιγαντιαίες επιχειρήσεις, μέσα στον οποίο εντοπίζεται πλέον, κατά κύριο λόγο, η δυνατότητα συγκρότησης μονοπωλίου".⁷ Γι αυτό λοιπόν, για να μπορέσει το Ευρωπαϊκό κεφάλαιο να ανταγωνιστεί το Αμερικανικό που είναι συγκροτημένο μονοπωλιακό, πρέπει και αυτό να έχει ανάλογη διάρθρωση. Και αυτό μπορεί να γίνει μέσω μιας οικονομικής ένωσης όπως η ΕΟΚ. Όμως πάνω σ' αυτό το βασικό θέμα, θα αναγνωρίσουμε αναλυτικότερα παρακάτω. Ας επανέλθουμε τώρα, στην χρονική στιγμή όπου οι Ευρωπαίοι καπιταλιστές βλέπουν να μεγαλώνει η δύναμή τους και συλλαμβάνουν την ιδέα της ΕΟΚ. Κατ' αρχήν λοιπόν η ευρωπαϊκή κοινότητα είναι μία τελεωμένη ένωση, πράγμα που σημαίνει ότι οι χώρες που μετέχουν σ' αυτή έχουν καταργήσει τους μεταξύ τους δασμούς και τα εμπορεύματα ηγαιονοέρονται ελεύθερα. Αυτό, όπως καταλαβαίνει κανείς, σημαίνει τα εξής πράγματα: 1) οι Ευρωπαϊκοί κεφαλαιοκράτες προωθούν τα προϊόντα τους σε ελεύθερες αγορές και δεν υφίστανται τις δαπάνες των δασμών ειδικά όπου αυτοί είναι πολύ υψηλοί λόγω της υπαρχής και στην χώρα εισαγωγής, παραγωγής παρόμοιων προϊόντων 2) διατηρούν οι χώρες της τελεωμένης ένωσης τους δασμούς τους προς τις τρίτες χώρες, πράγμα που σημαίνει ότι προσπαθούν να εμποδίσουν κύρια τις εισαγωγές από τις ΕΠΑ, που στην φάση εκείνη ήταν και η πιο επιθετική καπιταλιστική χώρα στο διεθνές εμπόριο. Έτσι οι Ευρωπαίοι, αφ' ενός έχουν κάποιο μέγεθος αγοράς (που γίνεται όλο και μεγαλύτερο λόγω της καταναλωτικής ευημερίας του κράτους-πρόνοιας) για να δίνουν τα προϊόντα τους χωρίς επιβαρυντικούς δασμούς, και αφ' ετέρου μπορούν να ασκούν προστατευτική πολιτική, απέναντι των Αμερικανών, χωρίς να αντιμετωπίζουν με τόσο φόβο πιθανά αντίποινα αυτών. Έτσι, αν και τα αποτελέσματα της τελεωμένης ένωσης, γενικά δεν συμπίπτουν για τους διάφορους μελετητές, νεότερες έρευνες καταγγέλλουν: "Στην ανάλυσή του για τις μεταβολές στις πηγές παροχής βιομηχανικών προϊόντων προς τις χώρες της ΕΟΚ, ο Truman εκτιμάει ότι το 1964, όταν η μείωση των εσωτερικών δασμών είχε φτάσει το 60 τα εκατό, το εμπόριο μεταξύ των χωρών-μελών της ΕΟΚ ήταν περίπου 30% υψηλότερο από ότι θα ήταν χωρίς το σχηματισμό της ΕΟΚ".⁸ Και επίσης έχοντας ως Williamsson και Botttrill επιβεβαιώσαν την εκτίμηση του Truman για την δημιουργία εμπορίου κατά το 1964 και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το 1969 το εμπόριο μεταξύ των χωρών-μελών της ΕΟΚ ήταν περίπου 50% υψηλότερο από ό,τι θα ήταν αν δεν είχε σχηματισθεί η ΕΟΚ".⁹ Όπως είπαμε και προηγουμένως υπάρχουν και αντίθετες εμπειρικές μελέτες, αλλά νομίζω ότι η επιμονή της Αγγλίας, της Ιρλανδίας, της Δανίας, και πρόσφατα της Ελλάδας, να ενταχθούν στην ΕΟΚ, δείχνει ότι οι αστικές τάξεις αυτών των χωρών πρέπει να περιμένα βετικά αποτελέσματα για τα κέρδη τους. Αλλιώς γιατί θα επιδίωκαν κάτι τέτοιο; Μένοντας όμως σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να παρουσιάσω τα πράγματα, και κάτω από μία άλλη άποψη που νομίζω ότι επίσης διαφωτίζει γιατί οι Ευρωπαϊκοί καπιταλιστές προώθησαν στην σύσταση. Αυτό θα γίνει μέσα από την θεωρία για την τροποποίηση του νόμου της αξίας στην παγκόσμια αγορά, που επεξεργάστηκαν και διατύπωσαν, πάνω στην μαρξιστική θεωρία, οι Γερμανοί Klaus Busch, Christel Neussüss, Bernd Senff¹⁰ και που συνοπτικά λέει τα εξής: "Ενώ τα κεφάλαια στο εθνικό πλαίσιο συναγωνίζονται άμεσα μεταξύ τους, χωρίς κρατικούς φραγμούς, διαμεσολαβείται ο διεθνής ανταγωνισμός του κεφαλαίου από τους εθνικούς φραγμούς, οι οποίοι στην απλούστερη περίπτωση (δηλ. αν αγνοήσουμε τους φόρους εισαγωγής και τις άλλες επιβαρύνσεις για τις εισαγωγές, τις εξαγωγικές επιδοτήσεις κλπ) εμφανίζονται σαν συννοριακοί φραγμοί ανάμεσα στις διαφορετικές εθνικές σφαίρες κυκλοφορίας, δηλ. σαν τμήες του συναλλαγματικού".¹¹ Έτσι: "Αυτή είναι λοιπόν, η κύρια όψη της τροποποίησης του νόμου της αξίας στην παγκόσμια αγορά: οι εθνικοί φραγμοί λειτουργούν υπέρ του λιγοτέρου αναπτυγμένου κεφαλαίου

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΗΓΕΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

(επί τοις εκατό του συνόλου)

	1914	1930	1960
Αγγλία	50,3	43,8	24,5
Γαλλία	22,2	8,4	4,7*
Γερμανία	17,3	2,6	1,1
Κάτω Χώρες	3,1	5,5	4,2*
Σουηδία	0,3	1,3	0,9*
ΗΠΑ	6,3	35,3	59,1
Καναδάς	0,5	3,1	5,5
Σύνολο	100,0	100,0	100,0

Πηγή: Υπολογισμοί από στοιχεία του διβλίου του William Woodruff, *Impact of Western Man*, Νέα Υόρκη, 1966, σ. 150, εκτός από τα στοιχεία που σημειώνονται με αστροiskά.

* Τα στοιχεία γιά το 1960 είναι πολύ πλατιές εκτιμήσεις, που έγιναν αλλά και μόνο γιά να απολοποιήσουν την παρουσίαση της σχετικής αλλαγής της θέσης των ΗΠΑ.

κεφαλαίου που γοργά αναπτυσσόμενο τείνει να αμφισβητήσει αυτή την υπεροχή. Εδώ όμως θα θέλαμε να κάνουμε μια διευκρίνιση. Αν φαίνεται να επιμενόμεν κώπες στον

ου".¹² Αν δεχθούμε λοιπόν ότι έτσι έχουν τα πράγματα (και εγώ προσωπικά το δεχόμαι) είναι προφανές ότι στην τότε οικονομική συγκυρία, οι Ευρωπαίοι καπιταλιστές έβλεπαν ότι τουλάχιστον στον Ευρωπαϊκό χώρο οι εθνικοί φραγμοί δεν χρησιμοποιούν και έτσι προχώρησαν στην σύσταση της κοινότητας. Αυτό άλλωστε υποστηρίζουν και οι θεωρητικοί της τροποποίησης του νόμου της αξίας που λένε χαρακτηριστικά: "Σύμφωνα με τους Neussüs, Busch και Sent, ο συναγωνισμός στην παγκόσμια αγορά παρουσιάζει σε περιόδους μπουμ του παγκόσμιου κεφαλαίου, μία τάση απορρύθμισης λόγω του κράτους. Το εθνικό κράτος περιορίζει την παρεμβατικότητα σ' αυτές τις φάσεις, στον διεθνή συναγωνισμό του κεφαλαίου μέχρι εκείνο το ελάχιστο, που προκύπτει αναγκαστικά από την ύπαρξη του κράτους... Αυτές οι νομοτελίες του ανταγωνισμού στην παγκόσμια αγορά κάνουν ξεκάθαρο γιατί ακόμη και στην περικοπή ενός άνισου επιπέδου ανάπτυξης των διαφόρων εθνικών κεφαλαίων, μια εκτεταμένη υποχώρηση του εθνικού κράτους από το διεθνή συναγωνισμό δεν είναι μόνο δυνατή, αλλά και συμφέρουσα για όλους οδους συμμετέχοντες στο διεθνές εμπόριο".¹³ Ξέρουμε πολύ καλά, ότι η περίοδος που ιδρύθηκε η ΕΟΚ, ήταν περίοδος μπουμ για την Ευρωπαϊκή οικονομία. Έτσι συνδέεται το μεγάλο κεφάλαιο, να προχωρήσει σε μία άρση των δασμών, και πράγματι αυτό έκανε από την 1η Ιανουαρίου 1958. Έτσι νομίζω, ότι κατ'ολοκλήρωση στο ίδιο συμπέρασμα, είτε εξετάσουμε τα πράγματα από την σκοπιά του αν είναι χρήσιμες ή όχι οι τελωνειακές ενώσεις, είτε με την μέθοδο της τροποποίησης του νόμου της αξίας που πολύ συνοπτικά είδαμε προηγουμένως. Συμπερασματικά λοιπόν θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Ευρωπαϊκός καπιταλισμός, παρά τις καταστροφές του β' παγκόσμιου πολέμου, κατόρθωσε να ανακάμψει, και να αναχαιτίσει τον αυτοκρατορικό ρόλο των ΕΠΑ στην παγκόσμια οικονομία,¹⁴ όπως παραστατικά νομίζω φαίνεται και από τον πίνακα 3. Σημαντικό ρόλο σ' αυτό έπαιξε και η ίδρυση της Ευρωπαϊκής οικονομικής κοινότητας, που από 6 χώρες που τις αποτελούσαν αρχικά διευρύνθηκε αργότερα σε 9, και τελικά σε 10, συμπεριλαμβανομένων έτσι, το μεγαλύτερο μέρος του Ευρωπαϊκού καπιταλισμού. Την δεκαετία του '60 και μέχρι το 1966-1967 όλα έδειχναν να πηγαίνουν καλά για το Ευρωπαϊκό κεφάλαιο. Από εκεί και πέρα ξεσπά η κρίση που συνεχίζεται αμείωτη μέχρι και σήμερα. Αλλά το τι συνέβη από τα μέσα της δεκαετίας του '60 περίπου, ως και τις μέρες μας, στο δεύτερο μέρος του άρθρου.

Πίνακας III
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
(1960 - 1970)

ΧΩΡΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΑ				Έτησιο ποσοστό αύξησης που αντιστοιχούν οι έλεγχοι (1960-1970)
	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ		ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ		
	1960	1970	1960	1970	
Κόσμος	100	100	100	100	9.3
Χώρες από δρόμο της ανάπτυξης	21.3	17.1	23.7	18.5	7.1
Χώρες με οικονομία σχεδόνισμένη	11.8	10.6	11.9	10.5	8.2
Χώρες αναπτυσσόμενες	66.9	72.3	64.4	71	10.2
Ενωμένες Πολιτείες	16	13.7	11.1	12.1	7.6
Γαλλία	3.2	6.2	3.3	5.8	16.9
Ευρώπη των Έθν. Ευρωπαϊκή Ένωση ελεύθετων συναλλαγών	23.3	28.4	21.9	27	11.5
	14.5	13.1	17	14.6	8.2

Πηγή: Ενωμένες Έθνη, Μηνιαίο βελτίο στατιστικών και Εμπόριο, Αθήνα, Έκδοση

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΟΚ

Είχαμε πει σε προηγούμενο τμήμα του άρθρου αυτού, ότι το "κοινωνικό συμβόλαιο" μεταξύ των εργαζομένων και των καπιταλιστών που σε βασικές γραμμές, τηρήθηκε την πρώτη δεκαετία μετά την λήξη του β' παγκόσμιου πολέμου, ήταν ένας από τους κύριους λόγους που επέτρεψαν κύρια στον Ευρωπαϊκό καπιταλισμό¹⁵ αλλά και στον αμερικανικό, να πετύχει να ξεφύγει από την στασιμότητα του μεσοπολέμου, και των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων, και να δημιουργήσει την εντύπωση, ότι ποτέ πια ο καπιταλισμός σαν κοινωνικό σύστημα, δεν θα έφτανε στο εκρηκτικό σημείο που έφτασε κατά τον μεσοπόλεμο. Για να φτάσει έτσι να έχει ένας διαπρεπής οικονομολόγος, υποστηρικτής της μικτής παρεμβατικής οικονομίας, και νομπελίστας, ο Αμερικάνος Paul Samuelson: "Αν και τίποτα δεν είναι αδύνατο σε μια μεγάλη ύφεση - παρατεταμένη, σθεναρική και χρόνια, όπως εκείνη της δεκαετίας από 1930-1940, 1890-1900, ή 1870-1880 - έχει περιοριστεί σε αμελητέα επίπεδα. Κανείς δεν πρέπει να στοιχειοθετεί μεγάλα ποσά ότι θα καταρρεύσει τελείως το τραπεζικό μας σύστημα και ότι θα υπάρξει ξανά κατάσταση ανεργίας, στην οποία τα 25 τοις εκατό των εργατών δεν θα μπορούν να βρουν δουλειά".¹⁶ Ένας άλλος βασικός λόγος, ήταν η εφαρμογή των νέων τεχνικών μεθόδων παραγωγής που κάλυψαν, λόγω και της μειωμένης αντίδρασης της εργατικής τάξης, να αυξηθούν την παραγωγικότητα των εργαζομένων, άρα και την ποσότητα της υπεραξίας, και το ποσοστό

κέρδους, δίνοντας έτσι το δικαίωμα στους καπιταλιστές, και να προχωρήσουν στην γοργή συσσώρευση κεφαλαίου απαραίτητης προϋπόθεσης για την λειτουργία του καπιταλιστικού συστήματος, αλλά και να δίνουν παροχές στους εργαζόμενους έτσι ώστε να τους διατηρούν σε μία βασική αμυντική στάση. Οι νέες μέθοδοι παραγωγής έγκειται στην δημιουργία και στην Ευρώπη τον εργάτη-μάζα, μια διαδικασία που είχε αρχίσει στις ΕΠΑ, πολύ πιο πριν από την δεκαετία του '20 ήδη. Για τον εργάτη-μάζα νομίζω ότι λίγο πολύ είναι γνωστές οι απόψεις των Ιταλών εργατών και κύρια αυτές του Α. Νέγκρι και Ρ. Παντοσιέρι.¹⁷ Αξίζει όμως εδώ να αναφερθεί και η γνώμη ενός Αμερικανού ερευνητή του Harry Braverman, που λέει σχετικά: "Πώς μειώνεται η αξία της εργατικής δύναμης; Υπάρχουν μερικοί τρόποι. Μέχρι τώρα ο πιο σημαντικός στη σύγχρονη παραγωγή είναι ο κατατεμαχισμός πολύπλοκων διαδικασιών σε απλά καθήκοντα. Τα καθήκοντα αυτά εκτελούνται από εργάτες με σχεδόν μηδεν γνώσεις, χωρίς να προϋπάρχουν σημαντική εξάσκηση για την εκμάθησή τους. Μ' αυτόν τον τρόπο οι καπιταλιστές μπορούν εύκολα να αντικαταστήσουν τον κάθε εργαζόμενο. Έτσι λοιπόν, οι απαιτήσεις της παραγωγής ικανοποιούνται όχι μέσω μικρών δεκαμενών υψηλά ειδικευμένης εργασίας για κάθε τέχνη, αλλά από εργασία του απλούστερου είδους. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι πως για το περισσότερα επαγγέλματα το ολοκλήρωμα η κοινωνία μετατρέπεται σε μια δεκαμένη εργασία απ' όπου αντλούν οι καπιταλιστές. Μ' αυτόν τον τρόπο η αξία της εργατικής δύναμης παραμένει στο επίπεδο της στοιχειώδους διαβίωσης για το άτομο, ή κάτω από το επίπεδο αυτό για την οικογένεια".¹⁸ Αυτοί οι λόγοι όμως που είδαμε προηγουμένως πολύ συνοπτικά, από τα μέσα της δεκαετίας του '60 αρχίζουν να μην λειτουργούν πια. Αυτό οφείλεται βασικά, στις δομικές αντιφάσεις που κρύβει ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής, έτσι ώστε οι κρίσιμες περίοδοι, ειρήνης και ευημερίας γι' αυτόν να κυφορούν τις μελλοντικές εκρήξεις και κοινωνικές αναταραχές. Αυτό έγινε και τώρα, και φυσικά είναι περίττο νομίζω, να αναφερθούν οι αγώνες των διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων, ειδικά προς το τέλος της δεκαετίας του '60, με τους μαζικούς Πάνθηρες και τους χίπις στις ΕΠΑ, τον Γαλλικό Μάη και το θερμό ιταλικό φθινόπωρο στην Ευρώπη. Μαζί με όλα αυτά από το 1973 και περαιτέρω και η οικονομική κρίση στον παγκόσμιο καπιταλισμό (κρίση που όπως είπαμε και προηγουμένως διαρκώς υπερέσκει και τα χρόνια της μεγάλης ανάπτυξης), που έγινε γνωστή με το όνομα στασιμοληθωρισμός και κρατάει μέχρι και σήμερα.

Πίνακας 4. - Διαφορά ανάμεσα στο άνωτατο και κατώτατο σημείο της βιομηχανικής παραγωγής, πριν και κατά την ύφεση, στις κυριότερες Ιμπεριαλιστικές χώρες

Χώρα	A: τμήμον του μάζιμου της παραγωγής	B: τμήμον του μίνιμου της παραγωγής	Πτώση της παραγωγής από το A στο B (%)
Ενωμένες Πολιτείες	4ο τμήμον 1973	2ο τμήμον 1975	-14,4
Καναδάς	1ο τμήμον 1974	3ο τμήμον 1975	-6,9
Ιαπωνία	4ο τμήμον 1973	1ο τμήμον 1975	-19,8
Δ. Γερμανία	4ο τμήμον 1973	3ο τμήμον 1975	-11,8
Γαλλία	3ο τμήμον 1974	3ο τμήμον 1975	-13,6
Μεγ. Βρετανία	4ο τμήμον 1973	4ο τμήμον 1974	-10,1
Ιταλία	2ο τμήμον 1974	3ο τμήμον 1975	-15,5
Ολλανδία	1ο τμήμον 1974	3ο τμήμον 1975	-17,7
Βέλγιο	1ο τμήμον 1974	3ο τμήμον 1975	-17,1
Σουηδία	3ο τμήμον 1974	2ο τμήμον 1975	-4,1
Ελβετία	2ο τμήμον 1974	1ο τμήμον 1975	-20,3
Ισπανία	2ο τμήμον 1974	2ο τμήμον 1975	-10,0

(Πηγή: Ο.Ο.Σ.Α.: Perspectives économiques αρ. 19, Ιούλιος 1976, σ. 47. - Ισπανία: Ισπανικές στατιστικές).

Πίνακας 5 - Άνωτατο όριο της άνεργίας κατά την ύφεση 1974 - 1975

Χώρα	Χρονολογία	Άριθμός άνεργών
Ενωμένες Πολιτείες	4ο τμήμον 1975	7912000
Μ. Βρετανία	3ο τμήμον 1976	1319000
Ιαπωνία	4ο τμήμον 1975	1178000
Γαλλία	3ο τμήμον 1976	1145000
Δ. Γερμανία	4ο τμήμον 1975	1141000
Γαλλία	3ο τμήμον 1976	1036000
Ιαπωνία	4ο τμήμον 1976	800000
Καναδάς	4ο τμήμον 1975	724000
Αυστραλία	4ο τμήμον 1975	297000
Βέλγιο	3ο τμήμον 1976	292000
Ολλανδία	4ο τμήμον 1975	211000
Δανία	4ο τμήμον 1975	111000
Άλλες Ιμπεριαλιστικές χώρες	4ο τμήμον 1975	600000

(Πηγή: Για το 4ο τμήμον 1975: Ενωμένες Έθνη, "Supplement à l'étude sur l'économie mondiale, 1975". Για το 3ο τμήμον 1976: Financial Times, 25. 10. 1976 και Eurostat, ΕΟΚ. Για την Ισπανία: Ισπανικές στατιστικές).

Πίνακας 6. - Ποσοστό αύξησης del κόστους ζωής στις κυριότερες ιμπεριαλιστικές χώρες

Χώρα	1973 (%)	1974 (%)	το Εξάμηνο 1975 (έτησιος ρυθμός) (%)
Ένωμένες Πολιτείες	+ 6,2	+11,0	+12,8
Δ. Γερμανία	+ 6,9	+ 7,0	+ 6,0
Ιαπωνία	+19,1	+21,9	+14,1
Γαλλία	+ 7,3	+13,7	+ 9,5
Μ. Βρετανία	+ 9,1	+16,1	+23,5 ¹
Ιταλία	+10,8	+21,9	+14,1
Βέλγιο	+ 7,0	+12,7	+15,3

(Πηγή: Ο.Ο.Σ.Α.)

(1) Μέσος όρος για τούς 10 μήνες του 1975.

Δεν θα θέλαμε να αναφερθούμε αναλυτικά εδώ, στα αίτια αυτής της κρίσης.¹⁹ Θα προσπαθήσουμε μόνο να δείξουμε τι σημαίνει για την ΕΟΚ αυτή η κρίση, που είναι αυτό που μας ενδιαφέρει κύρια στο άρθρο αυτό. Αλλά πρώτα ως όμως καλύτερα, πώς εκδηλώθηκε η κρίση αυτή, ειδικά με την ανάπτυξη που είχε ο Ευρωπαϊκός καπιταλισμός και που την είδαμε στο πρώτο μέρος του άρθρου αυτού. Χρησιμοποιούμε βασικά τους πίνακες 4, 5, 6, που νομίζω ότι δείχνουν ανάγλυφα για τις κυριότερες καπιταλιστικές χώρες και ειδικότερα για τις πιο σημαντικές από τις χώρες της ΕΟΚ, το μεγάλο πρόβλημα της οικονομίας τους που χαρακτηρίζεται σαν στασιμότητα-πληθωρισμός. Βέβαια από το 1976 παρατηρήθηκε μια ανάκαμψη στην παγκόσμια οικονομία, αλλά και πάλι προς το τέλος της δεκαετίας του '70 είχαμε μια καινούργια πτώση της παραγωγής, και καινούργια εξέταση του πληθωρισμού που έφερε σε απόγνωση τους καπιταλιστικούς κύκλους, γιατί άρχισαν να βλέπουν ότι η κρίση δεν ήταν πια τόσο εύκολο να εξαλειφθεί ριζικά, και να επανέλθουμε στην εποχή των παχυνών αγελάδων για τον καπιταλισμό, όπως ήταν τα πρώτα δεκαπέντε με είκοσι μεταπολεμικά χρόνια. Έτσι συμφωνάμε με τον πίνακα 7²¹ στα τέλη του Οκτωβρίου του 1978, οι άνεργοι στις ιμπεριαλιστικές χώρες φτάνουν τα 17 εκατομμύρια. αυτός δε ο αριθμός σήμερα πρέπει να έχει αυξηθεί, αν σκεφθούμε ότι η μικρή ανάκαμψη που παρατηρείται πρόσφατα στην ΕΠΑ, είναι βασισμένη πάνω στην μονεταριστική πολιτική που αυξάνει τους ανέργους, προκειμένου να πετύχει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Εξ' άλλου και η ανάκαμψη που παρατηρήθηκε τα χρόνια 1976-1977 είχε σαν κύριο χαρακτηριστικό την διατήρηση της χρόνιας ανεργίας και του συνεχούς πληθωρισμού, πράγμα που για μια ακόμη φορά αποδεικνύει ότι ο καπιταλισμός έχει μπει σε μια δομική κρίση, σαν κοινωνικοοικονομικό σύστημα, και η μόνη του διέξοδος προκειμένου να επιβιώσει, είναι να αλλάξει ωριμαμένα βασικά χαρακτηριστικά του, για να μπορεί να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες του. Το τι θα γίνει τελικά, είναι βέβαια άγνωστο, και σ' αυτό θα παίξει βέβαια ρόλο, και η αντίδραση στην απανταχού εκμεταλλευόμενη στα καπιταλιστικά σχέδια. Τι σημαίνει λοιπόν η κρίση αυτή για την ΕΟΚ και ποιο είναι το μέλλον της, καθώς η κρίση αυτή συνεχίζεται, χωρίς να μπορούν να δοθούν οι κατάλληλες λύσεις; Ας προσπαθήσουμε να δώσουμε απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά. Όπως είπαμε και περιληπτικά στο σ' μέρος του άρθρου αυτού παρά την αυξανόμενη δύναμη του Ευρωπαϊκού καπιταλισμού, οι ΕΠΑ καθόρθωσαν να διατηρήσουν την σχετική υπεροχή τους στον διεθνή ανταγωνισμό μεταξύ των ιμπεριαλιστικών χωρών. Αυτό οφείλεται, ειδικά εν σχέσει με την ΕΟΚ, στην μεγαλύτερη συγκέντρωση κεφαλαίων που παρατηρείται στην ΕΠΑ, και στην υπαρξη στην τελευταία μεγαλύτερων επιχειρήσεων, απ' ό,τι στην Ευρώπη. Έτσι αναγκαία τάση που προέκυψε στην ΕΟΚ ειδικά μετά την ίδρυση της, ήταν η μεγαλύτερη συσπείρωση κεφαλαίων, στο εσωτερικό της, που υπερισχύονταν τους διαφορους εθνικούς ανταγωνισμούς, θα μπορούσε να αντιπαρθεθεί με μεγαλύτερη επιτυχία στις αμερικάνικες πολυεθνικές. Αυτό είναι μια ανάγκη που έχει γίνει ορατή τόσο από τους αστούς θεωρητικούς όσο και απ' αυτούς της αριστεράς (με την ευρεία έννοια) αλλά επίσης έχει γίνει ορατή και από το ίδιο το μεγάλο κεφάλαιο. Αξίζει να δούμε πώς διαμορφώνονται αυτές οι απόψεις (και διενεργητικά λέμε ότι μιλάμε για την δεκαετία του '60 που η ΕΟΚ αναπτύσσεται) μέσα από χαρακτηριστικά αποσπάσματα από διάφορα κείμενα. Πρώτα-πρώτα, ένας διάσημος μαρξιστής ο Ερνέστο Μαντέλ λέει γι' αυτό το θέμα: "Σε ωριμαμένα βιομηχανικούς κλάδους οι απαιτήσεις επενδύσεων για να γίνει δυνατή μια αποδοτική παραγωγή είναι τόσο σημαντικές, ώστε ακόμα και όλες οι επιχειρήσεις αυτού του κλάδου σε κάθε μεμονωμένη χώρα της ΕΟΚ δεν μπορούν να βρουν από το κεφάλαιο: σ' αυτή την περίπτωση η υπερεθνική συσπείρωση κεφαλαίων είναι μια απόλυτη προϋπόθεση για να μπορέσει να συνεχιστεί η παραγωγή"²² για να καταλήξει: "Ένα ωστόσο είναι βέβαιο: η αυξανόμενη απαίτηση να προβληθεί αντίσταση στον βορειοαμερικανικό ανταγωνισμό

που γίνεται σαφές όχι μόνο από μέρους των αυτόνομων κρατικοκαπιταλιστικών δυνάμεων, αλλά και από μέρους των αποφασιστικών δυτικοευρωπαϊκών κοινοτήτων, η αυξανόμενη εδραίωση της ΕΟΚ και το αυξανόμενο βάρος των υπερεθνικών κρατικών οργάνων στο εσωτερικό της ΕΟΚ είναι παράλληλες μιας και όμοια κατευθυνόμενες διαδικασίες. Δεν αποτελούν παρά διαφορετικές εκφράσεις μιας και μόνης οικονομικής βασικής τάσης της αυξανόμενης συσπείρωσης του κεφαλαίου στο εσωτερικό της ΕΟΚ"²³. Ένας από τους θεωρητικούς γράφει σχετικά μ' αυτό το ζήτημα: "Η Ευρωπαϊκή οικονομική και πολιτική ενσωμάτωση άρχισε όταν οι οικονομικές αντιλήψεις και συνθήκες της βιομηχανικής επανάστασης είχαν ακόμη μια κάποια σημασία. Από τότε όμως μπήκαμε στη φάση μιας δεύτερης βιομηχανικής επανάστασης. Αυτή έβαλε μπροστά τα παραδοσιακά βιομηχανικά έθνη της Ευρώπης αντίμετα να διαφύγει βασικά προβλήματα υποδομής, ιδιαίτερα ανταγωνιστική, η νέα παγκόσμια αγορά έδωσε μεγάλες διαστάσεις σ' αυτά τα προβλήματα και ταυτόχρονα μείωσε την αποτελεσματικότητα καθαρά εθνικών λύσεων. Η κυκλωτική αυτή κίνηση απαιτεί αντίμετρα σε κοινοτική κλίμακα. Αυτό άρχισε να παίρνει μορφή στα τελευταία χρόνια"²⁴. Τέλος, όσον αφορά τις διαθέσεις του μεγαλύτερου κεφαλαίου, ενδιαφέρον είναι το κεφάλαιο "διεθνής συσπείρωση κεφαλαίων στην ΕΟΚ" στο βιβλίο του Ε. Μαντέλ για την ΕΟΚ και τις σχέσεις της με τις ΕΠΑ. Εκεί νομίζω ότι δίνεται αρκετά παραστατικά η κίνηση των διαφόρων ευρωπαϊκών εταιριών προς μια συνένωση, που τις κάνει πιο ανταγωνιστικές απέναντι στις Αμερικανικές. Έτσι συμπερασματικά μπορούμε να πούμε, ότι όλες οι απόψεις συγκλίνουν, στο ότι μόνο μια μεγαλύτερη συσπείρωση κεφαλαίων στην ΕΟΚ, συνδυασμένη από περιορισμό της εξουσίας του εθνικού κράτους, και δημιουργία υπερεθνικών οργάνων, μπορεί να δώσει λύση στο πρόβλημα του Ευρωπαϊκού κεφαλαίου σε σχέση με το ανταγωνιστικό του Αμερικανικό. Αυτή η διαδικασία την περίοδο της ανάπτυξης της ΕΟΚ, μπορούμε να πούμε ότι είχε αρχίσει να γίνεται πολύ εμφανής. Όμως μόλις μπαίνουμε στην περίοδο της κρίσης, τα πράγματα αλλάζουν και παρατηρείται μια στροφή προς τον προστατευτισμό που σημαδεύει πια την ανάπτυξη της ΕΟΚ, και δείχνει, ότι στην περίοδο της κρίσης, το κάθε

Πιν. 7 Έπίσημος αριθμός άνεργων τόν Οκτώβριο 1978 (σε εκατομμύρια)

ΕΠΑ	5,9
Ιταλία	1,7
Μ. Βρετανία	1,4
Ιαπωνία	1,3
Γαλλία	1,2
Ισπανία	1,2
Δυτ. Γερμανία	1,0
Καναδάς	1,0
Αυστραλία	0,4
Βόλν	0,4
Ολλανδία	0,2
Άλλες Ιμπεριαλιστικές χώρες	1,5

εθνικό κεφάλαιο, συσπειρώνεται πίσω απ' τα εθνικά όρια, και με την προστασία του κράτους, προσπαθεί να ξεπεράσει την κρίση αυτή. Έτσι σήμερα, αντί να έχουμε μια καλύτερη συσπείρωση κεφαλαίων στην ΕΟΚ, όπως είχε γίνει φανερό ότι ήταν αναγκαίο την δεκαετία του '60 (οι παραπάνω απόψεις νομίζω ότι είναι σωστές), υπάρχει μια επιστροφή στον εθνικό απομονωτισμό, με αποτέλεσμα την αβεβαιότητα για το μέλλον της ΕΟΚ, όπως φάνηκε και από την πρόσφατη διάσκεψη της Αθήνας (Δεκεμβρης 1983). Βέβαια αυτή η επιστροφή στον απομονωτισμό εξηγείται από τους νόμους της καπιταλιστικής παραγωγής, και δεν οφείλεται στην στενοκεφαλιά ωριμαμένων κεφαλαιοκρατών ή ωριμαμένων κυβερνήσεων.²⁵ Γι' αυτό και παραθέτω δύο χαρακτηριστικά αποσπάσματα πάνω στο θέμα αυτό που με καλύτερο απόλυτα: "Ακόμη πιο αφηρημένα, αν η Ευρώπη υπάρξει και αν της δοθεί ο χρόνος θα είχε την οικονομική βάση να καταστεί η τρίτη δύναμη ανάμεσα στους δύο μεγάλους. Αλλά μόνον αφηρημένα. Γιατί όταν μιλούμε τώρα για Ευρώπη σκεπάζουμε τις χίλιες πραγματικές αντιθέσεις που αντιπαράθετον την κάθε μια από τις 20 χώρες στις άλλες 19, τις διαμάχες, τις διαφορές συμφερόντων, τις τριβές, τις αδράνειες που κάνουν ώστε με τις κοινωνικές δομές που υπάρχουν και θα υπάρχουν για πολύ καιρό ακόμη, να μην επιτρέπουν μια πραγματική ενότητα, εννοώ καπιταλιστική. Είναι θαυμάσιο να σκεφτόμαστε την Ευρώπη με 320 εκατ. κατοίκους και 350 δισ. δολ. εθνικό εισόδημα. Μέσα στην πραγματική πολιτική υπάρχει όμως η Γαλλία, και η Γερμανία και η Αγγλία... κι ακόμη και το Λουξεμβούργο".²⁶ Και μια πιο σύγχρονη άποψη: "Αυτές οι σχέσεις (εννοεί υποβάθμιση των εθνικών κρατών, σημ. δική μου) ισχύουν όμως μόνο για αιώνες περιόδους της παγκόσμιας διαδικασίας συσώρευσης. Περίοδοι ύφεσης, αντίθετα, θέτουν σε κίνηση μια πολιτική εξωτερικεύσεως της κρίσης, δηλ. την προσπάθεια, μέσω μιας πολιτικής, beggar-my-neighbor ("κάνε τον γείτονά σου πεινασμένο") να κρατηθεί το εθνικό κεφάλαιο στην κρίση όσο το δυνατό χωρίς

χημα, σε βάρος των γειτόνων. Η επιστροφή σ' ένα εξωτερικό οικονομικό μερκαντισμό, επιβεβαιώνει, σε περίοδο κρίσης, για μια ακόμη φορά καθαρά, την ειδική διαφορά στη σχέση πολιτικής οικονομίας που χαρακτηρίζει το εθνικό κράτος εντός και εκτός των συνόρων του. Ενώ η κυρίαρχη οικονομική πολιτική μετατρέπεται προς τα μέσα σε μια πολιτική ζήτησης, προπαγανδίζει δηλ. την υποχώρηση του κράτους από την οικονομία, τα ίδια τα κράτη εσαυμάτως διενδύουν—παρά την ύπαρξη μιας αποκλίνουσας ιδεολογίας το αντίθετο: το εθνικό κράτος παρεμβαίνει στην ανταγωνιστική πάλυ του κεφαλαίου προστατευτικά σε μεγαλύτερο και με πολυποικίλους μηχανισμούς.²⁷ Ειδικά αυτό το τελευταίο πιστεύει ότι αντικατοπτρίζει την πολιτική του Ρέγκαν και της Θάσερ, όπως επίσης και του Κόολ με κάποια σχετική καθυστέρηση εν σχέσει με τους δύο πρώτους. Έτσι λοιπόν, σαν μια συνολική απόληξη που μπορούμε να δίσουμε, σ' ότι αφορά την κρίση της ΕΟΚ σαν ενός υπερκρατικού οργανισμού ικανού να αντιμετωπίσει το αμερικανικό κεφάλαιο, πρέπει να πούμε τα εξής: Η διεθνής συσπείρωση κεφαλαίων μέσα σε μία ενότητα όπως η ΕΟΚ είναι άμεσα συνδεδεμένη με την πορεία της οικονομίας των χωρών που αποτελούν αυτή την ενότητα. Όταν οι οικονομίες των χωρών της ΕΟΚ πήγαιναν καλά, όπως πήγαιναν καλά και η παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία, τα σχέδια για συγκεντρώση και υπερκρατικά όργανα που θα υποκαθιστούσαν τα εθνικά κράτη, φαίνονταν πολύ ικανοποιητικά και ενθαρρύνονταν από τις αστικές τάξεις των Ευρωπαϊκών χωρών. Όταν αντίθετα, ήρθε η παγκόσμια καπιταλιστική κρίση, που βέβαια συμπεριελάβε και τις χώρες της ΕΟΚ, οι Ευρωπαϊκές καπιταλιστικές, όπως πολύ ωραία αναλύει ο Klaus Bush, έλασαν τα σχέδια για συγκεντρώση κλπ. και στράφηκαν σε μια προστατευτική πολιτική. Κάτω απ' αυτή την συλλογιστική λοιπόν, το μέλλον της ΕΟΚ φαίνεται το ίδιο αβέβαιο, όσο αβέβαιο είναι και η εξέλιξη του καπιταλισμού γενικά. Πάντως παρ' όλα αυτά, θέλουμε να επισημάνουμε ότι μια διάλυση της ΕΟΚ, δεν μας φαίνεται πιθανή, γιατί παρ' όλες τις αντιδρότητες, τα συμφέροντα των Ευρωπαϊκών καπιταλιστών, είναι μία στενά συνδεδεμένα λόγω της αλληλοειδίκευσης των οικονομιών των Δέκα²⁸ τα τελευταία 20 χρόνια (και πλέον). Όπως λέει και ο Mandel²⁹ "μία διάλυση της ΕΟΚ θα έπληττε πολύ σοβαρά τις εξαγωγές όλων των χωρών" δες σχετικό πίνακα³⁰, και γι' αυτό και μεις πιστεύουμε ότι κάτι τέτοιο δεν πρόκειται τελικά να γίνει. Ίσως μόνο η Αγγλία αποχωρήσει από την ΕΟΚ (το Αγγλικό κεφάλαιο πάντα είχε ενδοιασμούς για την εισόδου στο στην κοινότητα) αλλά και αυτό μάλλον δείχνει να έχει μικρή πιθανότητα.

Πίνακας Β' - Ποσοστό συμμετοχής των εξαγωγών στο εσωτερικό της Κοινής Άγορας στις συνολικές εξαγωγές των Εθνών

	Εμπορία ανάμεσα στις χώρες της ΕΟΚ α % των συνολικών εξαγωγών των εθνών	Δ. Γερμ.	Γαλλία	Ιταλία	Μπενελούξ	Μ. Βρεταν.
1960	28,5	29,5	29,8	29,6	47	-
1965	36,5	36,3	41,0	40,2	47	-
1970	41,6	40,1	46,8	42,9	65	-
1974	52,7	44,9	53,1	45,4	70	33,4
1975	52,0	43,6	49,2	45	70	32,3

(Πηγή: Winfried Wolf, δ.π.π., σ. 166).

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΚΑΙ Η ΕΟΚ

Ερχόμαστε τώρα στο 3ο μέρος του άρθρου αυτού, που αφορά τις σχέσεις του ελληνικού κεφαλαίου, της ελληνικής αστικής τάξης, και της ΕΟΚ. Για να μπορούμε να καταλάβουμε καλύτερα, αρ' ενός μεν τού λόγου που οδήγησαν το ελληνικό κεφάλαιο να ενταχθεί στην ΕΟΚ, και αρ' άλλου τις συνέπειες από την ένταξη αυτή, νομίζω ότι είναι απαραίτητο πρώτα απ' όλα να προσπαθήσουμε να δούμε όσο πιο συνολικά γίνεται, την φύση του ελληνικού κεφαλαίου, και τις διαφορές ή τις ομοιότητες του με τον Ευρωπαϊκό κεφαλαίο. Γιατί ανάλογα με το πως βλέπει κανείς την φύση αυτή, βλέπει και το γιατί το ελληνικό κεφάλαιο ζήτησε να μπει στην ΕΟΚ, παρά την καταστροφολογία που επικράτησε και επικράτει σε χώρους θεωρητικούς, τόσο αστικούς όσο και αριστερούς, για την κοινότητα. Η πιο διαδεδομένη λοιπόν, άποψη, κύρια στον χώρο της παραδοσιακής αριστεράς, είναι η ιδιαίτερη φύση του ελληνικού κεφαλαίου συγκριτικά με τον ευρωπαϊκό³⁰, με βασικό χαρακτηριστικό τον εξαρτημένο και μεταπρατικό χαρακτήρα της ελληνικής οικονομίας, κυριαρχούμενο από τα ξένα μονοπώλια. Θα μπορούσα εδώ να αναφέρω εκατοντάδες αποσπάσματα από θεωρητικούς όλου του φά-

σματος της αριστεράς που υποστηρίζουν αυτή την άποψη. Δεν θα το κάνω, γιατί είναι τον κουραστικό, 2ον δεν υπάρχει χώρος και 3ον και σημαντικότερο είναι χωρίς αξία αφού αυτά που ισχυρίζονται οι διάφοροι ερευνητές, αλλάζουν μόνο ως προς την πολιτική τοποθέτηση του καθενός και όχι ως προς το τελικό συμπέρασμα, που όπως είπα και πιο πάνω, θεωρεί τον ελληνικό καπιταλισμό διάσπαρτο, εξαρτημένο και υπανάπτυκτο. Αξίζει να αναφέρω μόνο την άποψη του Ν. Μουζέλη σχετικά με το θέμα αυτό, που νομίζω ότι σε λίγες γραμμές συμπεκνώνει τα βασικά στοιχεία όλης αυτής της³¹: "Μετά σε δύο αλλά πολύ μικρές σε αξία θεωρήσεις³²: "Μετά το '22 κυριαρχεί ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής. Παράλληλα την περίοδο του μεσοπολέμου γίνονται κάποιες προσπάθειες για εκβιομηχάνιση της χώρας που συνδυάζεται με "μία εισαγωγή πόρων πρωτοφανή στη σύγχρονη ελληνική ιστορία" (σ. 48). Έτσι δημιουργήθηκε "μία οικονομία που ήταν πολύ περισσότερο ενσωματωμένη στις απαιτήσεις της Ε. Ευρώπης παρά στις ανάγκες και τους πόρους των Βαλκανίων" (σελ. 218). Κατά την δεκαετία του '50 διατηρούνται τα βασικά χαρακτηριστικά της υπανάπτυκτης ελληνικής κοινωνίας του μεσοπολέμου παρά τις όποιες ποσοτικές αλλαγές. Έτσι η χώρα παρουσιάζει τα κλασικά χαρακτηριστικά της υπανάπτυξης: αυξανόμενο και σε μεγάλο βαθμό παρασιτικό τομέα υπηρεσιών, αδύνατο και πολύ στάσιμο μεταποιητικό τομέα... μεγάλο αλλά αναποτελεσματικό γεωργικό τομέα" (σελ. 90). Την ίδια περίοδο η μεταναστευτική απογυνώμιση την Ελλάδα από το ανθρώπινο δυναμικό της ενώ η αναπτυσσόμενη ναυτιλία την απογυνώμιση από τους οικονομικούς της πόρους. Χάρη στη ραγδαία εισαγωγή ξένου κεφαλαίου την περίοδο μετά το '60, τα πράγματα αλλάζουν. Πρόκειται για μια νέα φάση της ελληνικής υπανάπτυξης που δεν παίρνει για τη μορφή του ασθενικού βιομηχανικού τομέα. Αντίθετα παίρνει τη μορφή ενός τεχνολογικά προηγμένου δυναμικού και εξαρτημένου από το εξωτερικό βιομηχανικού τομέα, που δεν συνδέεται οργανικά με την υπόλοιπη οικονομία. Έτσι τα ευεργετικά αποτελέσματα της υψηλής παραγωγικότητας που δεν έχουν επίδραση πάνω στην μικρή εμπορευματοποιημένη παραγωγή του γεωργικού και βιομηχανικού τομέα αλλά μεταφέρονται στο εξωτερικό (σελ. 57). Έτσι ο Μουζέλης θεωρεί ότι η υπανάπτυξη "όχι μόνο εξακολουθεί να διατηρείται αλλά εδραϊσμένη από τη σχετικά ραγδαία βιομηχανοποίηση στην δεκαετία του '60" (σελ. 198). Αν σ' αυτά προσθέσουμε και τις χειρώρες του ΚΚΕ για τα μονοπώλια, ελληνικά και ξένα, που καταδυναστεύουν το έθνος (όπου στο έθνος ανήκει η μη μονοπωλιακή αστική τάξη και ο λαός), έχουμε όλη την θεωρητική εικόνα που χρειαζόμαστε, για να καταλάβουμε τον τρόπο που η παραδοσιακή αριστερά, αντιμετωπίζει την ΕΟΚ, και την ένταξη της Ελλάδας σ' αυτήν. Έτσι, η ένταξη στην ΕΟΚ, φαίνεται να είναι καταστροφική για την οικονομία μας, αφού συνεπάγεται μεγαλύτερη εξάρτηση και μεγαλύτερη υπανάπτυξη, μια περαιτέρω δηλαδή διένδυση των ήδη στρεβλών δομών που χαρακτηρίζουν τον ελληνικό καπιταλισμό. Το απόσπασμα που ακολουθεί νομίζω ότι δείχνει με τον καλύτερο τρόπο την άποψη αυτή: "το κυρίαρχο αποτέλεσμα της πλήρους ένταξης της χώρας μας στην ΕΟΚ θα είναι η σημαντική επιβράδυνση των διαρθρωτικών αλλαγών που συνδέονται με τη διαδικασία της ανάπτυξης και η ολοκληρωμένη της καθυστοργία της οικονομίας μας στο νεοαποικιακό σχήμα παραγωγής. Οι ευκαιρίες διευκολύνσεις που θα μας προσφέρουν δεν είναι σε θέση από τη φύση τους να αποζημιώσουν για τα χαμένα χρόνια ανάπτυξης. Επί πλέον είναι ζήτημα αν αντισταθίζονται αντίστοιχες αρνητικές πλευρές: βελτίωση της θέσης των μεταναστών—ενίσχυση της μεταναστευσης, δανεισμός— άνοιγμα του ελεγχόμενου διεθνών πληρωμών, υψηλότερες αγροτικές τιμές— αύξηση του βιομηχανικού κόστους παραγωγής"³². Βέβαια εδώ θέλω να πω ότι στις συνέπειες της ένταξης της Ελλάδας στην ΕΟΚ, στον χώρο της ευρύτερης αριστεράς που συζητούμε, υπάρχουν και ωρισμένοι που πιστεύουν ότι παρ' όλα τα καλά της ΕΟΚ, μπορεί να βγει και κάτι θετικό για την Ελλάδα (ο ελληνικός καπιταλισμός και τα συμφέροντά του αποσπασμένα). Έτσι υποστηρίζεται ότι "η δυτική Ευρώπη είναι διεθνώς ο μόνος χώρος που μέσα του μπορεί να διεξαχθεί στο πλαίσιο μιας βιομηχανικής κοινωνίας ο αγώνας για τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό, με βάση τις δημοκρατικές διαδικασίες"³³, άποψη που υποστηρίζει ενεργά και με το προεκλογικό του πρόγραμμα για τις ευρωεκλογές το ΚΚΕ εσωτερικά, και τώρα τελευταία φαίνεται να υποστηρίζει και μια μερίδα μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Πάντως η γενική τάση, της Ελληνικής αριστεράς, νομίζω ότι παραμένει ακόμη και σήμερα, ότι ΕΟΚ σημαίνει χειρότερηση των συνθηκών για τον ελληνικό λαό, μεωμένη οικονομική ανάπτυξη και αυξημένη εξάρτηση. Όμως πριν προχωρήσουμε στην παράθεση των δικών μας απόψεων, για την ΕΟΚ και τον ελληνικό καπιταλισμό, μέσα σ' αυτήν, θα θέλαμε να δώσουμε συνολικά και τις απόψεις των θεωρητικών εκπροσώπων της αστικής τάξης για το θέμα αυτό, που βέβαια αντιτίθεται στις προηγούμενες, χαρακτηριστικώς την ένταξη σαν ένα σημαντικό παράγοντα εκσυγχρονισμού του ελληνικού καπιταλισμού, και της ελληνικής κοινωνίας γενικότερα. Γιατί ως προς το ότι η ελληνική οικο-

νομία είναι λαβερμένα αναπτυσσόμενη, δεξίοι και "αριστεροί" μοιάζουν να συμφωνούν απόλυτα!! Χαρακτηριστικότερος εκπρόσωπος αυτών των απόψεων, είναι το περιοδικό "Οικονομικός Ταχυδρόμος" που συνεχώς αναφέρεται στην ανάγκη εκσυγχρονισμού του ελληνικού καπιταλισμού προσαρμοσμένου στα Δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα, και από την αρχή της συνόδους της Ελλάδας με την ΕΟΚ μέχρι και σήμερα, υπεραιμνώντας το θετικό ρόλο, που μπορεί να παίξει η τελευταία στην ελληνική οικονομική ανάπτυξη. Αείχει να σημειώνει ότι όταν γίνονταν οι τελικές συζητήσεις της κεραινήρησης Κορραμάνη το 1978 και το 1979, για την οριστική ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, ήταν το μοναδικό έντυπο μη προσεκτικώς ανοιχτό στην Νέα Δημοκρατία, που τάχθηκε καθαρά και με πολλές αναλύσεις υπέρ της ένταξης αυτής. "Ετσι λοιπόν αναφέρονται μερικά αποσπάσματα, από ένα άρθρο του διευθυντή του Γιάννη Μαρινού³⁴ σχετικά με το θέμα της ένταξης, νομίζω ότι εκθέτουμε σε βασικές γραμμές και τις απόψεις του ελληνικού κεφαλαίου, γιατί το τι τελικά σμαινει η ΕΟΚ για τα συμφέροντα και τις ανάγκες του τελευταίου. Γράφει λοιπόν κατά αρχήν ο Μαρινός³⁵: "Πρώτα-πρώτα —κι αυτό δεν είναι διόλου ασήμαντο— θα μετέχει και η Ελλάδα σ' όλα τα όργανα και θα έχει γνώμη σε κάθε απόφαση που θα λαμβάνεται στα πλαίσια της συλλογικής διοίκησης της ΕΟΚ. Αυτό σμαινει ότι θα μπορεί να επηρεάζει το περιεχόμενο των αποφάσεων αυτών, ώστε να προνοούν και να ταυρίζουν και προς τα Ελληνικά συμφέροντα (μέχρι τώρα αποφασίζουν οι άλλοι χωρίς να μας ρωτούν)". Τι σμαινει πρακτικά αυτό που λέει ο Μαρινός; "Ότι με την ένταξη στην ΕΟΚ η ελληνική αστική τάξη, μέσω των κυβερνήσεων της, θα μπορεί να προωθεί τα συμφέροντά της, που μέχρι τώρα υποσκελιζόνταν από τα συμφέροντα των ξένων κεφαλαιουκρατών που "αποφασίζουν χωρίς να μας ρωτούν". Πάμε παρακάτω: "Δεν είναι διόλου βέβαιο πως ολόκληρο κλάδο απειλούνται με αφανισμό εξ αιτίας του δασμολογικού ασφαλισμού που συνεπάγεται η ένταξη στην ΕΟΚ. Μπορεί να συμβεί και αυτό. Κυρίως όμως θα επιταχυνθεί και θα οριστικοποιηθεί ο θάνατος των οριακών επιχειρήσεων όλων σχεδόν των κλάδων. Ποιος θα μπορούσε να μείνει αδιάφορος στο προσωπικό δράμα του συγκεκριμένου βιομηχάνου που θα υποχρεωθεί να γίνει τέρας, καθώς και του προσωπικού που θα μείνει άνεργος; Όμως υπάρχει και η ισχυρή άποψη πως η εγχείριση αυτή θα εξυγιάνει τον κλάδο από παρασιτικές καταστάσεις που μπορεί να μολύνουν και τα υγιή τμήματά του, το οποίο αποδοχόντες αρμόνισαν δραστικά σε οδικαλογίες τις 'από τέρβερκοιτίδες'. Εδώ η εκσυγχρονιστική λογική του Μαρινού, που αναφερθήκαμε προηγουμένως, είναι τόσο προφανής που περιτέχουν τα σχόλια. Θέλουμε μόνο να επισημάνουμε ότι αυτή δεν είναι μόνο η λογική "θεωρητικών" τύπου Μαρινού, αλλά η ίδια η αναγκαιότητα της αστικής τάξης, για την περαιτέρω πορεία της. Και για να τελειώσουμε με τα αποσπάσματα αυτά δημοσιεύουμε με το ας ποιος τελικό συμπέρασμα του Μαρινού για την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ και τις επιπτώσεις της, που γναινει μετά από μια σύντομη ματιά στις επιμέρους βιομηχανίες: "Θέλω να υπογραμμίσω ότι παρά την αντίθεση εντύπωση ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (πάνω απ' το 60%) από το γενικό σύνολο, για ποικίλους λόγους, που απλώς υπαινιχθήκαμε, δεν απειλείται με καταστροφή και συνεπώς έχει μέλλον στον ευρύτερο χώρο της Κοινής αγοράς". Τι άλλο να προσθέσουμε εμείς; Μόνο τα λόγια του Θ. Παπαλεξόπουλου προέδρου του ΣΕΒ (συνδέσμου ελληνικών βιομηχανιών) που νομίζω καλύτερα απ' οτιδήποτε άλλο, τελικά, δείχνουν γιατί η ελληνική αστική τάξη δεχόθηκε την είσοδό της στην ΕΟΚ: "Νομίζω, ότι είστε άδικοι, γι' αυτό δεν θα συμφωνήσω μαζί σας στην καταφάση σας, ότι οι 'Ελληνες επιχειρηματίες απεχθάνονται τον ανταγωνισμό. Αντίθετα τον επιζητούν. Και ας μην ξεχνάμε ότι οι μεγαλύτερες επιδόσεις του ελληνικού επιχειρηματικού πνεύματος πραγματοποιήθηκαν μέσα σε διεθνώς περιβαλλον έντονου ανταγωνισμού. Το γεγονός αυτό εξάλλου, επαληθεύεται και από το ότι η ελληνική βιομηχανία αποδέχθηκε από πολύ νωρίς —από την εποχή της Συμφωνίας συνδέσεως— την πρόκληση της ΕΟΚ και τάχθηκε σφαιρως υπέρ της προωχώρησης. Επιζητούσε δηλαδή την άρση της προστασίας και την ενσωμάτωση της σε περιβαλλον ούδατου ανταγωνισμού". Νομίζω ότι ύστερα απ' όλα αυτά που παρατέθηκαν, τόσο από την πλευρά της παραδοσιακής αριστοκράτους όσο και από την πλευρά της αστικής τάξης, θα πρέπει ο αναγνώστης να έχει μια ιδέα, για το τι προεβλέποντο όλοι αυτοί, για την ελληνική οικονομία, και την σχέση με την ΕΟΚ, είτε ως προς τους λόγους που οδήγησαν το ελληνικό κεφάλαιο να ενταχθεί, σ' αυτήν, είτε για τα πιθανά αποτελέσματα από την ένταξη αυτή. Εμείς διαφωνούμε ριζικά με τις απόψεις της παραδοσιακής αριστοκράτους και βλέπουμε στις απόψεις της αστικής τάξης την πραγματικό ρόλο που μπορεί να παίξει η ΕΟΚ στην ελληνική οικονομία και στα σε άμεση σχέση ευρισκόμενα μ' αυτή συμφέροντα του ελληνικού κεφαλαίου. Συμπερνοντα, που είναι ίδια με τα συμφέροντα και των άλλων Ευρωπαϊκών αστικών τάξεων (τηρουμένων των αναλογιών πάντα) και που νομίζω αρκετά αναλυτικά είδαμε πως διαμορφώνονται στο α' μέρος του άρθρου αυτού. Όμως αναλυτικότερα, τι πιστεύουμε

εμείς για την σχέση Ελληνικού κεφαλαίου-ΕΟΚ³⁶ στις γραμμές που ακολουθούν. Στο πρώτο ερώτημα κατ' αρχήν που θα πρέπει να απαντηθούν είναι για την φύση του ελληνικού καπιταλισμού. Είναι σωστές οι απόψεις που τον θέλουν υπανάπτυκτο, εξαρτημένο, μεταπρατικό κλπ., όπως είδαμε στην αρχή αυτού του τρίτου μέρους, ή συμβαίνει κάτι άλλο; Για μας η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα είναι μία: Ο ελληνικός καπιταλισμός δεν είναι ούτε υπανάπτυκτος, ούτε εξαρτημένος, ούτε τίποτα άλλο απ' αυτά που υποστηρίζουν οι διάφοροι απαντασάτες θεωρητικοί, αλλά είναι ο ίδιος μ' αυτούς που εκμεταλλεύονται το σύνολο της ανθρωπότητας. Για να έρθουμε πιο κοντά στο θέμα μας, ο ελληνικός καπιταλισμός σε τίποτα δεν διαφέρει από τον γερμανικό, τον αγγλικό ή τον ιταλικό. Είναι το ίδιο εκμεταλλευτικό, το ίδιο απάνθρωπο, και το ίδιο επικίνδυνο τελικά για τον άνθρωπο. Πού τα στηρίζουμε αυτά; Θα μπορούσαμε να γράψουμε ολόκληρο βιβλίο,³⁸ που να δείχνει ότι ο 'Ελληνας εργάζόμενος που δουλεύει στην Πειραική-Πατριακή, ή στα Λιπάρδια, είναι το ίδιο εκμεταλλευόμενος και το ίδιο αλλοτριωμένος, όπως ο Ιταλός εργάτης που δουλεύει στην Φιάτ, ή ο Γερμανός εργάτης που δουλεύει στην ΑΕΓ, ή ο Ολλανδός εργάτης που δουλεύει στην Philips κ.ο.κ. Εξ' άλλου θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ένα πλήθος άλλων πηγών που δείχνουν, ότι το ελληνικό κεφάλαιο, ούτε εξαρτημένο είναι, ούτε υπανάπτυκτο (άραγε πως εξηγούνται στα πλαίσια της θεωρίας της υπανάπτυξης, η τερνάσια ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού της δεκαετίας του '60, η τερνάσια ανάπτυξη του εφοπλιστικού κεφαλαίου, η ιμπεριαλιστική διέδοση στις χώρες της Μέσης Ανατολής των ελληνικών τεχνικών, ή τέλος η αυξανόμενη εξάρτηση της Κύπρου από την Ελλάδα, που από όλους αυτούς τους "αριστοκράτες" επιμελώς αποσιωπάται;) Θα σταθούμε μόνο σε ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα που μας καλύπτει ως προς αυτό το θέμα απόλυτα: "Το κεφάλαιο, το έχουμε τονίσει αυτό πολλές φορές, είναι μια κοινωνική σχέση κι όχι κάποιο αντικείμενο, ή μια ποσότητα χρήματος, ή κάποια μέτρα παραγωγής. Η κεφαλαιοκρατική συσσώρευση, η καπιταλιστική ανάπτυξη, είναι μια κοινωνική διαδικασία που στηρίζεται σ' ένα συγκεκριμένο τύπο κυριαρχίας και εκμετάλλευσης της εργατικής δύναμης. Για να γίνει δυνατή η καπιταλιστική ανάπτυξη δεν επαρκούν ούτε οι χρημολοί μισθοί, ούτε η αύξηση των εσόδων, του κράτους με την εισοδή συνολαγήματα, ούτε ακόμα κάποια έργα υποδομής. Η καπιταλιστική ανάπτυξη ταυτίζεται με την ανάπτυξη κάποιων συγκεκριμένων κοινωνικών σχέσεων εξουσίας και δομών, συνδέεται με μια σειρά από οικονομικές, πολιτικές, νομικές, θεσμικές και ιδεολογικές προϋποθέσεις. Η διαμόρφωση αυτών των προϋποθέσεων κρίνεται από τις εσωτερικές διαδικασίες, δηλαδή την πάλη των τάξεων και τις κοινωνικές σχέσεις εξουσίας στο εσωτερικό κάθε κοινωνικού σχηματισμού. Η εξάρτηση δεν προϋπάρχει, δεν διαμορφώνεται, αλλά διαμορφώνεται σε αναφορά μ' αυτές τις σχέσεις εξουσίας".³⁹ Αυτό το απόσπασμα το αναφέρουμε, και για να προλάβουμε να πούμε πως θα διαμαρτυρηθούν ότι δεν μπορούμε να λέμε ότι η ελληνική οικονομία ταυτίζεται απόλυτα μ' εκείνη των χωρών της ΕΟΚ. Μα και βέβαια δεν ταυτίζεται, είναι φυσικό να έχει τις ιδιαιτερότητες της, όπως ιδιαιτερότητες έχουν μεταξύ τους και οι χώρες της ΕΟΚ. Αλλά αυτές οι ιδιαιτερότητες απ' ενός οφείλονται στις κοινωνικές σχέσεις εξουσίας που με διαφορετικό τρόπο αναπτύσσονται σε κάθε χώρα, κι αφετέρω δεν καταρρίπτουν την υπόθεση, ότι μια κοινωνία χαρακτηρίζεται εκμεταλλευτική, ανάλογα με το ποιος ελέγχει τα μέσα παραγωγής, και πως είναι διαρθρωμένες οι σχέσεις παραγωγής. 'Ετσι τόσο η ελληνική κοινωνία, όσο και οι Δυτικοευρωπαϊκές χαρακτηρίζονται εκμεταλλευτικές, γιατί και τα μέσα παραγωγής δεν ανήκουν σ' αυτούς που τα δουλεύουν, και γιατί οι σχέσεις παραγωγής είναι είτε διαρθρωμένες ώστε να χωρίζουν τους ανθρώπους σε διευθυντές και εκτελεστές, σε εκμεταλλευτές και εκμεταλλευόμενους.⁴⁰ Όλα τα άλλα που λέγονται μόνο στόχο έχουν την απόκρυψη της πραγματικότητας, και την περισσότερη ενσωμάτωση του εργαζόμενου στο σύστημα, που βέβαια μπορεί να πάρει οποιαδήποτε ονομασία, είτε αναπτυγμένες, είτε υπανάπτυκτες, είτε στη βάση άλλο, καπιταλισμός. 'Ετσι λοιπόν, η απάντηση σε ένα δεύτερο ερώτημα, που θα μπορούσε να είναι γιατί το ελληνικό κεφάλαιο επέλεξε την ένταξη του στην ΕΟΚ θα πρέπει να είναι η εξής: Για μας ο ελληνικός καπιταλισμός είναι σε γενικές γραμμές της ίδιας εκμεταλλευτικής φύσης, όπως και των υπολοίπων χωρών της ΕΟΚ, και γι' αυτό αν θέλουμε να βρούμε τους λόγους που ώθησαν την ελληνική αστική τάξη να ενταχθεί στην ΕΟΚ, θα πρέπει να τους αναζητήσουμε στους λόγους που γενικά ώθησαν τα δυτικοευρωπαϊκά χώρες να δημιουργήσουν την κοινότητα. 'Ενας βέβαια, ο ανταγωνισμός με τις εταρίες των ΕΠΑ να μην είναι και τόσο σοβαρός λόγος όπως ήταν για την γερμανική ή γαλλική αστική τάξη,⁴¹ είτε λόγω της μικρότερης δυναμικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, είτε λόγω της αμερικανικής (πολιτικής κύρια) κυριαρχίας που επιβλήθηκε στην χώρα μας, μετά τον εμφύλιο πόλεμο. Όμως σίγουρα, η προοπτική των ξένων, αδασιολόγητων για αγοράς για τα ελληνικά προϊόντα, οι δυνατότητες χρηματοδότησης της ελληνικής βιομηχανίας μέσω της ευκολότερης

προσέλαση στα δάνεια κοινοτικές προέλευσης καθώς και λόγω των εισοδημάτων που απορροφούν από τα ταμεία της ΕΟΚ, και τέλος ο βασικός επιπτώσεις της ένταξης στους αγρότες (με την σημαντική πολιτική επιρροή που έχουν) είναι σοβαρό λόγοι που όπως είδαμε προηγουμένως και από τα γραφτά του Μαρίνου και την συνέντευξη του Παπαλεξοπούλου, δεν αφήνουν κομμάτι αμφιβολία γιατί η ελληνική αστική τάξη, ήδη από το 1961 ζήτησε την είσοδό της στην ΕΟΚ. Όμως νομίζω ότι αξίζει τον κόπο να παραθέσω μερικά μικρά αποσπάσματα που νομίζω ότι επιβεβαιώνουν την άποψή μου αυτή. Και πρώτα απ' όλα να πω στο θέμα των εξαγωγών η γνώμη του Παπαλεξοπούλου από την συνέντευξη που είδαμε και προηγουμένως⁴²: "Οι δυνατότητες ανάπτυξης υπάρχουν. Και είναι πολλές. Γιατί σήμερα η ελληνική βιομηχανία απευθύνεται πλέον σε μια τεράστια αγορά, της οποίας αποτελεί ένα μικρό μόνο μέρος, γεγονός που δημιουργεί για μας πολλές ευκαιρίες. Ας σκεφτούμε Α.χ. ότι όλες οι ελληνικές εξαγωγές στις 9 άλλες χώρες της κοινότητας αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 1% των εισαγωγών αυτών των χωρών! Υπάρχουν συνεπώς περιθώρια να αυξησουμε τις εξαγωγές μας αυτές κατά 50% ως 100% χωρίς να γίνει αισθητό στην ΕΟΚ. Δεν ισχυρίζομαστε βέβαια πως είναι εύκολο. Είναι όμως εφικτό. Και πρέπει να το επιδιώξουμε". Οι απόψεις ενός "τεχνοκράτη αριστερού"⁴³ που ακολουθούν είναι επίσης νομικά πολύ διαφωτιστικές: "Στην περίοδο 1961-1978 η μέση ετήσια αύξηση των εξαγωγών προς τις χώρες της ΕΟΚ ήταν ακόμη μεγαλύτερη (σε τρέχουσες τιμές 20,1% προς τα 6 αρχικά μέλη της ΕΟΚ και 19,1% ορος το σύνολο της σημερινής ΕΟΚ) με αποτέλεσμα να αυξηθεί αρχικά σημαντικά η μερίδα συμμετοχής της ΕΟΚ στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών και να σταθεροποιηθεί τα τελευταία χρόνια στο 50% περίπου. Αυτό καθ' εαυτό το γεγονός της μεγάλης αύξησης των εξαγωγών προς τις χώρες της ΕΟΚ δεν αρκεί για να χαρακτηριστεί σαν ευνοϊκή η επίδραση της Συμφωνίας συνόρων. Αναμφίβολα όμως η σημασία της κοινοτικής αγοράς για το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών δεν είναι δυνατόν να αγνοηθεί προκειμένου να εκτινηθεί το κόστος για την ελληνική οικονομία που θα είχε μία μεταβολή προς το χειρότερο των σχέσεων με την ΕΟΚ".⁴⁴ Αυτό νομίζω, ότι έχει φανεί και για τις σχέσεις μεταξύ των χωρών που αποτελούν την ΕΟΚ, και την αυξανόμενη σημασία της τελευταίας, για το εξαγωγικό τους εμπόριο. Επειδή δε ωριασμένοι λένε ότι με την όραση των δημοσκοπήσεων φράγμων θα αυξηθεί η διείσδυση των ξένων επιχειρήσεων και προϊόντων στην χώρα μας (λες και τον έλληνα εργαζόμενο τον ενδιαφέρει τελικά αν το μίσηρ που θα παίρνει θα είναι φτιαγμένο είτε στην Ελλάδα που στο εργοστάσιο παραγωγής ο καταναλωτής είναι Έλληνας είτε στο εξωτερικό, που ο καταναλωτής είναι ξένος) τα αποσπάσματα από το άρθρο του Μητσού, νομίζω ότι είναι αρκούντως διαφωτιστικά: "Εκτακτόντα ξεχωριστά τώρα τις εισαγωγές από τις χώρες της ΕΟΚ παρατηρούμε ότι αντίθετα από τις εξαγωγές και παρά τα άσα όσα υποστηρίζονται η συνολική μερίδα που αυτές κατέχουν στις ελληνικές εξαγωγές δεν αυξήθηκε... πράγμα που σημαίνει ότι το ταύχιστον δεν αποδεικνύεται ότι η μείωση του δασμού έφερε βελτίωση της σχετικής θέσης της ΕΟΚ στην ελληνική αγορά". Με άλλα λόγια η ΕΟΚ αύξησε τη διείσδυση της περισσότερο σε άλλες χώρες παρά στην Ελλάδα που υπήρχε η συμφωνία της συνδέσεως.⁴⁵ Ένα τρίτο ερώτημα τέλος, που θα πρέπει να τεθεί είναι για το μέγεθος του ελληνικού καταπιεσμένου ανταγόμενου στην ΕΟΚ. Είναι γεγονός λοιπόν, ότι και εδώ για το ελληνικό κεφάλαιο θα ισχύουν σε τελευταία ανάλυση (αν και για διαφορετικούς ως προς ένα βαθμό λόγους) ότι είδαμε να ισχύουν και για τα άλλα κεφάλαια που είναι ενταγμένα σ' αυτήν. Δηλαδή, αν ο ελληνικός καταπιεσμένος δεν μπορεί να εκουγχρονιστεί (παρά τις προσπάθειες της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, που είναι συνέχεια της εκουγχρονιστικής πολιτικής που καθιέρωσε ο Καραμανλής μετά το 1974) έτσι ώστε να αντιμετωπίσει με επιτυχία τα προβλήματα του (που δεν είναι τόσο η υπερπέρχηση του, ή η μειωμένη πιθανώς ανταγωνιστικότητα του, αλλά η αχρεώτικα ξεπερασμένη διαμόρφωση της παραγωγικής διαδικασίας) τότε το μέλλον του, είτε μέσα στην ΕΟΚ, είτε έξω απ' αυτήν είναι δυσόμοιο. Προσπάθειες γι' αυτό του εκουγχρονισμού γίνονται, ξεκινώντας πρώτα απ' όλα απ' τις "κοινωνικοποιημένες" επιχειρήσεις όπου εισάγονται νέοι μέθοδοι παραγωγής και "συνεργασίες"⁴⁶ με τους εργαζομένους, νέοι τουλάχιστον για την ελληνική πραγματικότητα. Τα αποτελέσματα τους, βέβαια δεν μπορούμε να πούμε από τώρα ποια θα είναι, όπως δεν μπορούσαμε να πούμε και προηγουμένως τι θα συμβεί και στις άλλες χώρες της ΕΟΚ. Νομίζω ότι η εποχή που ζούμε, είναι μία μεταβατική περίοδος για τον καταπιεσμένο, και τα αποτελέσματά της είναι πολύ δύσκολο να ειπωθούν από τώρα. Άλλωστε ας μη ξεχνάμε, ότι στην διαμόρφωση αυτών των αποτελεσμάτων, σημαντικό ρόλο θα παίξουν και οι εκμεταλλεζόμενοι αυτού του πλανήτη, που νομίζω, ότι μετά από μια "ήρεμη" σχετικά για τον καταπιεσμένο περίοδο, εμφανίζονται και πάλι στο προσκήνιο, έτοιμοι να αντισταθούν στα εκουγχρονιστικά σχέδια του κεφαλαίου για μια επανασταθεροποίηση της αστικής αξιολόγησης. Το τι θα συμβεί τελικά είναι άγνωστο.

Όμως πιστεύω, ότι τώρα πια το σύστημα έχει γίνει τόσο απάνθρωπο και τόσο επικίνδυνο, που μόνο η συνιστάμενη πάλη όλων όσων το υφίστανται μπορεί να το ανατρέψει, και να μην το αρθεί να διασωθεί. Γιατί όπως είχε πει σωστά και ο Μαρξ, το καπιταλιστικό σύστημα μπορεί να ανατραπεί, δεν είναι όμως σίγουρο ότι κάτι τέτοιο θα γίνει, αν δεν παλαίψουμε εμείς. Ας ελπίσουμε και περισσότερο, ας προσπαθήσουμε να γίνει κάτι τέτοιο και στην Ελλάδα.

Επιλογος

Ύστερα απ' όλα αυτά που-παρατέθηκαν πιο πάνω νομίζω, ότι φτάνουν λίγο, την γενικά σκοτεινή πλευρά της ΕΟΚ, τουλάχιστον όσον αφορά τις αναλύσεις αυτής που λέμε άκρα αριστερά. Όπως είπαμε και στον πρόλογο, δεν φιλοδοξήσαμε να καλύψουμε με καμιά ένα τόσο μεγάλο θέμα, που οποσδήποτε μπορεί να καλύψει μέχρι και 2 συνολικά τεύχη, ολόκληρα. Θέλαμε μόνο να κεντρίσουμε την προσοχή των αναγνωστών, πάνω σ' ένα τόσο σημαντικό θέμα που μέχρι στιγμής δεν έχει αντιμετωπισθεί και πολύ συστηματικά. Αν πετύχαμε σ' αυτήν μας την προσπάθεια μόνο οι αναγνώστες πάλι, μπορούν να το κρίνουν. Πάντως προσπαθήσαμε να κάνουμε το καλύτερο δυνατό, μέσα από μια ελλιπή βιβλιογραφία, μονόπλευρα στο μεγαλύτερο μέρος της προσανατολισμένη. Πιστεύουμε να έχουμε την ευκαιρία να επανέλθουμε σ' αυτό το θέμα, με την ευκαιρία κιόλας της διεξαγωγής των εκλογών για την Ευρωβουλή, που θα γίνουν ταυτόχρονα σ' όλη την Ευρώπη στις αρχές του Ιουνίου.

Γιώργος Θαλάσσης, Μάρτης 1984.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Harry Magdoff: Η εποχή του ιμπεριαλισμού, Εκδόσεις Μπουκουμάνη, 1977, σελ. 72-74.
2. Ernest Mandel: Η ΕΟΚ και ο ανταγωνισμός Ευρώπης-Αμερικής, Εκδόσεις Νέα Σύνορα, 1976, σελ. 14.
3. Δεσ Κονηλίου Καστοριάς: Η πάρα του εργατικού κινήματος, Βέρνυ, 1977, και συγκεκριμένα τα άρθρα για τις απεργίες των Άγγλων λιμενεργατών, των Γάλλων μεταλλωργικών της Νάντης, κλπ., σελ. 221 έως σελ. 276.
4. Ραϊνχολν Κάρτι: Μεταπολεμική Παγκόσμια Ιστορία, εκδόσεις Βίπερ, 1970.
5. Δεσ σημείωση 1.
6. Δεσ σημείωση 2, σελ. 18, σχετικές πίνακες.
7. Γ. Μήλας: Μαρξισμός ή πολιτική οικονομία του μονοπώλιου; περιοδικό ΘΕΣΕΙΣ, No 2, σελ. 27, 1983.
8. Βλέπε Διεθνής Οικονομική - Η θεωρία των τελεωκρατικών ενώσεων του Β. Södersten, Εκδόσεις Σύγχρονα θέματα, σελ. 484.
9. Βλέπε ανωτέρω σελ. 485.
10. Βλέπε περιοδικό ΘΕΣΕΙΣ No 5, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 1983, και ειδικά τα άρθρα του Γ. Δ. Μηλιού και του Κ. Βυσχ.
11. Βλέπε ανωτέρω σελ. 49.
12. Βλέπε ανωτέρω σελ. 51.
13. Βλέπε ανωτέρω σελ. 96-97.
14. "Άρθρο του Αλεξάνδρ Φουρ στο βιβλίο: "Η κρίση του ιμπεριαλισμού", Εκδόσεις Καστανιώτη, 1976, απ' όπου είναι παρμένες και ο πίνακας 3.
15. Για τις ΕΠΑ, η κοινωνική ειρήνη, μπορούμε να πούμε ότι αρχίζει με το Νου Ντλ του Ρουβέλ, αν και οι Αμερικανοί εργαζόμενοι έχουν αρκετές "άνοιες" απεργίες, ειδικά τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, την ευμενία λόγω του πολέμου, διαδόθηκε η ύφεση. Γενικά, αλλού για τις απεργίες, και τους αγώνες των εργαζομένων στις ΕΠΑ δούλεκα έχωμε πληροφορίες.
16. P. Samuelson: Economics, Εκδόσεις Παπασχά, 1975, σελ. 451.
17. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Εκδόσεις Κομμουνιστική, 1982 και 1983.
18. Harry Braverman: Η υποβάθμιση της εργασίας στον 20ό αιώνα, Μηχανική Επιθεώρηση, τεύχος 13, Σεπτέμβριος 1982.
19. Δεσ σχετικά άρθρο του Γ. Δηλίου στο περιοδικό ΘΕΣΕΙΣ No 4, καθώς και Μηχανική Επιθεώρηση με άρθρα σχετικά με την κρίση του ομερικανικού καπιταλισμού των P. Sweney και H. Magdoff, τεύχη 12-13, 1982.
20. Δεσ πίνακας 4 παρμένο από το βιβλίο του E. Mandel: Η τελευταία οικονομική κρίση, Εκδόσεις Οδυσσέας, 1980, σελ. 17, ο πίνακας 5 παρμένος από το ίδιο βιβλίο σελ. 18 και ο πίνακας 6, από το ίδιο βιβλίο, σελ. 20.
21. Όπου και ανωτέρω σελ. 255.
22. Δεσ σημείωση 2 σελ. 55.
23. Όπου και ανωτέρω σελ. 76.
24. "Άρθρο του Walter Halstein για την ΕΟΚ στην Συγκριτική Εγκυκλοπαίδεια, τόμος 4, Εκδόσεις Κοραή, 1977.
25. Ας πούμε, μια τέτοια λαβειμένη άποψη, υποστηρίζει και ο Mandel σε κάποια σημεία του βιβλίου του για την ΕΟΚ.
26. Άρθρο του Κ. Καστοριάδη στο Socialisme ou Barbarie, No 34, Μάρτιος 1963, αναδημοσιευμένο στο Κείμενα 4, Αθήνα 1980.
27. Κ. Βυσχ.: Η ουσία της για την παγκόσμια αγορά στην Ο.Δ. Γερμανία, Εκδόσεις ΘΕΣΕΙΣ No 5, 1983.
28. Η Ελλάδα υποδηλώνεται έχει λιγότερες διασυνδέσεις, που πάντως δεν παύουν να είναι σημαντικές.
29. Δεσ σημείωση 4, ο πίνακας 6, σελ. 150.
30. Αυτή η άποψη όμως τελευταία φαίνεται να περνάει και σε χώρους έξω της παραδοσιακής αριστεράς, όπως έδειξε στο άρθρο μου, στην Αρένα No 2, για το ελληνικό κράτος σαν κεφάλαιο.
31. Δεσ το άρθρο του Γ.Δ. Μηλιού: Ελληνική κοινωνία: ο ρόλος της υπεργολάβης, δημοσιευμένο στο περιοδικό Άντικα για την κοινωνιστική ανάλυση, No 7, Οκτώβριος 1979, όπου είναι παρμένο το απόσπασμα από, περιγράφοντας περιληπτικά τις απόψεις του Μουζέλη.
32. Άρθρο του Γ. Παπαντωνίου στο περιοδικό Αντί, No 14, 8 Μαρτίου 1975.
33. Άρθρο του Γ.Α. Μαγκκάς στο Θέμα, 3 Αυγούστου 1975.
34. Ο Γιάννης Μαρίνος είναι νομίζω ο αντιπροσωπευτικότερος εκπρόσωπος της ιδέας του εκουγχρονισμού του ελληνικού καπιταλισμού, βάσει ενός προτύπου που πλησιάζει κατά πολύ το welfare state της εποχής της ακμής του.

Ο ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ ΔΗΜΙΟΣ

ΤΟΥ
ΖΑΦΕΙΡΗ
ΙΩΣΗΦΙΔΗ

Κι' αέθαινα όλα αλλαξαν...

Εκεί όπου οι δραστηριότητες είχαν αναχίσει από σκηνή και ασπύνη, από κ' από δημοσιο ανεργία-εντεταλμένο, και τα εγκλήματα της πολιτείας επερίαν χαρακτήρα λαϊκής γιορτής, οι συγχρονικές μεθόδους καταπίεσης χρησιμοποίησαν προληπτικές διαδικασίες παταξής της εγκληματικότητας της φοροδωλφής της ανόησης της φύσης της αποδράσης. Κι' αν, αν υπήρχαν καιρού όπου το δικαίο κατοικούσε το κεφάλι των ανθρώπων κι' η αποδότη δικαιούσης τα χέρια τους, σπμερα όλα αυτά έχουν εγκατασταθεί στους Οίλους

Δικαιοσύνης, αυτής που πλανιέται γλυκύντας τις μονιμένες λευκές δυτικογερμανικές αιδούσες απομονώσης. Κι' απ' το κοίμενο ακρο του Αραβία ή του Ββραίου εγκληματία ως τους πλαστικούς σωληνες υποχρεωτικής διατροφής για την καταπολέμηση των απεργών πεινών των καιρών μας, η αποστασία δε μετριέται σε χρόνια. Ούτε σε σχέσεις πολιτιστικών επιπέδων ή αυστηρές δαγκωμάτιες συνειδήσης. Κι' η αποστασία αναμέσα στον πλανώδιο δικαστή ποτή λεχρίτη γερονταβλυσμο και τον καλοδωρεμένο σοβαρο πολυδιαστατο προδρόρο των συγχρόνων Μοναδών διαισθητικής δεν ισοδυναμεί ούτε με τη διαφορά μεταξύ του Κρομανιόν και του τρωικού τύπου ανθρώπου, ούτε καλλιπτεται με την ταχיתה έρευνας και προόδου, ούτε με την πλήρη εξανθρωπισμό των μεσών τιμωρίας. Ούτε ανισμία με την ηλεκτρονική αυθαίρετη εκλογή κριτηρίων ανθρωπινότητας.

Το σκηνή με ή χωρίς ασπύνη, ο μπάλας με ή χωρίς κουτούρο, η λαμπτήρας ή το εκτελεστικό αποστασία, οι θαλαμίσ αεριών τα λωβία δισμο ο γυμνός οι αιδούσες απομονώσης κι' ο μονιμός διαχωρισμός των εριφύων από τα προβάτα με κάθε δυνατό μεσο, δεν είναι παρα οροί απολυτως αυθόρσας γεωμετρικής προόδου της οποίας ο λογός ισουται πάντα με το πηλίκιο οινωδύποτε διαδοχικών-της ορών... Κι' αν εξ' ορισμού, υποστηρίξει κανείς πως η ανθρωπίνη ηθική δεν είναι παρα μία γεωμετρική προόδος, τότε ο λογός -της δεν μπορεί να είναι παρα μία σταθερά κατ' επιλογήν και στην εδω περιπτώσει, ο Νόμος.

Στο δρόμο των παρατροπώνων σιωπηλίας. Αυτός τους εδίδεχνε τη γλώσσα-του. Και δεν ήταν μεθοδευμένη εκλεπτυσμένη με το καιρο ούτε αυτοματή αντίδραση ή αντίληψη. Δεν ήτανε τρόπος επαφής με τους τρίγυρους ούτε αποπείρα εξισορροπήσης ή έρευνα προσωπική.

Ήτανε κατ' μεταξύ τρόπου ζωής και καθημερινής αναγής. Ένα αφαίο χαλινάρι που συγκρατούσε κολλήμενα μεταξύ τους τα συνθήματα της πείνας και τα αιτία της αποδράσης. Τη χαρά και ταυτόχρονα την φοβή. Τη ζωή και το θάνατο... Κι' ήτανε η ζωή-του μοιρασμένη στα τρία-στη μοναξιά, στην περιπλάνηση και στο θάνατο-... κι' οι αγαπες-του χωρισμένες στα δυο-στις πούτανες και στα οραματα-κι' η δουλειά-του κατ' εξαίρεση, ατεμαχιστή. Κι' η νομική δουλειά-του ήταν μονιμία ο θάνατος... ή καλύτερα ο κατ' παραγγέλιαν θάνατος.

... "Κι' αναμέσα στην πορεία των λαβάρων και το θαμα

Χύνεται μέλι ζαχαρωμένο. Ο κοσμος.

Κι' είναι η υποσχέση διασκεδάσης κι' η γεωμετρία

Κεντρομολοί Ζώνες εργοτεχνείες. Ο μπέρντες.

Κι' η έκβολη των δρόμων και του καθημερινού εισιτηρίου

Φορά Πηγάδι αρτεσιάνο σ' έρημο... Η πλατεία

Αναμέσα στη βήθ του κοσμου και τα στολισμένα χαγιάλια

Κρεμόνται θεωρεία αιμάτων. Το αμπαζούρ της Ιστορίας.

Μονο ο θάνατος κι' ο τρομός κρατίζουν το στυλ τους

εσάει Εργαλεία αξιολόγησης... Και να

Ο περιπλάνωμενος Δημιός..."

... Το πλήθος καταντήσε προσωπικοποίηση της

φροντισμένης Ιστορίας του. Σκίτηκε έθνα και

έθνα όπως κομματιαζονται οι εντυπώσεις στη

θεα εμβόλων κορυφωμένων στις λογχές των

μονιμοτεδορών. Όπως καταγράφονται τα γραφτά

κατω από το βάρος και την απειλή ανεξίτηλης

μελάνης που σκινώποιοι τις σκείβεις και τις

σχέσεις. Ότι τρυπήσε τα ρακά των καλογερών

του Λούλα τρυπήσε στις ρυτίδες του κοσμου.

Κι' ότι βλέπειτε απ' τα αιγινώματα χαμωγέλα

του Τορκιμαδά έξιμενη στα νυχία τους... Τα

ρουχά τους επιτηδευονται κρυβοντας το

γεγονός ότι μιλούν την ίδια γλώσσα. Τα ματία

-τους τα ονειρά-τους η διασκεδάση και τα

βίτσια-τους οι ελπίδες οι απαιξίες τα

παιχνιδια-τους σ' αντίθεση κρυβονται

διακριτικά πίσω από την καθημερινότητα της

περιχαρωμένης κοινωνικότητας. Φτάνουν

αφαιμένα που προδίδουν τη μπουρδία του

σώματος, φαγίτα προκατασκευασμένων γευσών

που υπογράφουν τρόπους υπαρέθειας...

Κυττανε για να βλέπουν. Βλέπουν για να ζουν.

Ζουν για ν' απολαμβάνουν... Το θαμα ήταν

πάντα ο ομολογός λυρος που ενυνε το πλήθος

με το θάνατο εμμεσα κι' ανδυνία. Ο έλμος

το υποκατάστατο της αγαθής-του για τη

ρουτίνα. Η σιγουρία αποτέλεσμα της αμφιβολής

αμύλλας. Κι' η εκκασή η πλατφόρμα της

δυσίας... Το πλήθος σκινώθηκε στα δυο. Για να

περασει ο δημός.

Κι' οι φοροί, γραβατωμένοι ελεγχτές της

μυξερίας, είναι το κατ' έσοχον εξορμήτα της

υπαρέθης. Κι' όσο η ζωή είναι πεπερασμένη από

φύση, τόσο η τιμωρία μοιάζει απεραντή. Όσο ο

φοβός υποκαταπεί τις εκρήξεις, τόσο κι' οι

επιαναστάσεις γυμνάζονται στην χρήση του

βουρδουά. Ο κοσμος, θα δει αμυρο το θανάτου-

-του σε μικρογραφία καπου στο μαξιλάρι-του ή

καλύτερα, θα πληρώσει τον τακτικό-του φορο

35. Όλα τα αποσπάσματα που θα παρατεθούν, περιλαμβάνονται στο έργο του Γ. Μαρξίου στον Οικονομικό Ταχυδρόμο σχετικά με την ένταξη στην ΕΟΚ της 1ης και 24ης Ιουλίου 1975.

36. Η συνέκλιση αυτή δημοσιεύθηκε στον Οικονομικό Ταχυδρόμο της 24ης Μαρτίου 1983, στο αφιέρωμα του τελευταίου για τα 200 χρόνια από την βιομηχανική επανάσταση.

37. Νομίζω ότι πρέπει να αναφερθεί ότι για μας, η έννοια ελληνική οικονομία στερείται περιχρήμνου, και το μόνο που πρέπει να λέμε είναι ελληνικά κεφάλαια και τα συμφέροντά του. Όπου υπάρχει αυτό κείμενο η παράφραση έννοια, και δεν ανήκει σε αποσπάσματα από έδα κείμενα, κατ' απ' αυτή την θεώρησή πρέπει να διαβάζεται.

38. Το προηγούμενο άρθρο μου στην Αρένα Νο 2 δείχνει μερικά πράγματα απ' τα πατήματα μου για τον ελληνικό κεφαλαισμό.

39. Γ. Μελού. Ο μισρολαϊσμός και οι θεωρίες μισρολαϊσμού-περιφέρειας. ΘΕΣΣΕΙΕ Νο 5, 1983.

40. Πέρα από τις «λαοκτικές αναλύσεις» του Μαρξ για το θέμα αυτό, νομίζω ότι πολύ ενδιαφέρον έχουν και είναι πιο κοντά στην σημερινή πραγματικότητα οι αναλύσεις του Κ. Καστοριάδη και της ομάδας

Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα, όπως επίσης του Α. Negri και των Ιταλίων εργατοεινών.

41. Πάντως το θέμα της διάδοσης στον ελληνικό χώρο των μερικανικών εταιρειών και ο ανταγωνισμός του με τις ευρωπαϊκές όπως και οι συνέπειες αυτού του ανταγωνισμού είναι θέματα προς συζήτηση.

42. Δες συζήτηση 36.

43. Ο Μητσοβός, όπως και ο Γκιαννίτης, ο Παπαγιαννάκης και μερικά άλλα είναι οι τύποι που χρησιμοποιούν πολύ τον Μαρξ και γενικότερα τις απόψεις της αριστεράς στις έρευνές τους, και παρ' ότι οι πολιτικές τους προτάσεις πολύ απέχουν από το να χαρακτηρίσουν οριστικές, εντούτοις αξιοζήλευτα συμπεράσματα τους, αξίζουν ιδιαίτερης προσοχής.

44. Α. Μητσοβός, Ηλεκτρική βιομηχανία και ΕΟΚ, μια προσπάθεια απομυθοποίησης. Σύντομα θέματα, Νο 11, Ιούλιος 1981.

45. Όπου και αναφέρεται.

46. Πάνω σ' αυτό το θέμα, είχε γίνει στις 11 Φεβρουάριο στην ΑΖΟΕΕ ενδιαφέρουσα συζήτηση με ανεξάρτητους συνδικαλιστές της κοινωνικής κοινοτήτων ΠΥΡΚΑΛ.

ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ Η ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ

"Η Κυρία η λευκή αντρας πή γανειν στην εκκλησία να προσευχθεί και τη δεύτερα πηγαίνει ναδόν λεφές και κατασκηνεύει σφαίρες με τα ίδια χέρια με τα οποία προσευχόθηκε την Κυρία", είπε η γεροντισσα της φυλής "Λακωτά" (στο "Λευκή αντρας" θα εξασφαλιστεί) του Σταν Στάινερ, JACA BOOK, σελ. 193) άναμεσα στα δακρυά, εκφράζοντας την απογοήτευση για την φυλή με τα κομψά αυτά, ικανά ήδη να ξεκουφάνονταν μόνο στο το σφυρίγμα της σφαίρας. Εκφράζει μια πραγματικότητα που φαίνεται ότι προορίζεται να ανακλαστεί στον καθρεφτό του χρόνου, να μετρήσει το μακίβαλλισμο σχήμα των ιστορικών φασών, εξουσιασμένων από τον πριγκίπα, διαρκές σύμβολο μιας φθαρμένης εξουσίας που δεν γίνεται να καθορίσει να δώσει.

Η γεροντισσα της φυλής "Λακωτά" είχε δική του και συνεχίζει να έχει δική του και σήμερα, απώταστη δεκαετία. Ο λευκός ανθρωπος, η κυρίαρχη φυλή, μέσα στη σαδομαζοχιστική του παραφορά, με παντοεισάλενα και μεγαλύτερη αγανάκτηση, συνεχίζει να τελεοποιεί τις τεχνολογικές του κατασκευές για να τελειοποιήσει την καταστροφή του ικανοτήτων. Και προεκτείνει την υπαρκτή του σ' ένα διαρκές αγχος θανάτου καθαρίζοντας την συνειδητή του δια μέσου θρησκευτικών τελετών που θα έπρεπε να εγγυώνται τις μαζικές αποφάσεις του με μια κενή επιτήρηση του αποκρυφίου. Είτοι, οι αρχιόντι των κρατών απ' όλες τις μεριές σιγονιεύουν την ειρήνη, αλλά παντοεισάλενα για κρατικούς λόγους ετοιμάζουν και κάνουν τον πόλεμο. Η απάτη τους συνεχίζει με δραματικό τρόπο να βρίσκει συνάντηση, ικανοποιητική ώστε να καταστεί επιχείρημα το σχέδιο τους, εν μέσω μάζας αποσυντεθειμένων και αποβλακωμένων. Απ' την άλλη φαίνεται να γεννιέται μια αντιπολιτιστική προοριζόμενη εαν παρει σάρκα και οστά να δημιουργήσει πολλές δυσχερείες. Αλλά για την ώρα παραμένει απόηχο και μόνο και βρίσκεται κάτω από ελεγχό.

Οι κούβεντες της ερυθροδερμής γεροντισσας ξαναπροτείνει μια απο τις βασικές θέσεις της αναρχικής αντιιμπεριαλιστικής τοποθέτησης. Η κατασκευή των πλυνών εξυπηρετεί μόνο στην χρήση τους. Η χρησιμοποίησή τους συμβαίνει στην διεξαγωγή του πολέμου. Και για να γίνει ο πόλεμος απαραίτητο είναι οι στρατοί. Μεχρις οτου θα υπάρχουν οι στρατοί η προσοπτική που θα έχουμε μπροστά μας θα είναι ο πόλεμος. Γι' αυτό η παλιά μας, η προπαγάνδα, περισσότερο από το να έχει την απάντηση για μια ειρήνη "γενικά", κινείται εναντίον του μιλιταρισμού, αττία και υποστήριξη της λογικής του πολέμου. Η ειρήνη λοιπόν είναι μια συνέπεια ή όχι ένα σημείο εκκίνησης ή αφήξης. Αλλά ως τα ξεκαθαρίσουμε.

Σήμερα ο κόσμος ζει μια λογική πολέμου. Η παγκοσμια πολιτική βασίζεται στις διακρατικές σχέσεις. Τα κράτη συσχετίζονται με βάση τη δύναμη δια μέσου των μηχανισμών επιβολής, υποτέλειας, ηγεμονίας και συγκρούσης. Μεταξύ αντιμαχόμενων δυνάμεων αναζητείται σχέδον μηχανή

να μια ισορροπία, που επιβαλείται από την συγκρούση, τον φόβο που αυτή δημιουργεί και την υπεροχή της. Σχέδον ποτέ οι σχέσεις μεταξύ των κρατών δεν είναι σταθερές, επειδή κάθε κράτος για εξωτερικούς λόγους προσπαθεί να προκαλεί, όταν αισθάνεται ισχυρό, και να μην το προκαλούν όταν δεν αισθάνεται ικανοποιητικά ισχυρό για να προκαλέσει. Είτσι, τα κράτη ζουν σε μια διαρκή προδιάθεση για πολεμική συγκρούση και βασίζονται διαρκώς στη λειτουργία αυτή της πιθανότητας.

Θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει, ότι η ειρήνη τοποθετημένη στη λογική των διακρατικών σχέσεων είναι η συντόμη διακοπή ενός ενεργητικού πολέμου. Το εν ενεργεία στοιχείο σ' αυτήν την περίπτωση είναι ο πόλεμος, γιατί λειτουργεί με βάση τα αττία που είναι οργανωμένο το κράτος και όχι προς ωφέλιος της ειρήνης. Η "δυναμική πολιτική" μπορεί να παρασταθεί καθώς έτσι: πόλεμος, σαν τρόπος για να αντιμετωπίσουν και να "λύνουν" τις συγκρούσεις, απουσία από ενεργητικό λειό σαν περίοδος προετοιμασίας ενεργητικού πολέμου.

Και η ειρήνη; Η ειρήνη είναι μια λέξη στον κόσμο χωρίς περιεχόμενο δεν υπάρχει, όπως είδαμε παραπάνω, παρα μόνο σαν απουσία συγκρούσεων με σπλά. Σήμερα δεν πρέπει να μιλάμε τόσο για ειρήνη όσο για απουσία πολέμου, για προετοιμασία πολέμου. Δεν είναι δυνατόν να πετύχουμε την πραγματική ειρήνη, να διαχωρίζουμε την λογική από το αποτέλεσμα -θα ελεγα από το ίδιο το "αίσιαμα"- του κράτους.

Αλλά σε μας δεν φτάνει αυτή η ειρήνη. Γιατί περισσότερο από την απουσία του πολέμου, θέλουμε και τη μη προετοιμασία του πολέμου. Η ειρήνη σήμερα είναι ανικανή να μας προφυλάξει από τον πόλεμο. Ο βασικός σκοπός των αναρχικών είναι να αποφύγουν τον πόλεμο. Είτσι, δεν λέμε τόσο ότι εμάστε "υπερ της ειρήνης", αλλά "κατά του πολέμου" και κατευθύνουμε τις ενεργειές μας & τους αγώνες μας για να καταπολέμουμε τα στήριγματα που επιτρέπουν την διαίωνιση της πολεμικής δομής.

μετά τη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι

Το κράτος είναι ένα γραφειοκρατικό κατασκευασμα των εξουσιαστικών θεσμών. Όπως κάθε τέτοιος θεσμός, διασφαλίζει την κυριαρχία δια μέσου της δύναμης και επιβάλλεται διαμέσου της βίας. Δεν επιτρέπει την διαφοροποίηση απ' αυτό, εαν δεν καταφέρει να το ελέγξει, γι' αυτό οι όλες αποδέχεται την αντιπολιτιστική μόνο εαν αυτή δεν το αμφισβητεί.

Ο στρατός είναι ο θεσμός εκείνος, πάνω στον οποίο βασίζεται η εξουσιαστική ικανότητα του κράτους

που μαζί με τις αστυνομίες, τα δικαστήρια, τις φυλακές, εξασφαλίζει την υπαρκτή της καθεστειακής τάξης και την καταστολή κάθε μορφής εξέγερσης ή αποδοκιμασίας. Η επιβίωση του βασίζεται στην καταστολή, γιατί μ' άλλο τρόπο δεν θα μπορούσε να επιβληθεί.

Μια συνέπεια της υπαρκτής του στρατού, είναι η συνεχής αναζήτηση καταστροφικών μέσων, παντοεισάλενα απανθρώπων και ισχυρών. Η τελειοποίηση και η κατασκευή πλυνών διαρκώς πιο ισχυρών, είναι μια αναμφισβήτητη ανάγκη για κάθε στρατό που θα ήθελε να κατέχει αξία αυτο το ονομα. Στις μερες μας, ο μιλιταριστικός τομέας είναι ο πιο προόδονος στον κόσμο της τεχνολογίας. Μια τεράστια ποσότητα κεφαλαίων επενδύεται καθημέρινα στην αποκάλυψη τεχνολογική ερευνα καττία κατασκευή πλυνών. Η ικανότητα να σκορπών τον θάνατο με την βοήθεια της αποτελεσματικότητας των πολεμικών τους μηχανισμών, είναι χωρίς άλλο ένας βασικός ορος για την ιεραρχική κατατάξη των κρατών.

Ο στρατός διατηρεί έτσι την μοναδική ουσιαστική του λειτουργία: την ικανότητα να σκορπά τον θάνατο, να εκμηδενίζει. Είναι ένας τρομοκρατικός μηχανισμός, που σαν στο χο-του έχει να εκβιάζει και να εκφοβίζει σποινδόντοπε θα τολμώμε να εκφράσει την διαφωνία του με τις επιλογές των δυνάμεων της εξουσίας.

Κράτος και μιλιταρισμός δεν μπορεί να νοσήει και να οργανωθεί να είναι χωρίς την υπαρκτή του αλλού.

Και το ένα και το άλλο βασίζονται πάνω στην αναγκαιότητα του πολέμου, ειδικώμενη τόσο με την εννοία του ενεργητικού, όσο και με την εννοία των διαρκών προετοιμασιών γι' αυτόν στις αποκαλούμενες εποχές ρηνης. Ο στρατός και το κράτος δεν μπορούν να ειδικώμενη ανεξαρτήτα στην πραγματικότητα του πολέμου. Τα διεθνή γεγονότα επιβεβαιώνουν ότι αυτο που λέμε είναι αληθινός.

Σήμερα το πρόβλημα του πολέμου έχει κάνει ένα άλμα σε ποιότητα προς το αρνητικό. Δεν τίθεται πια σαν απλή στιγμή θανάτου και καταστροφής σε περίοδο πολέμου. Τώρα μιλάμε για ολικό αφανισμό. Από την στιγμή που βομβαρδίστηκαν η Χιροσίμα και το Ναγκασάκι με ατομικά σπλά, ο κόσμος μπήκε σε μια νέα πολεμική φάση, εκείνη της ολικής καταστροφής της γης. Και οι βομβέσες μερα στα χέρια των κρατών που κυριαρχούν στο παγκόσμιο στερέωμα, είναι χιλιάδες φορές πιο δυνατές από τις ατομικές βομβές του τότε. Η "εν δύναμη" καταστροφική δυνατότητα στον κόσμο, μόνο στα ατομικά σπλά, είναι σε βαθμό τέτοιο που μπορεί να καταστρέψει δεκάδες φορές ολόκληρο τον πλανήτη. Το πρόβλημα λοιπόν που τίθεται, είναι εκείνο της ολικής καταστροφής.

Μιλιταρισμός Λογική Θάνατου

Οι πολιτικές ισορροπίες που επιτρέπουν στις δύο υπερδυνάμεις, ΗΠΑ και ΕΣΣΔ, να μην συγκρούστούν είναι αι πολύ ασταθής και προσωρινές. Όλο και πιο συχνά κρούεται ο κώδικας του κινδύνου, που θέτουν σε συζήτηση την σταθερότητα αυτών των ισορροπιών. Η ίδια η λογική που σπρώχνονται, είναι βασισμένη περισσότερο πάνω στη συγκρούση παρά στη συμφωνία.

Οι υπερδυνάμεις χωρίζουν περιοχές επιρροής, ζώνες σημαντικής στρατηγικής σημασίας και προσπαθούν να ελεγχούν περιοχές που εξασφαλίζουν την παγκόσμια ηγεμονία. Αυτή η κατάσταση δεν είναι καθόλου σταθερή και τείνει να τροποποιείται συνεχώς, δημιουργώντας συνεχώς κινδύνους ολοκληρωτικής συγκρούσης των δύο υπερδυνάμεων. Γι' αυτό το λόγο, σε παρα πολλά μέρη του κόσμου διατηρούνται διαφορές εστίες πόλεμου, στις οποίες οι δύο υπερδυνάμεις αναμετρώνονται και προσπαθούν να επεκτείνουν τις δικές τους περιοχές επιρροής.

Η παγκόσμια πολιτική είναι τώρα κυρίαρχουμένη από την λογική των κρατών. Στήριζεται πάνω σε μια επινοήση στρατιωτικής αντιπαράθεσης-συγκρούσης. Ο μιλιταρισμός απ' την ίδια την φύση του σημαίνει λογική του θανάτου. Ο κόσμος, στηριζόμενος στην εξουσία των κρατών βαδίζει λοιπόν στην κατάρρευση. Και δεν είναι σε θέση να εκφραστεί πιστευτές προφητείες. Σίγουρα η ολοκληρωτική κατάσταση είναι μια πιθανότητα απ' τις πιο πιθανές, εάν συνεχιστεί να διαιωνίζεται η λογική του κράτους. Είναι λοιπόν, αν σμίξει μια παγκόσμια καταστροφή, όπως προυποθέτει η μαζική παρουσία πυραύλων με ατομικές κεφαλές, το μέλλον δεν διαγράφεται ροδίονο.

Εκεί που τα κράτη δεν καταφέρνουν να πετύχουν τη συνάντησή δια μέσου λιγότερο ή περισσότερο πηλινωμένων κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, βασίλειαν ακόμα ακατάχαλξη η αστυνόμεια και στρατιωτική τρομοκρατία, υποστηριζόμενη πολιτικά από ολοκληρωτικές και ανηλεείς ολιγαρχίες. Η γενοκτονία, η δολοφονία, τα βασανιστήρια, είναι τα κατεχόμενα μέσα των καθεστρώτων άρχων, εκεί που η πείνα και η μίζερια δημιουργούν την απογνώση & προκαλούν την εξέγερση.

Ενας νέος ρεαλισμός προτείνεται. Είναι ο ρεαλισμός της Ουτοπίας. Γιατί ο παλιός πολιτικός ρεαλισμός που θέλει να κινείται στο εσωτερικό των εν λειτουργία μηχανισμών, έχει δείξει ολη-την ανικανότητα να τροποποιήσει την κατάσταση των πραγμάτων όπως έχουν σμιχθεί. Το πραγματικό-του προστόμο γίνεται ολοένα και πιο καθάριο. Είναι το προστόμο της συνεχοζής-συνεργείας. Η εμπειρία εδείξε εκ των πραγμάτων, ότι ο θεσμικός ρεφορμισμός (μεταρρυθμισμός) απέτυχε οικτρά. Η πρόταση του Αντρέα Κοστά, "να μπούνε στο κοινόβουλο για να το κατάρτουμε", μετά από έναν αιώνα κοινοβουλευτικών περιπετειών, εδείξε την ολοκληρωτική-της αποτυχία, γιατί το κοινόβουλο κατεστρέφει την παλιά πρόταση του σοσιαλιστι-

Στο μεγάλο πάνω: "Η κομμουνιστική εξουσία δεν είναι διαφορετική από κάθε άλλη εξουσία. Οι πυραύλοι-της σκοτώνουν όπως και τα γκούλαγκ-της. Ενάντια σ' όλους τους πυραύλους, όλους τους στρατούς και όλα τα κράτη. Για την Ανarchia". Στο μικρό πάνω: "Όταν το κράτος ετοιμάζεται να δολοφονήσει, επικαλείται την πατρίδα. Ας λιποτακτούμε".

κού κομμάτος, εκείνη που ήταν ειλικρίνεια σοσιαλιστική. Το σοσιαλιστικό κομμά Ιταλίας, οδηγούμενο από τον νεο άσπα της πολιτικής του κυρίου Κραζί, είναι αι συντηρητικό κομμά που απολαμβάνει την εμπιστοσύνη των αφεντικών των ΗΠΑ και πα να απ' όλα έχει καλώς θεωρητικούς του εγχωρίου μιλιταρισμού, όπως ο πρώην υπουργός άμυνας ΛΑΓΟΡΙΟ.

Τα γεγονότα δείχνουν ότι ο μόνος πιθανός ρεαλισμός για να πραγματοποιηθούμε μια κοινωνία πραγματικά διαφορετική, ανθρώπινη, βασισμένη στην ελευθερία και στον σεβασμό των ατομών, βρίσκεται εζώ απ' τους θεσμούς. Το κράτος δεν αλλάζει γιατί αυτό το ίδιο είναι σε θέση να αλλάξει οποιον τολμήσει να το μεταρρυθμίσει. Το κράτος είναι ένα ενεργητικό μέσο για να εφαρμόζεται η εξουσία και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξαφάνισή-της.

Ο υίρτος δεν χρησιμοποιείται γιατί είναι ένας θεσμός εκτελεστικός, σφαιραμένος για να εκμηδενίζει και να καταστρέφει, για να προετοιμάσει τον θάνατο. Εάν θέλουμε να οργάνωσουμε τη ζωή, πρέπει απαραιτήτως να εξαφανίσουμε τα μέσα που προετοιμάζουν τον θάνατο, για τον οποίο είναι απαραίτητα τα όπλα και οι στρατοί.

Ο μοναδικός πιθανός ρεαλισμός για να βγούμε από το αδιέξοδο του αφανισμού και του στρατιωτικο-αστυνομικού τρομου είναι εκείνος της ουτοπίας, που προυποθέτει μια κοινωνία χωρίς κράτος, χωρίς στρατό, χωρίς αστυνομίες, χωρίς φυλακές και δικαστήρια. Όσο ακολουθούμε το ρεαλισμό-τους θα μάς χαρίσουν θάνατο, μίζερια, φυλάκη.

Ας αρνηθούμε λοιπόν να συμμετέχουμε με να είμαστε συνεχώς. Οποιοσδήποτε εναντίον του πολέμου, πρέπει να αναγνωρίσει την μοναδική πιθανή πρακτική, την άρνηση του μιλιταρισμού με οποιαδήποτε μορφή

κι' αν εκφραστεί. Πρέπει να αρνηθούμε να να πολεμήσουμε, να βαλουμε τις σφαίρες-τους, να κατασκευάσουμε όπλα για αυτούς. Πρέπει να σαμποταρουμε με ενεργητικό το σχέδιο-τους για αφανισμό, να λιποτακτούμε, να απευχουμε.

Οι συντροφοί, που αρνούνται τον συμβιβασμό της πολιτικής θέτας, και πληρώνουν την εκλογή-τους με την φυλάκη, είναι ένα συγκεκριμένο παράδειγμα δράσης και προπαγάνδας αντιμιλιταριστικής και αντιπολεμικής, που πρέπει να προταθεί.

Δεν υπάρχουν στρατοί ειρήνης. Ο μεταφορέας ειρήνης με τον οποίο η ιταλική κυβέρνηση διακυλογοει την πραγματική-της επεμβάση στην Λιβία, γίνεται όλο και λιγότερο πιστευτή. Στον Λίβανο δεν υπάρχει ειρήνη κι ούτε η παρουσία των πολυεθνικών δυνάμεων, μεταξύ των οποίων κι η Ιταλία, την διασφαλίζει. Αν τιθέτα, επικρατεί μια κατάσταση που λέμεν που συνεχώς εξελίσσεται.

Το να μιλάς για ειρήνη είναι απάτεω-νισμός, γιατί στην ουσία κατ'ί τοτετο θέλει να δηλώσει την υποστήριξη του κρατικού στρατού, που διοικείται από χριστιανο-μαρβινίτες σφαγείς. Ειρήνη θα πει STAUTO QUD, δηλαδή προετοιμασία για πόλεμο και στρατιωτική κατάληψη της περιφέρειας.

Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να αρνηθούμε σαν τετότο το "α-ξίωμα" του στρατού.

Ο μοναδικός πιθανός ρεαλισμός είναι εκείνος της ουτοπίας, γιατί η ουτοπία του παλιού πολιτικού ρεαλισμού, πάνω στον οποίο βασίζεται ο κόσμος, κινδυνεύει να μάς ρίξει στον αφανισμό ή σε μια κοινωνία ολοκληρωτικά γκρίνια και μολύβινη που θα μοιάζει με ένα τεράστιο ν-παρόξισμο νεκροταφείο.

ANDREA PAPI

[Πηγή το περιοδικό "RIVISTA ANARCHICA"]

ΟΟΥΓΚΟΥΣΤΙΝ ΣΟΥΚΙ

Ο Α. Σουκι ήταν μια από τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες του αναρχικού κινήματος της Γερμανίας. Πήρε ενεργό μέρος τόσο στο αντιεξουσιαστικό όσο και στο αντιπολεμικό κίνημα της εποχής του. Πέθανε στις 1.1.1984. Ο ίδιος μιλώντας κάποτε για τον εαυτό του είπε: "Πολλοί ίσως χαρακτηρίσουν τις θέσεις - μου ριζοσπαστικές, άλλοι πάλι σαν όχι αρκετά επαναστατικές. Εγώ τις θεωρώ εμπειρικές και όχι θεωρητικές. Ξεκίνησα σαν ένας δογματικός ιδεαλιστής και κατέληξα να 'μαι ένας ρεαλιστής με ιδανικά που προσπαθεί που προσπαθεί να βοηθήσει στη πραγμάτωση των ανθρωπιστικών ιδεών. Την εσωτερική μου ανεξαρτησία δεν την δυσίασα ποτέ στο βωμό μιας εξωτερικής σχέσης εξουσίας." Η συνεντεύξη παρήχθη από το γερμανικό αναρχικό περιοδικό "SCHWARZER FADEN" με την ευκαιρία των γενεθλίων του, στις 28.8.1982.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ! μια συνεντεύξη

Γνώριζες από πολύ κοντά τα αναρχικά και αναρχοσυνδικαλιστικά κινήματα σ' όλοκληρο τον κόσμο περνώντας ενεργό μέρος σ' αυτά. Σήμερα οι αναρχικοί κάνουν ξανά την εμφάνισή τους στη Δ. Γερμανία, μη υποφώντας βεβαίως να αποτελέσουν μια σοβαρή πολιτική δύναμη. Θεωρείς τον εαυτό σου ξένο προς αυτή την εξέλιξη ή νομίζεις πως υπάρχει κάτι που αφορά και σενα τον ίδιο;

Αυτή είναι μια δύσκολη ερώτηση, γιατί το αναρχικό κίνημα σήμερα έχει συρρικνωθεί πραγματικά σ' όλες τις χώρες, αν το συγκρίνουμε με παλιότερα. Στην Αργεντινή για παράδειγμα, οι αναρχικοί εξέδιδαν για 20 συνεχή χρόνια την καθημερινή εφημερίδα "LA PROTESTA". Η εφημερίδα αυτή κληρώθηκε παλιότερα πολύ, και σήμερα πλέον δεν κυκλοφορεί. Στην Ισπανία, βεβαίως, υπάρχουν διάφορες εφημερίδες, αλλά η FAI

σαν οργάνωση όχι. Σχεδόν όλα τα μαχητικά της στελέχη, που είχαν φύγει παλιότερα στο εξωτερικό, δεν γύρισαν πίσω. Στο Μεξικό πάλι, οι Ισπανοί εκδίδουν άλλη μια εφημερίδα, με μικρή όμως επιρροή. Στη Β. Αμερική υπήρχε παλιότερα η "Ελευθερή Φωνή των Εργατών", μια ιουδαϊκή εφημερίδα που σήμερα κι αυτή δεν κυκλοφορεί πια.

Ωστόσο, έχω εδώ μπροστά μου μια εφημερίδα που βγαίνει στην Ιαπωνία καθώς και το παλιό "FREEDOM" μαζί με τις εκδόσεις CIENFUEGOS. [1]. Όπως και να το κάνουμε, όμως, το κίνημα δεν είναι τόσο ισχυρό όσο παλιά. Αυτό πρέπει να το παραδεχτούμε. Απ' την άλλη όμως, παρ' όλη κατάρτιση στον τομέα της οργάνωσης είναι αποδαρρυντική, οι αναρχικές ιδέες ολο και πιο πολύ ριζώνουν μέσα στα διάφορα κοινωνικά στρώματα: όχι τόσο σαν καθαρά αναρχικές, αλλά σαν "ελευθεριακές". Το

βλέπετε αυτό κι εδώ στη Γερμανία. Σε κάθε μεγάλη πολιτική υπάρχουν εφημερίδες που δεν ανήκουν σε κανένα πολιτικό κόμμα, είναι εφημερίδες τοπικές... Το ρεύμα αυτό δεν είναι μαρξιστικό, αλλά ούτε και καθαρά αναρχικό. Κάθε τόσο δεχομαι προσλήψεις, τόσο από τη Σουηδία όσο κι από δω απ' τη Γερμανία για να παραβλέσω σε συγκεντρώσεις - ή σε ομιλίες.

Η IFAU [2] δεν κατάφερε μετά από τόσο καιρό να κάνει τίποτα άλλο, πέρα από το να παραμείνει μια μετριότητα. Τι νομίζεις πως έχει νόημα να κάνει κανείς σήμερα; Να φτιάξει μια δικιά του οργάνωση, να δουλέψει μέσα στην DGB (Γ.Σ.Ε. Γερμανίας) ή να "αποχαιρετήσει το προλεταριάτο" και να δουλέψει μέσα στα κοινωνικά κινήματα;

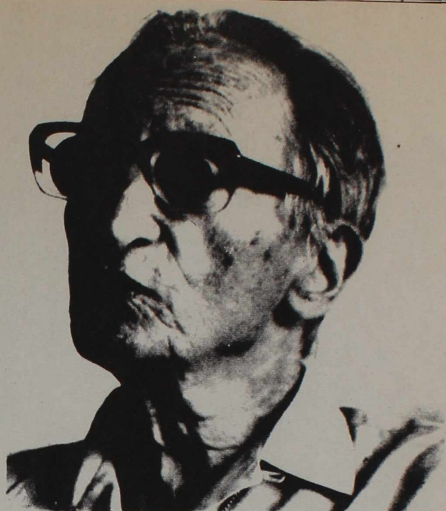
Εδώ στη Γερμανία, είναι φυσικά πολύ δύσκολο να οικοδομηθεί κανείς ένα νέο αναρχοσυνδικαλιστικό κίνημα. Στην Α. Γερμανία, μετά το τέλος του πολέμου και το περασμάτης εξουσίας στα χέρια των κομμουνιστών, κάθε τέτοια πρωτοβουλία απαγορεύτηκε. Στη Δ. Γερμανία έγιναν προσπάθειες να ανοικοδομηθεί ξανά η FAUD [3], αλλά δεν πετύχαν. Οι συνθήκες είναι σήμερα τέτοιες που κάνουν αδύνατη την οικοδόμηση μιας νέας αναρχοσυνδικαλιστικής αντιπολίτευσης. Το ίδιο ισχύει και για την Γαλλία και για την Ολλανδία. Η μόνη χώρα στην οποία υπάρχει ακόμα ένα κάποιο αναρχοσυνδικαλιστικό κίνημα είναι η Σουηδία. [4]. Μπορεί να το αποκαλεί

κανείς κίνημα συνδικαλιστικό, έχει ωστόσο τα κύρια γνωρίσματα του αναρχισμού, κι είναι μάλιστα τμήμα της Αναρχοσυνδικαλιστικής Διεθνούς (ΙΑΑ, Διεθνής Ένωση Εργαζομένων: παλιά ονομασία της Α' Διεθνούς. Σήμερα ο τίτλος αυτός χαρακτηρίζει την διεθνή των αναρχοσυνδικαλιστών). Τα μέλη της στην Σουηδία κυμαίνονται σήμερα γύρω στις 20.000. Κατά τέτοιο, είναι νομικά δύσκολο για την Γερμανία. Προσπαθεί, βέβαια, ανάλογη έγινε και εδώ, αλλά οι συνθήκες δεν το επέτρεψαν αφού οι διάφορες ομάδες που εδρεύουν στην Ruhrgebiet (μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανικές περιοχές της Δ. Γερμανίας) και στην φρανκφούρτη δεν καταφέρνουν να ενώσουν.

Παρόλα αυτά υπάρχει σήμερα κάτι που αξίζει να προσέξουμε. Η παλιά κυρία αναρχολογία των αναρχοσυνδικαλιστών με θέματα όπως αυτά της Αυτοδιδασκαλίας και της -οχι απλά καταλήψης, αλλά και- λειτουργίας των εργοστασίων, είναι ένα καινούριο, όπως εμφανίζεται ξανά και σήμερα, όπως συνέβη για παράδειγμα και στη Γαλλία, στα εργοστάσια της SLP. Οι ιδέες αυτές δεν εξαφανίστηκαν. Αντίθετα, γίνονται κίνημα συγκεντρωμένων αντιπολιτευτικών στοιχείων μέσα στο ρεφορμιστικό συνδικαλιστικό κίνημα.

Ποια είναι η γνώμη-σου για τα νέα κοινοβουλευτικά κινήματα στη Δυτική Γερμανία; Ενώμους τους πρώτους, τις Εναλλακτικές Λίστες ή τη "τελευταία ελπίδα της μη-πατριωτικής αριστεράς": τους "Δημοκράτες Σοσιαλιστές"; (Δεν έχουν σχέση με το σοσιαλδημοκρατικό κόμμα); Μπορεί να υπάρξει συνεργασία ανάμεσα στους αναρχικούς και αυτά τα κινήματα ή πρέπει απλώς να τα υποστηρίξουν με στόχο να κερδίσουν επιρροές σε τοπικό μόνο επίπεδο;

Φυσικά, όχι. Πρέπει, πως δεν έχει καμία αξία, ούτε ήπια ούτε εχένη η συμμετοχή-μας στα εθνολογικά προγράμματα των Εναλλακτικών και των Πρασίνων. Ως ένα βαθμό, θα μπορούσαν βέβαια να υποστηρίχουν τα αιτήματα που βασίζονται από τα πλαίσια του κοινοβουλίου. Στα διαχωριστικά κοινωνικά κινήματα πρέπει να είμαστε ενεργοί, κι όχι μόνο στο οικολογικό, αλλά κυρίως σ' αυτά που ασχολούνται με το ζήτημα του πολέμου. Αυτό το δηλώνω και μέσα στα γραμματειακά που εργαζόμαι [5]. Για παράδειγμα, σ' όλες τις συγκεντρώσεις, στις διαδηλώσεις, όπως αυτές της Βόννης ή των γυναικών που ξεκίνησαν από την Σκωδινβούρια, τράβηξαν για το Παρίσι και τώρα θέλουν να βαδίσουν προς τη Μοσχά. Σ' όλα αυτά

τα κινήματα θα πρέπει να συμμετέχουν κι οι αναρχικοί.

Το Κίνημα Ειρήνης ασχολείται σήμερα μόνο με τους εξοπλισμούς. Έτσι αγίζει μόνο τα επιφανειακά συμπτώματα του милитаризм. Δεν θα πρέπει να ασχοληθεί και με τις άλλες συνπτώσεις του πολέμου;

Και βέβαια. Είμαι της γνώμης, πως δεν πρέπει να περιορίσουμε στο θέμα του αφοπλισμού, θα προτείνω 5 σημεία με τα οποία οι αναρχικοί θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στο αντιμилитаристικό κίνημα:

- Κατάρτιση της μυστικής διπλωματίας και δημοσιοποίηση των μυστικών αρχείων απ' όλες τις προσβεβ. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονισώ, πως το ίδιο πράγμα απαιτούσε και ο Λένιν πριν από τον Α' παγκόσμιο πόλεμο και λίγο πριν αινεβέβ στην εξουσία. Όταν όμως την πήρε στα χέρια-του αφήσε τα πράγματα να ξεχαστεί.
- Οργανωση ενός παγκόσμιου λαϊκού δημοψηφισματος εναντίον του πολέμου.
- Κατάρτιση της υποχρεωτικής -στρατιωτικής ή βοηθητικής- θητείας. Διάλυση των ήδη υπάρχοντων στρατευμάτων.
- Άμεση παύση της παραγωγής πολεμικού υλικού και μετατροπή της παραγωγής για ειρηνικούς σκοπούς.
- Διόριση μιας διεθνούς επιτροπής ελέγχου με στόχο την επιβλέψη αυτών των μετρών.

Μπορείς να κάνεις μερικές συγκρίσεις ανάμεσα στο σημερινό Κίνημα Ειρήνης και στη δική-σου δραστηριότητα στο Αντιμилитаристικό Γραφείο το 1923 στην Ολλανδία;

Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο ίδρύθηκε το κίνημα "NO MORE WAR" με κέντρο την Ολλανδία. Γραμματέας ήταν ο πατέρας του Rudolf de Jongh, Albert de Jong. Μαζί μ' αυτόν συνεργάστηκα, θέλαμε να δημιουργήσουμε ένα κίνημα στο οποίο όλοι θα δούλευαν από κοινού. Σ' ένα συνέδριο του κινήματος "NO MORE WAR" που έγινε πριν από 5 ή 6 χρόνια στη Λα νία, προτείνω να λάβουμε υποψήφιας

ολές τις παλιές εκτιμήσεις. Όσο πολύ τις κάνουμε ξανά δικές-μας, τόσο το καλύτερο. Αυτό που προέχει είναι η κατάρτιση της στρατιωτικής θητείας. Στην Αγγλία, βέβαια, που η θητεία δεν είναι υποχρεωτική, αυτό δεν εμποδίζει την βρετανική κυβέρνηση να κάνει πόλεμους, όπως στα Φαλκλάντ. Εδώ πρέπει να προστεθεί και το δεύτερο αίτημα: η κατάρτιση των ήδη υπάρχοντων στρατευμάτων. Επίτευξη, κάτι άλλο που είναι σημαντικό, είναι η καταστροφή των ατομικών και γενικών των όπλων. Στο συνέδριο, προτείνω επίσης να καθιερωθεί μια μέρα το χρόνο σαν η παγκόσμια μέρα της Ειρήνης. Όπως ακριβώς η πρωτομαγιά, που οδήγησε το 1887 στη συλλήλη των αναρχικών, να διεκδικήσει σαν η παγκόσμια μέρα του Άγινου, το ίδιο πρέπει να γίνει και με την Ειρήνη. Μάλιστα, προτείνω να και την αφοβική ημερομηνία, την ημέρα του καλοκαιριατικού ηλιότροπου που γιορταζεται απ' όλους τους λαούς σαν η "Ημέρα του Φωτός". Η μετατροπή των πολεμικών βιομηχανιών σε χώρους παραγωγής κοινωνικών αγαθών είναι κι αυτό κάτι ελπίστοσο σημαντικό - όπως πχ. συνέβη στην Αγγλία με την εταιρία LUCAS AEROSPACE -, γιατί οι άνθρωποι που εργάζονται εκεί και που δεν έχουν κανένα ωφέλιμο απ' τους εξοπλισμούς, στην περίπτωση που θα κλείσουν και δεν θα αντικατασταθεί το προϊόν-τους θα χάσουν τις θέσεις εργασίας-τους.

Τι πιστεύεις για τις ειρηνιστικές πρωτοβουλίες της ρωσικής κυβέρνησης; Πως κρίνεις τις διαπραγματεύσεις για το αμεσο παύση των εξοπλισμών και στα δυο μπλόκ;

Δεν πιστεύω και πολύ στις υποσχέσεις των ρωσών. Ο αφοπλισμός θα πε να ελεγχθεί διεθνώς. Αυτό σημαίνει Αμερικανισμό στη Ρωσία και Ρωσισμό στην Αμερική. Οι αρμόδιες επιτροπές δεν θα πρέπει να αποτελούνται μόνο από κοινοβουλευτικούς αντιπροσώπους, αλλά να αντιπροσωπεύονται σ' αυτές οι αντιμилитаристικές και ειρηνιστικές οργανώσεις. Βέβαια, δεν θα πρέπει να περιλαμβάνουν κάτι τέτοιο στο το κα-

Νεαροί αναρχικοί από την Κολωνία (CHEMNITZ, 1930)

τος. Πρέπει από μόνου-μας να επεμβούμε. Δεν υποστήριζω τη δημοκρατία της βασιμς μόνο και μόνο για το χατίρι της ιδέας, αλλά επειδή πιστεύω πως μπορεί να μας φανεί χρήσιμη σ' αυτό το επίπεδο. Για παράδειγμα στην παύση της πολεμικής βιομηχανίας και στον έλεγχο-της από τους ίδιους τους λαούς. Εδώ θα πρέπει να αντιπροσωπεύονται οι εργάτες, τα σωμάτια φυσικά, αλλά και οι διαφορές ειρηνιστικές και αντιμιλιταριστικές οργανώσεις.

Ο Αναρχισμός στην Ισπανία και ο ρόλος των αναρχικών στην ισπανική επανάσταση σημάδευσαν μέχρι σήμερα την ιστορική εκείνη περίοδο κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν οι περισσότερες αναρχικές ιδέες. Την περίοδο εκείνη ήσαν κάτι σαν "γραμμάτιες τυπών και πληροφόρησης". Μπορείς να μας πεις με λίγα λόγια πως έγινε αυτό και τι έκανες εσύ προσωπικά;

Για 10 χρόνια ήμουν γραμματέας της Διεθνούς Ένωσης Εργαζομένων στο Βερολίνο. Με την ιδιότητα μου αυτή πήγαινα συχνά στην Ισπανία, πριν φυσικά αγγείσει ο Φράνκο στην εξουσία. Το 1933, όταν ο Χίτλερ πήρε την εξουσία, έπρεπε να φύγω για το εξωτερικό. Η Γραμματεία της ΙΑΑ στο Βερολίνο διαλύθηκε και μεταφέρθηκε προσωρινά στην Ολλανδία. Το 1936 κατέλαβε ο Μουσολίνι την Αιθιοπία. Εκείνη την εποχή θέλαν οι συντρόφοί να διωργανώσουν ένα μπήγνιγκ κατά του φασισμού στην Αφρική των ταυρομαχών. Με προσέλασαν να πάω και γω μερος. Σε λίγες μέρες αρωτου ερώτασα έγινε γνωστό πως ο Φράνκο ετοιμάζε το πραξικό-

πλήμα-του. Οι προετοιμασίες για το μπήγνιγκ στομάτησαν. Πραξήξαν ολόνι για να κατα τοπους συνδικάτα με σκοπό να προετοιμασουν την ενούλη αντίσταση.

Μετα από λίγο καιρο μίλησα στο ραδιόφωνο -για τρεις μερες- και ανακοίνωσα στην αγγλική, στη γαλλική και στη γερμανική γλώσσα τη νίκη-μας κατά του Φράνκο στην Καταλνία. Η δουλειά-μου ήταν να στείλω πληροφορίες και ειδήσεις στο εξωτερικό. Αργότερα έκανα διαφορά ταξίδια στο εξωτερικό, όπως για παράδειγμα στη Γαλλία όπου πήγα με σκοπό να ζητησω βοήθεια σε οπλα σ' την λαϊκομετατική κυβέρνηση του Λεόν Μπλουί, χωρίς όμως να πετύχω τίποτα απ' αυτή την αποστολή.

Μετα στα βιβλία-σου έχεις αναφερθεί παρα πολλές φορές πάνω στο θεμα της κολλεκτιβοποίησης της γης και της βιομηχανίας. Πως έγινε αυτό, και ποιες πιστεύεις πως ήταν οι σημαντικότερες εμπειρίες; Εγιναν εθνικά συνέδρια απ' τις κολλεκτιβες, κι αν ναι, με ποιο τρόπο και ποιες αποφάσεις πήραν;

Η κολλεκτιβοποίηση δεν ήταν ένα γεγονός αυθόρμητο. Θα έπρεπε, για να δώσω κάποια εξήγηση, να κάνω μια ενδιαφερόμενη συγκρίση ανάμεσα στην Ισπανία και το Μεξικό. Το 1911 έσπασε στο Μεξικό μια επανάσταση που τερματίστηκε το 1917, τη στιγμή που η ρωσική δεν είχε αρχίσει. Τα αιτήματα-της ήταν: 1) Κατάργηση του δικαίωματος επανένωσης ενός προέδρου, γιατί ο τοτε κυβερνήτης προέδρος ήταν ήδη 35 χρόνια στην εξουσία.

2) Να δοθεί η γη πωω στους μεξί-

κανούς αγρότες που τους είχε αραι ρεθεί από την εκκλησία και τους **γαιοκτήμονες**.

Το Μεξικό ήταν η πρώτη χώρα που προχώρησε σε μια αγροτική μεταρρύθμιση, τέτοια που επέτρεπε σε καθε αγρότη να αποκτήσει γη. Αργότερα, όμως, μπήκε το πρόβλημα: Τι έπρεπε να κάνουν κανείς περα απ' αυτό; Ο κανένας δούλευε για τον εαυτό-του ξεχωριστά. Το πνεύμα του κολλεκτιβισμού απουσίαζε. Κατι που είχε σαν συνέπεια να παραμείνει το Μεξικό μέχρι σήμερα μια χώρα το ίδιο καπιταλιστική όσο και οι υπολοίπες άλλες.

Στην Ισπανία αντίθετα, ήδη από τον προηγούμενο αιώνα αρχίσαμε να ασχολουμαστε με τις κολλεκτιβοποιήσεις. Οι σοσιαλδημοκράτες ζήτησαν έναν νομο για αναδόμηση. Οι αναρχικοί και οι αναρχοσυνδικαλιστές δε ακολούθησαν αυτήν την τακτική, για τι πιστεύαν πως οι αγρότες και οι εργάτες γης έπρεπε από μόνου-τους να πάρουν τη γη στα χέρια-τους και να την καλλιεργήσουν με βάση τον κολλεκτιβισμό. Και πραγματι, στο συνέδριο της CNT το 1931 αποφασίστηκε, αντί να περιμένουμε μια αγροτική μεταρρύθμιση, να καταλάβουν από μόνου-τους τη γη και να την καλλιεργήσουν. Αυτό ήταν ήδη για δεκαετίες ένα πρόβλημα που απασχολήσε το κίνημα των ισπανών αναρχοσυνδικαλιστών, έτσι που όταν έσπασε ο εμφύλιος ήταν ήδη προετοιμασμένοι. Και πραγματι, παντού όπου νικιόταν ο Φράνκο ακολούθησε η κολλεκτιβοποίηση.

Ήταν ένα παλιό αξίωμα των αναρχοσυνδικαλιστών, πως η κοινωνική επανάσταση δεν θα γίνει μέσα απ' τους νομούς του κράτους κι απ' τα πάνω, αλλά απ' τα κάτω με τους αγρότες και τους εργάτες.

Ενα παράδειγμα: Πόιν παρεί την εξουσία ο Φράνκο, υπήρχαν στην Βαρκελώνη τρεις διαφορετικές συγκοινωνιακές επιχειρήσεις. Μια για τον υπογειό οδικόδρομο, μια για το τραμ και μια για τα λεωφορεία. Και οι τρεις επιχειρήσεις ήταν ιδιωτικές και δεν είχαν καμία σχέση μεταξύ-τους. Οι εργάτες και των τριών επιχειρήσεων ήταν οργανωμένοι σε ένα κοινό σωματείο μεταφορών. Κάλεσαν, λοιπόν, μια συνέλευση, όπου παρήκε η απόφαση πως αυτοί οι ίδιοι θα αναλάμβαναν την κοινού λειτουργία των επιχειρήσεων. Οι διευθυντές καταργήθηκαν σε κάθε βαθμίδα. Οι μισθοί στα τραμ αυξήθηκαν και ο χρόνος εργασίας μειώθηκε. Κι όλα αυτά με μια μόνο συνέλευση.

Μετα από 4 ή 5 ημέρες, όταν η πολιτική κατάσταση έγινε τόσο δυσκολή έτσι που η CNT ή θα υποχώρησε ή θα έπαιρνε μόνη-της την εξουσία, δε της έμεινε άλλη εκλογή απ' το να συνεργαστεί και με τις άλλες τάσεις του κινήματος. Η CNT πήρε μέρος στην κυβέρνηση γιατί σ' αντίθετη περίπτωση θα έπρεπε να υπακούσει στις διαταγές των υπουργών των άλλων οργανώσεων. Κατι τέτοιο ούτε το θέλαν ούτε και μπορούσαν φυσικά να το κάνουν. Ετσι, σωματεία σαν την κυβέρνηση και νομιμοποιήσαν τις κολλεκτιβοποιήσεις.

Τον Αυγούστο του 1936 έγινε στην Βαρκελώνη μια συνδιάσκεψη των αγροτικών κομμουνιστών της Καταλνίας, και τον Ιουνη του 37 στην Βαλενθία ένα συνέδριο όλων των κολλεκτιβοποιημένων επιχειρήσεων, τόσο αγροτικών όσο και του βιομηχανικού τομέα. Πήρα και γω ο ίδιος μέρος, όχι βεβαία σαν αντιπροσω-

πως αλλα σαν ανταποκριτης. Εγινε μια πολυ ενδιαφερωσα συζητηση γυρω απο τον τροπο με τον οποιο θα γινοντουσαν οι πληρωμες. Οι αντιπροσωποι των εργατων ηγης υποστηριξαν την αρχη "ο καθενας συμφωνει με τις αναγκες-του". Οι υπολοιποι απ' τις βιομηχανικες επιχειρησεις -δεν ηταν ολοι βεβαια αναρχικοι- δεν προτιμησαν αυτη τη λυση αλλα υποστηριξαν την αρχη "ο καθενας συμφωνει με τις ικανοτητες-του". Μετα απο δυο μερες συζητηση το συνεδριο εφτασε στο συμπερασμα πως δεν θα 'πρεπε να παρθει μια ενιαια αποφαση, την οποια θα επρεπε υστερα ολοι να δεχονται.

Δεν εγινε μια μονοδιαστατη κολεκτιβοποιηση. Καθε ομαδα την εαρμοζε οπως νομιζε αυτη καλυτερα. Καποιος, για παραδειγμα, ειπε: δεν θελουμε πια το χρημα -και το καταργησαν τελειως. Καθενας επερωσε οτι του χρειαζοταν για να ζησει, κι οταν ειχε αναγκη κι απο αλλα πραγματα που δεν υπηρχαν στο χωριο, ανταλλαζε τα δικα-του με εμπορευματα απ' την πολη. Άλλες κολεκτιβες διατηρησαν το χρημα, αλλα συμφωνησαν να παιρνουν ολοι τον ιδιο μισθο. Ηταν μια εθελοντικη κολλη εκτιβοποιηση, κι αυτη ειναι η μεγαλη διαφορά αναμεσα στην ισπανικη και την ρωσικη κολεκτιβοποιηση.

Πως γινονταν η ανταλλαγη αναμεσα στα αγροτικα προϊοντα και σ' αυτα των πολων;

Στην Βαρκελωνη κολεκτιβοποιηθηκαν πολλα μαγαζια και οργανωνθηκαν σε κοινή βοση. Οι μικρεμποροι λειτουργουσαν ενα κεντρικο καταστημα, οπου μετεφερονταν εκει οι αγροτες τα εμπορευματα-τους και τα πουλουσαν, ειτε μετροησε ειτε με πιστωση. Τιποτα δεν υπηρχε που να εχει μια μαδολικη και ενιαια μορφη. Οι αγροτες προμηθευαν με φορτηγα διαφορα μερη, οπου απο κειστη συνεχεια γινονταν η διανομη.

(...)
Θα θελαμε να μας μιλησεις λιγογια την FAUD (Ελευθερη Εργατικη Ενωση Γερμανιας) στη διαρκεια της Δημοκρατίας της Βαϊμαρης καθως και για την εφημεριδα-της "Ο Συνδικαλιστης". Τοσο η οργανωση σοο και η εφημεριδα αυτη ειναι σημερα ελαχιστα γνωστα. Μιας και προυν συντακτης-της, θα θελαμε να μαθουμε για την αναπτυξη, την εκδοση και την διαδοση-της.

Η FAUD ιδρυθηκε μετα τον πρωτο παγκοσμιο πολεμο απο την Ενωση των Ελευθερων Συνδικατων της Γερμανιας. "Ο Συνδικαλιστης" ηταν το organo της FAUD και διανεμονταν δωρεαν σε καθε μελος. Ετσι, μπορούσαν με κολαας να ξερωμε και τον ακριβη αριθμο των μελων-μας.

Η εφημεριδα δεν "πουλουταν" καθολου;

Ελαχιστα φυλλα. Ο, τι πουλιονταν στα εργοστασια ή στους δρομους μπορουσε και να δοθει δωρεαν. Οταν μια τοπικη ενωση παραγγελλε τευχη, ηταν δικη-της θεμα το τι θα τα ε-κανε.

"Ο Συνδικαλιστης", λοιπον, δεν ηταν ενα προπαγανδιστικο εντυπο, αλλα κατι σαν εσωτερικο δελτιο για τα μελη;

"ΝΕΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ", όργανο της συνδικαλιστικής αναρχικής νεολαίας Γερμανίας.

Ναι. Καποτε φτασαμε τον αριθμο των 120000 φυλλων. Ηταν το πιο ψηλο οριο. Ο μεσος ορος ηταν γυρω στα 100000 φυλλα, τοτε στις συγκυρσεις της Βουρκεμπελτ (1923/24). Οι συνδικαλιστες βρισκονταν στο τη πρωτη γραμμη. Στο Ντιοσελντορφ βγαζαμε μια καθημερινη εφημεριδα την "Δημιουργια". Για δυο περιπου χρονια κυκλοφορουσε καθημερινα. Το κυριο θεμα που μας απασχολουσε τοτε ηταν το ζητημα της απεργιας και η συμβουλευτικη οργανωση. Υποστηρικαμε τον σχηματισμο εργοστασιων συμβουλων -αλλα οχι και τον μετεπειτα νομο για την λειτουργια-τους, που ισχυε μονο για τα μεγαλα εργοστασια. Σιγουρα παθεσαμε εναν πολυ συγκεκριμενο ρολο, αλλα ο κυριος ογκος των εργατων ηταν οργανωμενος στο ADGB [8].

Ποια ηταν η σταση της FAUD απεναντι στις αλλες αριστερες οργανωσεις, οπως π.χ στην AAUE; [9]

Συνεργαστηκαμε μαζι-τους πριν ανερθει στην εξουσια ο Χιτλερ. Την περιοδο εκεινη υποστηριξαμε ολα τα αντιναζιστικα κινήματα, που μεσα σ' αυτα ανηκε και η AAUE μετους Οττο Ριλε και Φραντς Πρεμερτ. Υπηρχαν κι αλλες μικρες ομαδες, οπως οι αναρχικοι γυρω απ' τον Εριχ Μιζαφ.

Τι ειδους συνεργασια ηταν αυτη;

Ειχαμε διοργανωσει κοινες συγκεντρωσεις κατα τον αναρχικον φασισμο. Στον οικονομικο τομεα, οπου τα παντα διακωνιζονταν μεσω των μισθολογικων συμβασεων, ηραμε μερος μονο οπου κριθηκε απολυτα

αναγκαιο. Η συνεργασια αυτη ηταν πολιτικη φυση. Δεν επροκειτο βεβαια για μια μετωπικη οργανωση, αλλα για μια καθαρη περιστάσιωση, καθε φορα για διαφορετικο θεμα.

Πως αντιδρασατε στην διαμαχη σοσιαλδημοκρατων (SPD) και Κομμουνιστικου Κομματος (KPD) σχετικα με το θεμα του αποκαλουμενου "αριστερου φασισμου"; [10]

Με το ΚΚΓ ειχαμε διακοψει καθε σχεση. Οταν, για παραδειγμα, ηταν στο προσηκον η υποθεση Σαχο και Βαν-τοετ ειχαμε καλεσει ολους τους αναρχοσυνδικαλιστες σε μια συγκεντρωση διαμαρτυριας. Παρ' ολη τα την δικια-μας γινονταν και μια των κομμουνιστων. Παροτι εγιναν στον ιδιο χωρο, διαλεκτικα διαφορετοι -μες αιθουρας. Το θεμα ηταν κοινό, ως επι το πλεονστον δεν ειχαμε μαζι-τους σχεσεις -μονο σε πολυ συγκεντρωμενα θεματα.

Βλεπεις τυρα, μετα απο τοσο χρονια καποια λαθη στην πολιτικη της FAUD;

Οχι. Η FAUD ειχε γυρω στα 100000 μελη και δεν μπορουσε να επηρεασει τις εξελιξεις στην Γερμανια. Δεν μπορουσε να κανει λαθη. Σ' ολα σχεδον τα εργοστασια η πλειοψηφια ηταν της ADGB. Οταν προεκυριε καποιο ζητημα, οπως αυτο της στρατιωτικοποιησης ή σχετικα με τις εκτρωσεις, παντα περναμε θεσεις τε τοιες που θα 'πρεπε να παιρνει καθε ελευθερος ανθρωπος.

Στην αρχη μιλησαμε για τα συγχρο-

να κοινωνικά κινήματα που εμπέρι-
χουν ελευθεριακές και αντιναυ-
ταρικές αρχές. Εδώ θα μπορούσε να
προσπεθεί και η συζήτηση γύρω από
το θέμα της Αυτοδιδέυσης. Στην
Πολωνία με το κίνημα της "Αλληλε-
γυής" πήρε ξανά στην επιφάνεια το
πρόβλημα της αυτοδιδέυσης των ε-
ργασταίων. Ποια είναι η γνημ-
ή του κινήμα της Εργατικής Αυτο-
διδέυσης στην χώρα αυτή; Υπάρχει
κάνα κοινό σημείο με το γιούγκο
σλαβικό μοντέλο;

Στην Γιουγκοσλαβία δεν καθορίζει
από μόνο του το υπογούκο οικονομ-
ικών πόρος θα διευθύνει το ταδε
εργοστάσιο. Αυτό γίνεται πάντα με
την σύμφωνη γνώμη και των τοπικών
οργάνων της πόλης. Το σύστημα της
χώρας αυτής δεν είναι τελείως συγ-
κεντρωτικό όπως το ρωσικό όπου το
εργοστάσιο οσβεί αποαυξήζω
νο ήχηματα δεύτερευσης σημά-
ας, όπως αυτά για την ασφαλεία, την
υγιεινή κλπ., δίχως να χεί καμία
επιτροπή πάνω στην ίδια την παρα-
γωγή. Στην Γιουγκοσλαβία, βέβαια, ο
διευθύντης του εργοστασίου δεν εκ-
λεγεται μόνο απ' το προσωπικό, με
ο μόνος που είναι πάνω απ' το διπλό
αίο του μόνου του εργάτη. Πραγμα-
τά τέτοια δεν ανταποκρίνονται στη
αρχή της "Αυτο-διδέυσης". Δεν υ-
παρχει συγκοήση ανάμεσα στο στυ-
μα αυτο και κείνο της Ισπανίας το
36. Εκεί εξέλεξαν οι ίδιοι οι ε-
ργατές τους διευθύνοντες ή τους μη
αρκινκούς.

Στην Πολωνία είναι όπως ακριβώς
και στην Ρωσία. Αυτό που καθορίζει
την εργοστασιακή οργάνωση είναι
το υπογούκο. Ο λόγος έχει αιρε-
θεί από τους εργάτες. Το αιτήμα-
τος για Αυτοδιδέυση Εξήγησε
απ' αυτή την πρακτική εμπειρία, κι
οχι γιατί γνώριζαν το παγκόσμιο
εργατικό κίνημα ή ήθελαν να προ-
γυμνασούν κάποια ιδανικά ή αξίες.
Δεν πίστευε πως ανάμεσα στους συ-
νδικαλιστές είναι πολλοί εκείνοι
που γνώριζαν την ιστορία της Α'
Διδέυσης. Κάθε ελευθεριακή ιδέα ξε-
πήδσε μέσα τους από καθαρά λό-
γους πρακτικές.

Κατι παρομοίω έγινε και στο Ισρα-
ήλ, με τα Κιμπούτσιμ. Οχι, φυσικά, ε-
πέιδη διαβάσαν τον Κροπότκιν. Οι
πρώτοι μεταναστες έφτασαν στο Ισ-
ραήλ πη πριν από τον πρώτο παγκό
σμιο πόλεμο, την περίοδο των "οσ-
σιαλιστικών σχεδίων επουκισμού",
- όπως για παράδειγμα στο Βερολίνο,
στο Οριεντιμπούργο, ο "Κήπος της Ε-
δέμ" του Λανταουερ, του Σπενχάι-
μερ, του Γιελέλλ... Την ίδια περίο-
δο εκανε την εμφάνισή του και το
συνιστικό κίνημα. Οι πρώτοι ατοι-
κοι που έφτασαν στην Παλαιστίνη,
ήταν μια ομάδα από 100 άτομα, αν-
δρες και γυναίκες, που πήραν ο κα
θενος απ' την συνιστική επιτροπή
ένα κομμάτι γη. Την γη αυτή θα μπο-
ρούσαν να την καλλιεργήσουν ατο-
μικά, ο καθένας για τον εαυτό του·
η συνιστική επιτροπή δεν ελέγε:
πρέπει να φτιάξετε μια κολεκτίβα -
βα; Κι όμως, οι ατοικοι προχώρη-
σαν σ' αυτό το είδος της οργάνωσης
για καθαρά πρακτικούς λόγους. Υ-
φείνουν, όμως, ηλεκτρονικές και αγ-
ροτικές καλλιεργίες: τίποτα απ' ο-
λα αυτά δεν θα γινόταν πραγματι-
κότητα αν ο καθένας νοιάζονταν μ-
νο για τον εαυτό του. Απ' την συλ-
λογική εργασία Εξήγησε και η κολ-
λεκτιβιστική συμβίωση. Στο επίπεδο
της προσωπικής ζωής Εξήγησαν κα-

τά πολύ κι αυτούτους Ισπανούς,
που όπως συνηθίζαν και παλιά, συ-
νεχίζαν να ζουν πάντα στο στενο
κωλύο της μικρής οικογενείας, οσο
αδελός κι αν ήταν.

Πως εξήγησε την αντίφαση ανάμεσα
σ' αυτό το παλιό κίνημα των κιμπο-
ύς και στον εθνικισμό που διακατε-
χει το κράτος του Ισραήλ σήμερα α
πεναντί στους παλαιστίνιους;

Αυτό ξεκίνησε βασικά με τις δυο-
βείες που υπεστράφη από τον Χίτλερ
Για τους πρώτους μεταναστες μπο-
ρεί κανείς να πει πως γεννήθηκαν
σοσιαλιστές ακόμα κι αν δεν γνω-
ρίζαν υποκρευτικά την μαρξιστική
ή την αναρχική θεωρία. Οι περισσώ-
τεροι απ' την Πολωνία ανήκαν στην
BUND, το ρωσικό σοσιαλιστικό κόμμα
στην Πολωνία.

Ο εθνικισμός αρχισε με την ίδρυση
του κράτους του Ισραήλ. Την περίο-
δο εκείνη υπήρχαν δυο τάσεις: Η
μία του Μπεν Γκουριόν, που προπα-
γανδίζε ένα ανεξάρτητο ιουδαϊκό
κράτος, κι η άλλη που ενσάρκωναν
από τους Μαρτίν Μπουμπερ και μα-
θηγήτη Μαγκίνες -ιδρυτές του ΙHΥT-
που υποστήριζαν πως οι εβραίοι ε-
πρεπε να ιδρύσουν ένα κράτος από
κοινωνία με τους αράβες. Ο Μπεν Γκου-
ριόν είχε την πλειοψηφία, βαν τότε
είχαν ακολουθήσει την συμβουλή του
Μαρτίν Μπουμπερ, θα ήταν σήμερα η
κατάσταση τελείως διαφορετική.

Εχουμε να σου κάνουμε, τώρα τελείω-
ντας άλλη μια προσωπική ερώτηση
Στο Βιέλν-σου "Προσέχη Αναρχικός"
περιγράφεις όλα τα σημαντικά
προσωπα του αναρχικού κινήματος
την περίοδο της Βαίμαρης. Λείπει, ο
μως η δικιά σου καθημερινή ζωή, τι
εκάνες πραγματι, πως ζούσες. Όλα αυ-
τά τα σφηές συνειδέθη απ' ε-
ξ ή λειπουν γιατί ήθελες να δώσεις βα-
ρος στις πολιτικές αναζητήσεις;

Ναι, έτσι είναι. Πάντα ελέγα στον ε
αυτό-μου, το προσωπικό δεν έχει κα
μια σημασία.

Βα 'θελες να μας μιλήσεις λίγο γι-
αυτό το "προσωπικό", γιατί για μας
ο άνθρωπος Σουχι έχει σιγούρα ση-
μασία;

Ο πατέρας-μου, όπως και ο παππούς-
μου, ήταν τεχνίτης, είχε δικό-του ε-
ργαστήρι και δικό-του μαγαζί όπου
πολάγε τα εμπορεύματα: αρχιτο-
ναυόδες. Μικροαστός προλετάριος, ή
πως να τον αποκαλέσει κανείς; Στην
αρχή δουλέυα κοντά στον πατέρα -
μου, μετά πήγα στο Βερολίνο όπου
εκανε εκπαίδευση σαν χημικός εργα-
στήριου, πράγμα που με βοήθησε να
βγάλω τα πρώτα-μου χρήματα. Τα βρά-
δια πηγαίνα στις βιβλιοθήκες και
καταβροχθίζα ολόκληρη τη φιλολο-
γία.

Μετά έφυγα από κει και πήγα στην
Βιεννή, όπου δουλέυα σ' ένα εργαστή-
ρι. Όταν Εξήσησε ο πρώτος παγκόσ-
μιος πόλεμος με συνελλαβαν γιατί
ανήκα στην ομάδα του περιοδικού
"BEEFREIUNG" ("Απελευθέρωση") που
εκδιδόταν και σήμερα στο Γράτς.
Ξαν πήγην-το το περίοδο είχε το
"γνώση και απελευθέρωση" του PI-
ERRE RAMUS, Είμασαν πάνω απ' όλα
αντιμιλιταριστές. Όλοι όσοι δεν ή-
ταν αυστριακοί απελαβήκαν, ενώ ε-
μένα με δέσανε μαζί με έναν άλλο
και κολλήσανε πάνω-μου ένα σημεί-
αμα που έγραφε: "Προσέχη! Αναρχι-
κός!"

Πως μπήκες στο αναρχικό κίνημα;

Ο πατέρας-μου, από τότε που ήταν
βοήθος τεχνίτη στην σοσιαλδημοκ-
ρατική όπως και ο Αουγκούστ Μπτεϊ-
καί αυτός ήταν τσρανδόρος, κι ήταν
ο πιο διασημός σοσιαλδημοκράτης
στο Ρατμπαρ, στη βόρεια Σιλεσία,
απου και γεννήθηκα.
Όταν είμασαν παιδιά μας εβρίζαν
στο δρόμο αποκαλούντας-μας "δημο-
κρατές-δημοκράτες".
Όταν πήγα στο Βερολίνο, πήρα μαζί-
με διευθύνσεις από σοσιαλδημοκρά-
τες που έμεναν εκεί. Μετά πήγα σε
μια συγκέντρωση στο Νόϊκελν, όπου
μιλάγαν η Κλάρα Τσετκιν και ο Αου-
γκούστ Λανταουερ. Τους προσέβα και
τους δυο πολύ. Ο Λανταουερ [ο Λαν-
ταουερ θεωρείται απ' τις πιο σημα-
ντικές μορφές του αναρχικού συμ-
βουλιακού κομμουνιστικού κινήμα-
τος στην Γερμανία, σ.τ.σ] μου αρε-
σε περισσότερο. Την άλλη μέρα πήγα
στο εργαστήρι που εβγάζε την ε-
φημερίδα του "Ο Σοσιαλιστής". Και
σιγά σιγά έγινε φίλος μαζί-του,
κι έτσι μπήκα στο κίνημα...

Σημειώσεις

Ο CAMILO CIENFUEGOS ήταν γιούος α-
ναρχικού ακτιβιστή κι ο ίδιος από
μω με ελευθεριακές ιδέες. Αγνώστη
με μαζί με τον Καστρο και τον Σοε
Γιεβέρα και πέθανε μετά την νική
μάτα του δικτατορα Μπιατρίστα κάτω
από μοσφιριωδής συνθήκες. Υπαρ-
χουν υπονοήσεις, πως μέσα στο αερο-
πλάνο με το οποίο έπες και σιω-
τώθηκε, είχε τοποθετηθεί βόμβα από
την κλίμα του Καστρο για να χτυ-
πηθεί το κίνημα των ελευθεριακών.

2) IFAU: "Προτοβουλία για μια ελευ-
θερη εργατική ενωση". Είναι η μόνη
αναρχοσυνδικαλιστική ομοσπονδία
οργάνωση στην Δ. Γερμανία και με-
λος της ΙΑΑ (Αναρχοσυνδικαλιστική
Διδέυση). Είναι ελαχιστες επιροές
στον εργατικό χώρο. Τελευταία δια-
σπαστηκε και η οργάνωση του Αμβού-
ργου εφτιάξε δικιά-της ομάδα. Εκ-
δίδει την μηνιαία εφημερίδα "DIRE
KITE AKTION".

3) FAUD: "Ελευθερη Ενωση Εργατών
Γερμανίας. Η FAUD προερχεται από
την Ελευθερη Ενωση των Γερμανικών
Συνδικατών και ιδρύθηκε το 1919.
Γα χρονιά εκείνα όπως και στην
διαρκεια αυτών που ακολούθησαν,
ήταν η μεγαλύτερη -αριθμητικά- α-
ναρχοσυνδικαλιστική οργάνωση. Το
1921 αριθμώσε πάνω από 100000 με-
λη, ενώ αργότερα, αντιμετώπιζοντας
κάποια εσωτερικά προβλήματα, μια
χρόνια πριν τείδε είχε 7000 νομού, το
1932, αριθμώσε μόνο 7000 μέλη.

4) Αναφέρεται στο αναρχοσυνδικαλι-
στικό συνδικατο "SAC".

5) Με τα "γραμμάτια" εννοεί ο Σου-
χι τις ανώτερες επιτοσολές που ε-
στειλε στον Ρηνγκαν και τον Μπρεξ-
νιέφ, με τις οποίες ήθνησε την κα-
ταγωγή του στρατού. Διηροειστηκαν
για πρώτη φορά στην εφημερίδα "Ευ-
ρωπαϊκές Ιδέες", ενώ αργότερα μπή-
καν μαζί με άλλα κείμενα-το πάνω
στο αντιπολεμικό κίνημα σαν επι-
λόγος στο βιβλίο-του "Προσέχη α-
ναρχικός".

6) Η λαϊκή-εμπειρική κυβέρνηση του
Λεον Μλόνου εφαρμόζε την πολιτική
της "μη-επέμβασης", δίνοντας έτσι
μια πιωπλητική μαχαίρια στην ισα-
μική επανάσταση. Η πολιτική της αυ-
τή είχε άμεση σχέση με την βρετα-
νική και γαλλική αρχούσα τάξη, που
είχε ταχθεί στο πλευρό του θραυκού

Γαλλία:

πυρηνοκίνητη

αριστερά

ΜΙΑ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΟΡΙΑ ΠΟΥ ΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ ΠΟΛΛΕΣ...

Μετά τις 10 Μαΐου 1981 πολλοί στη Γαλλία και στο εξωτερικό βρέθηκαν προ απροσπίτου μπροστά στην συνδεδεση της νεας αριστερης κυβερνησης με την αμυντικη πολιτικη των προκατοχων-της. Ειχανε ακομα στην θυμηση-τους τις καμπανιες του ΚΚΓ εναντια στις βομβες την δεκαετια του '50 καθως και τις δηλωσεις του Φρ. Μιτεραν σε μια καμπανια του '65 και την υποστηριξη στη δραση του "Κομμαντο της Ειρηνης", στρατηγου BOLLARDIERE το 1973 στα υδατα της περιοχης MURORA (περιοχη για πειραματα ατομικων οπλων). Κι ομως η σοσιαλιστικη κυβερνηση ακολουθωντας την πολιτικη των προκατοχων-της, δεν προδωσε τις προσδοκιες των ψηφοφορων-της: Διοτι ηδη εδω και μερικα χρονια τα κομματα της αριστερας ακολουθουν την αμυντικη πολιτικη της δεξιας. Απο τοτε ηδη - κι οχι απο το 1981- εαβησε η ελπιδα για μια ριζοσπαστικη πολιτικη αλλαγη.

Η ΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΚΓ

Η στρωση του ΚΚΓ ηταν μια μεγαλη εκπληξη για εκεινους που δεν ειχαν αντιληφθει καποια μικρα σημαδια απο πριν.

Τον Απριλιο του 1976 ο κομμουνιστης βουλευτης LOUIS BAILLOT -υπευθυνος για τις υποθεσεις αμυνας- δηλωση επησημα, πως η " ατομικη δυναμη Γαλλια" αποτελει ενα αναμφισβητητο γεγονος. Για την "επιτρο-

πη για τα αμυντικα ζητηματα του κομματος" ειχε αρχισει ηδη απο κεινη τη στιγμη μια νεα ψαση πανω στο σκεπτικο και μια νεα θεση των γαλλων κομμουνιστων. Η αναφορά αυτης της επιτροπης παρουσιαστηκε στις 11 Μαΐου του 1977 απο τον JEAN KANAPA στην κεντρικη επιτροπη. Τιτλος-της ηταν: "Εθνικη Αμυνα, Αναξαρτησια, Ειρηνη και Ασπλαιος". Σημερα ειναι σιγουρο, πως η αναφορά αυτη, δεν συζητηθηκε στους κολπους του κομματος και πως η αποδοχη-της απο την κεντρικη επιτροπη εξεπληξε ακομα κι αυτους τους ενεργους κομμουνιστες. Μονο οταν ανοιξαν τις εφημεριδες- τους πληροφορηθηκαν, πως στο μελλον θα πρεπε να υπερασπισουν αυτα, που εδω και πολυ καιρο αντιμαχονταν. Τη ιδια εποχη δημοσιευτηκε στο "LE PELELIN" μια ερευνα, συμφωνα με τη οποια το 66% των ψηφοφορων του ΚΚΓ ηθελαν να σταματησει η Γαλλια την δημιουργια της νεας πυρηνικης δυναμης που θα στοχευε στον εκφοβισμο, ενω το 15% ζητουμε την συνεχιση αυτων των προσπαθειων.

Οι κομμουνιστες υπευθυνοι γνωριζαν πολυ καλα την επικρατουσα στην τη γνωση μεσα στις γραμμες-τους. Ετσι δημοσιευτηκαν πολλα αρθρα στην "HUMANITE", για να εξηγησουν την καινουργια αυτη θεση του κομματος. Επεμειναν πολυ στα σημεια αναφορας του KANAPA, ο οποιος προσπαθουσε να μειωσει τις φοβεροτερες προοπτικες μιας πυρηνικης πολιτικης.

Για την απήχηση αυτής της αφνιδίας μεταβολής η συντακτική YVONNE QUILES αναφέρει τα εξής: "Η ανακοίνωση του Ζ. Μαρσάλ στην τηλεόραση, πως στο μέλλον οι κομμουνιστές θα 'ταν υπέρ της βόμβας, προκάλεσε εμφανείς αντιδράσεις μέσα στο κομμα. Η δύναμη κρούσης ήτανά τι που πάντα καταδικάζονταν σαν να ταστροφικό,αχρηστό και επικίνδυνο.Και τώρα,απο την μια μερα στην άλλη οι γνώμες άλλαξαν.Πως μπορούν να μην υπαρουν αντιδρασεις μπροστα σε μια στρωση 180 μοιρων; θα πρέπει να πουμε,πως αυτος ο ωμος τροπος αλλαγης σταςης ειναι χαρακτηριστικος για την λειτουργια του κομματος.Ας θυμηθουμε μοναχα την αποριση της εννοιας "δικτατορια του προλεταριου".Τα μελη του κομματος το πληροφορηθηκαμια ωραια μερα οπως κι ολοι οι αλλοι απ'την τηλεοραση.Σε σημαντικες συζητησεις λιγο θυγχηκε το θεμα της Εθνικης Αμυνας". Υπρχε αγνοια του Ατομικου προβληματος και γενικα αγνοια των αμυντικων προβληματων.Και ακριβως επειδη τα ενεργα μελη ηταν ελαχιστα πληροφορημενα σ'αυτα τα θεματα, η ηγεσια του κομματος μπορεσε ευκολα να αλλαξει την γραμμη-της".

ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ

Μεσα στο κινημα ειρηνης γινοντουσαν σφοδρες συζητησεις.Τον Οκτωβριου του 1977 το Εθνικο Συμβουλιο περιοριστηκε στην εξης διαπισποση: μερικoi επιθυμουν την καταργηση των Ατομικων εξοπλισμων σαν παραδειγμα σε αλλα εθνη, ενω αλλοι πιστευουν πως κατι τετοιο ειναι σμερα αδυνατο και πως υπο-

ρει να επιτευχθει μονο με διαπραγματευσεις και διεθνεις αποφασεις. Στο σμερινο κινημα ειρηνης οι οπαδοι του τερματισμου των εξοπλισμων ειναι μειωθηρια.Απο το φθινοπωρο του 1977 η στρωση αυτη φανηκε απο τα αποτελεσματα της ερευνας το ποσοστο των κομμουνιστων επεσε απο το 66% τον Μαίο στο 52% τον Σεπτεμβριου,ενω το ποσοστο των υπερασμων-της ανεβηκε απο το 15% στο 37%.Στην αναφορα του ΚΑΝΑΡΑ βλεπει κανεις πως το κυριο επιχειρημα-του ειναι το "τετελεσμενο γεγονος": Δεν θα εμαστε υπερ της βόμβας αν δεν ειχε κατασκευαστει ακομα.Αλλα επειδη η Γαλλια εχει προσφερει σημαντικα ποσα στην αναπτειξη αυτου του οπλοστασιου, ο ΚΑΝΑΡΑ δικαιολογει αυτο το γεγονος σαν το μοναδικο μεσο για την εγγυηση της ανεξαρτησιας. Το κομμουνιστικο κομμα ειναι ενα "υπευθυνο" κομμα και δεν μπορεί να βλεπει να κλεβουν απ'την Γαλλια,μεσα στο διαστημα που θα χρειαζοταν για την κατασκευη μη Ατομικων οπλων,το μοναδικο μεσο που εγγυαται την ασφαλεια και την ανεξαρτησια-της.Βλεπουμε πως αυτο το επιχειρημα ειναι και συνυμα απατηλο. Αν ακολουθησουμε αυτη την λογικη,τοτε πραγματι μπορουμε να δικαιολογησουμε μια προσωρινη υποστηριξη στα οπλα αυτα μεχρι να κατασκευαστουν αποτελεσματικα συμβατικα οπλα.Η αναφορα του ΚΑΝΑΡΑ αποφευγει πολυ αυτο το συμπερασμα.

ΦΥΓΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΠΙΡΟΣ

Οι πραγματικοι λογοι για την υποστηριξη του ΚΚ στα Ατομικα οπλα δεν ειναι καθαρη" τουλαχιστον οχι

τωρα.Χωρις αμφιβολια μπορουμε να αποκαλουμε αυθορμητα κινητρα οπως καποια εκλογικιστικη τακτικη.Τα αποτελεσματα της ερευνας εδειξαν πως το κομμα,δεν θα εχανε ψηφους,εαν επεμενε στην παλια-τουθε ση.Αντιθετα λοιπον πρεπει να αναζητησουμε αλλου τους λογους. Μπορει να ειναι λογοι τακτικης: Το κομμα γνωριζε πως οι σοσιαλιστες θα ακολουθουσαν συντομα τον ιδιοδρομο.Για να προλαβουν τους σοσιαλιστες,οι κομμουνιστες αναλαβαν συνειδητα τον ρολο των κατευθυντων.Και ετσι θα 'ταν το σοσιαλιστικο κομμα αυτο που θα τους ακολουθουσε κι οχι το αντιθετο.Κι ακομα περισσοτερο: θα τους επετρεπε να διαπραγματευθουν την συνδεση αυτη συμφωνα με το πολιτικο και στρατιωτικο-τους δογμα.Δεν πρεπει να ξεχασουμε πως η αναφορα του ΚΑΝΑΡΑ-απο την οποια σημειωνονται εδω μονο οι θεσεις για την Ατομικη ενεργεια- ειναι κυρια μια ομιλια κατα των ατλαντικων αποικισμενων του Ζισκαρ Ντ'Εσταιν και μια εντονη συνηγορια για τη στρωση προς την θεση των γωαλλικων: ανεξαρτησια, ανεξαρτητη αμυνα,αποριση μιας ενιαιας ευρωπαϊκης αμυνας.Απο αυτη την αποψη η συνδεση των κομμουνιστων με την ιδεα μιας στρατιωτικης δυναμης κρουσης θα 'ταν το τιμημα για να αχηματιστει μια δυναμη αντισταςης μαζί με τους αριστερους γωαλλικους κατα των ατλαντικων φιλοδοξιων του Ζισκαρ.

Κατα τ'αλλα γνωριζουμε,πως ο ΚΑΝΑΡΑ στα τελευταια χρονια της ζωης-του χρησιμοποησε την επιρροη του για να διατηρηει μια σχετικη ανεξαρτησια του ΚΚΓ απ'την Μοσχα. Μπορει μια δυναμη κρουσης να του φαινοταν ενα καλο μεσον για να εκφρασει αυτη η δελση ανεξαρτησιας.Κι αυτο συγκριμεταλλιο με την θεση μερικων απο το σοσιαλιστικο κομμα που ταχτηκαν υπερ μιας δυναμης κρουσης θεωρωτας την σαν ενα μεσο για την ανεξαρτησια απ' τις ΗΠΑ.

Η ΜΑΚΡΙΑ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Τη σελιμη της αναστασης-του το 1971, το σοσιαλιστικο κομμα υποθεσε πολυ ευαισθητοποιημενες θεσεις πανω στα θεματα της αμυνας: υπηρχε μια παραδοση αντιμιλιταρισμου και καχυποφιας απεναντι στο στρατο,ενισχυμενης κυριως απο τον πολεμο της Αλγεριας" για τους μεγαλυτερους υπηρχαν οι αναμνησεις ενος "προπολεμικου ειρηνισμου".Για πολλους υπηρχε μια ενστικτωδη κη εχθρικότητα κατα των Ατομικων εξοπλισμων εξαιτιας της σιωπηρης αποδοχής απο μερικους της αμερικανικης Ατομικης προστασιας.

Οι πρωτες ενδειξεις καποιας μικρης λοξοδρομησης γινονται φανερες: εκτος απο την συνταξη τουκοινου προγραμματος το 1972 -οι κομμουνιστες ειχαν εισαγει την εκφραση "καταστρωση της δυναμικηκρουσης"- οι σοσιαλιστες εισαγαγε την λιγοτερο επιτακτικη εκφραση "απαρτηση".Το 1974 ο Φρ.Μιτεραν ανακοινωνει πως δεν ειναι σωστο "να καταστρεφουμε τα Ατομικα υποβρυχια σαν να πνιγαμε κουταβια". Το 1976 μολις το αμυντικο προβλημα εβηκε στην διευθυνουσα επιτροπη για πρωτη φορα,μπορουμε να δει κανεις πως οι οπαδοι των Ατομικων οπλων ειχαν κερδισει το παιχνιδι.

Εμμε

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΗ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

και γαρω τα πλαίσια

Το να περάσει αυτή η απόψη και στο κομμα αποδείχτηκε δυσκολότερο. Μεσα στο σοσιαλιστικό κομμα οι αντιθέτοι υποπειρώθηκαν γύρω από τον PATRICK VIVERET, αρχισυντάκτη της εφημερίδας "FAIRE". Οι φιλονικίες μέσα στο κομμα διαδόθηκαν η μια την άλλη.

Η πρώτη φιλονικία αφορούσε την μορφή. Η δεύτερη οδήγησε στις αυτές: πρέπει να διαδεθεί κανείς πολιτικά και στρατηγικά επιχειρήματα όπως: "παράδοσιακα κατά της γκωλλικής βομβας". Αν διαβεί και νείς τα κείμενα αυτής της συζήτησης, θα διαπιστώσει πως τα επιχειρήματα για τα εξόδα, τους κινδύνους ή την αποτελεσματικότητα του Ατομικού οπλοστασίου ήταν σχετικά λίγα. Καί που είναι πιο σφαιρές είναι ένα πολιτικό επιχειρήματα: το ασυμβίβαστο μιας Ατομικής αμύνης με την εικόνα μιας σοσιαλιστικής κοινωνίας. Σχετικά μ' αυτό ο VIVERET είπε στις 26.5.1977: " η επιθυμία για έναν καθορισμένο τεχνολογικό τύπο αμύνης δεν είναι ουδέτερη. Τη στιγμή που αρχίζει να καταλαβαίνονται κανείς, πως η εκκώλυση μιας Ατομικής εξέλιξης θα φέρει μαζί της και μια ενίσχυση του συγκεντρωτισμού στο κοινωνικό έλεγχο, θα 'ταν αντιφατικό να δέχεται η αριστερά -όχι ως παραπατήση- ένα αμυντικό σύστημα που από τη φύση του είναι αντίθετο σε κάθε αντισυγκεντρωτισμό και κάθε πιθανό εκδόμη κράτος".

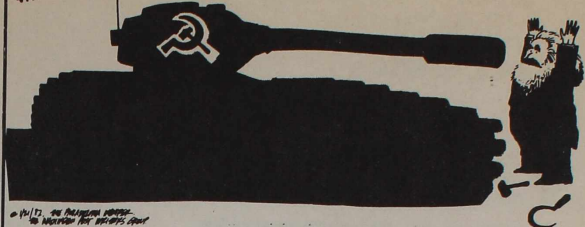
Αυτά τα επιχειρήματα περιείχε μια χαμπάνια με τον τίτλο "ερωτήματα στην Αριστερά για ένα Ατομικό αμυντικό σύστημα", η οποία έγινε από την Ένωση Εναντίον στη Βία, κ.α., και η οποία υπογράμμιζε μιας πολιτικής διαφωνίας σχετικά με τα αμυντικά μέσα. "Θεωρείται ακόμα και πολλός σοσιαλιστής, αν αποδέχεται τα Ατομικά οπλα" ή "η Ατομική παραβίαση των αριστερών"? Αυτή η απάντηση της χαμπάνιας αυτής. Η Αριστερά είχε την μοναδική ιστορική ευκαιρία να βάλει φρενό σ' αυτό τον παρανοϊκό αγώνα δρόμου για τους εξοπλισμούς.

Το θέμα δεν ήταν να δημιουργηθεί ένα μαζικό κίνημα κατά της εγκατάστασης νέων πυραύλων, όπως έγινε στην Ευρώπη το 1980-82. Το θέμα ήταν η συμμετοχή σε μια πολιτική συζήτηση μέσα στην Αριστερά και η δημιουργία ιδιαίτερων βασικών αρχών.

Στο κοινό πρόγραμμα του 1972 η Αριστερά το ξεκαθάρισε: απορρίπτει το ποσοδιστικό μορφή Ατομικής δύναμης κρούσης. Η πραγματοποίηση αυτού του προγράμματος το καλοκαίρι του 1977 επέτρεψε αναγκαστικά να διεισδύσει αυτο το ευαίσθητο σημείο. Οι 15 διαπραγματευτές (5 κομμουνιστές, 5 σοσιαλιστές, 5 ριζοσπάστες της αριστεράς) συμβιβασθηκαν στ 4 σημεία: 1ο, η απορρίψη της δύναμης κρούσης επικυρώθηκε σαν η κατευθυντήρια αρχή. 2ο, οι πρωταθβολίες σε σχέση με έναν διεθνή αποπλοισμό κρηθιζαν αναγκαστικά, 3ο, σ' αυτό το διάστημα αναμνησής για τον αποπλοισμό, η γαλλική δύναμη κρούσης πρέπει να διατηρηθεί σε καλή κατάσταση, 4ο, την τελική απόφαση πρέπει να την παρουν οι Γάλλοι.

Αυτο σημαίνει απλά και μόνο πως αν οι γάλλοι ψηφίσαν την Αριστερά θα αναγκωνίζαν πως η δύναμη κρούσης θα περιλαμβανονταν στο πρόγραμμά της. Η διάταξη "η διατήρηση καλή κατάσταση" προκάλεσε πολλές συζητήσεις: πολλοί την ερμήνευσαν σαν "κατάσταση λειτουργικότητας",

απλ

καί που δικαιολογούσε τις τεχνικές βελτιώσεις' άλλοι από την αντιπυρηνική φράση του σοσιαλιστικού κομματος την ερμήνευσαν σαν την "διατήρηση στην κατάσταση που βρίσκονται σήμερα", θα ξεανακρίβει το κομμα την αυτονομία των αποφάσεων-του μ' αυτή την χωρίς στοχούς συμφωνία; Όχι...

Σε μια συνάντηση τον Νοέμβριο του 1977 για μια "αντιπυρηνική αμύνη" έγινε αντιληπτό, πως υπήρχαν παρα πολλές διαφορετικές απόψεις για τις εναλλακτικές λύσεις και ούτε γινόνταν σοβαρές εποικοδομητικές προσπάθειες. Από τότε η κατάσταση δεν έχει καθόλου εξελιχθεί.

ΑΠΟ ΤΑ ΝΑΙ-ΟΧΙ ΣΤΑ ΝΑΙ-ΝΑΙ

Όλοι αυτοί που μετά την συμφωνία τον Ιανουάριο του '78 απογοητεύτηκαν απ' το πλησίμα του σοσιαλιστικού κομματος στους Ατομικούς εξοπλισμούς, θα χαιρόνταν ση μέρα γι αυτήν την θέση -όσο καιλί γι ικανοποιητική να ταν- αν αυτή παρέμενε σαν θέση του κομματος και σαν θέση της σοσιαλιστικής κυβερνήσης.

Στις αρχές του 1980 δημοσιεύτηκε το νέο πρόγραμμα του κομματος. ("PROJEKT SOCIALISTE"). Θα ταν περίη να πουμε πως το κεφαλαίονα την αμύνη δεν αναφερόταν καθόλου η συμφωνία του '78. Δεν τίθεται πια ζήτημα να σταματήσει η παραγωγή των Μιράζ IV, ούτε να χεί ο γαλλικός λαός την τελευταία λέξη. Ούτε γίνετα κάποια αναφορά στην υπερίσχυση εκφοβισμού. Αμέσως μετά την φράση "διατήρηση σε καλή κατάσταση" ακολουθεί αμέσως η συνήθεια για εκσυγχρονισμό των Ατομικών οπλων. Έτσι ο Μιτράν και ο Μιρουνά φροντίζουν για την συνέχιση της αμυντικής πολιτικής των προκάτοχων-τους.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Υπάρχουν δυο λόγοι που το γαλλικό κίνημα ειρήνης -ο, τι και να εννοείται μ' αυτή τη λέξη- δεν είναι ούτε δυνατό ούτε ανεξάρτητο: 1. η συνεχής εξέλιξη του Ατομικού εξοπλισμού σαν μέσο εκφοβισμού - κι αυτο με τις ελλογίες όλων των στρατιωτικών κομμάτων- είχε σαν αποτέλεσμα την παραίτηση από καθαρά σπ. 2. Η ανεξαρτησία στη λήψη αποφάσεων της γαλλικής κυβερνήσης σχετικά με τους εξοπλισμούς δεν δημιουργεί φόβους για μια πιθανή μη χρήση των εξοπλισμών αυτών. Ο γαλλικός στρατός όμως είναι αναγκασμένος να χρησιμοποιήσει τα διαφορετικά μέσα πληθωροδοτήσεων των αμερικανικών (δωρητοί κλπ). Τον τελευταίο καιρό αυξανονται οι κυβερνητικές δηλώσεις υπέρ της εγκατά-

στασης των αμερικανικών πυραύλων στην Ευρώπη και κατά του κινήματος ειρήνης. Αρθρα στον τυπο, δηλώσεις μερικών σοσιαλιστών, και ο κα ταμεριάζος του προτύπολογισμού δει χνεί πως η Γαλλία προσαυατοίξε -ται προς μια ευρωπαϊκή αμυντική πολιτική' και αυτο είναι καί που φαίνεται με την αύξηση του πυρηνικού δυναμικού.

Ο Μιτράν έδωσε την συγκαταθέση-του για την βομβά νετρονίου τον Οκτώβριο του '82: "Οι 18 πυραύλοι που τονουν στο PLATEAU D' ALBION μπορούν να φτάσουν σήμερα μόνο μεχρι την Γερμανία, αλλά προκει-ται να εκσυγχρονιστούν". Και τα πέντε Ατομικά υποβρύχια αποτελούντα το αποκορύφωμα αυτού του καταλόγου, γιατί θεωρούνται ακινητά. Το εκτο κατασκευάζεται ήδη και το ε-βόμο σχεδιάζεται.

Κι εδώ ακριβώς υπάρχει και η με γαλτηρή αντίδραση: το εβόμο υποβρύχιο θα δημιουργούσε την ανάγκη μιας καινούργιας Βάσης και στρατιωτικών εγκαταστάσεων γύρω απ' αυτή κοντά στο νησί CROZON, BRETAGNE. Ο γαλλικός τοπικός ασηνς περιβόρια για μια πιθανή αντίδραση. Ηδη γίνονται ενεργείες για αργή των φονών που πρέπει να δοθούν για το εβόμο υποβρύχιο. Αν το 16% του αποτελεσμάτων μιας έρευνας είναι δι-ατεθέντα να μην πληρωθεί, όπως η δη δήλωση, θα μπορούσε αυτο το υποβρύχιο να μην κατασκευαστεί ποτε.

Η ειρηνιστική δράση στα γαίτινα και κρατή βρισκει μνήμες και στην Γαλλία. Το 1982 υπήρχαν διάφορες οργάνωσεις και γίνονταν διάφορες ενεργείες όπως: "τεχνικές για την ειρήνη", "γυναικείες για την ειρήνη" απεργίες πείνας κατά την ΔΑΟΚα και μιας συνάντησης μελών του ΝΑΤΟ και στις επετείους του Ναγκασάκι και της Χιροσίμα καθώς και πορείες ειρήνης. Τον Σεπτέμβριο έγινε μια συνάντηση ειλεχμένων αντιπροσώπων - του αμερικανικού κινήματος ειρήνης- όμως οι επιδράσεις αυτών των δραστηριοτήτων δεν είναι τόσο εντονές στην Γαλλία όπως στις γειτονικές της χώρες.

Τα πνεύματα είναι ακόμα διάσπαρτα για η εναλλακτικές λύσεις. Ακόμα και οι σπαδοί για μια καινούργια πορεία των αριστερών κομμάτων όπως ο SEGUEILLON θέλει μαζί με άλλους σοσιαλιστές να δώσει μια εν-καίρια σε μια έρευνα για τους εν-αλλακτικούς τρόπους αμύνης. Ο αντιπαλός των εξοπλισμών και σοσιαλιστής PATRICK VIVERET θεωρεί, πως για να γίνει μια ανοικτή συζήτηση είναι αναγκαίο ένα δυνατό επιρμητικό και αυτονομία κίνημα ειρήνης, που θα προβάλλει καθαρά το θέμα του ολοκληρωτισμού και ταυτοχρονα τους κινδύνους ενός πυρηνικού πολέμου.

Ιταλία: ΦΥΛΑΚΗ ΔΕΝ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΣΙΩΠΗ

Στην Ιταλία αυτή την εποχή υπάρχουν περίπου 35-40000 κρατούμενοι στις φυλάκες. Από αυτούς οι 4000 είναι πολιτικοί κρατούμενοι. Η διαφοροποίηση όμως των κρατούμενων ανάμεσα σε πολιτικούς και ποινικούς δεν ήταν ποτέ τόσο έντονη στην Ιταλία όσο σε άλλες χώρες της Ευρώπης όπως λ.χ την Δ. Γερμανία & άλλες. Γι' αυτό, διπλά σ' αυτόν τον αριθμό των 4000 κρατούμενων θα πρέπει να υπολογιστεί και ένας διπλάσιος αριθμός κρατούμενων που βρίσκονται εκεί λόγω δραστηριοτήτων που ιδιοποιήθηκαν συνειδήματα. Αυτοί μαάλιστα έχουν πάντα πολλές εσφαλές με τις διαφορές οργανώσεις.

Με αφορμή μια μαζική απεργία υπήρξε να μην γίνετο στις ιταλικές φυλάκες, μπορούσαν πολλοί να μάθουν και να πληροφορηθούν πολλά σε σχέση με τις φυλάκες και τις συνθήκες κρατήσεων των φυλακισμένων.

Και άρχας θα πρέπει να τονίσουμε ότι επαναστατικό κίνημα τέτοιας έκτασης σαν αυτό πριν από 10 χρόνια δεν υπάρχει πια. Σήμερα αυτό που υπάρχει είναι ένας αποτυχός αν του κινήματος που χτυπήθηκε άγρια και συντριφτηκε μπροστά στη κρατική καταστολή. Από τις 7.4. 79 οι μαζικές συλλήψεις είναι ένα συνθηματοποιημένο φαινόμενο στην Ιταλία. Μαζικές συλλήψεις, που έχουν σαν στόχο την εκκαθάριση όλων των επαναστατικών στοιχείων. Σαν αυτά συλλήψεις άρκευσε συχνά μοναχά η υποψία. Άλλες φορές πάλι το μικρό ονομα κάποιου ή και ένα τηλεφώνημα ήταν αρκετά. Δεν ήταν λίγοι ιταλιστά και κεινοί που υπήρξαν μέσα επιδείξη πριν από μερικά χρόνια έριξαν κατά τη διάρκεια μιας μαχητικής διαδήλωσης μια πέτρα στους αστυνομικούς. Και μ' αυτό τον τρόπο πρήξε η ήττα.

Εχουμε λοιπόν πάλι όπως τόσες φορές στο παρελθόν να αντιπαρεβούμε με μια ήττα; Ισως ναι, ίσως όμως κι όχι. Ισως ναι γιατί η ήττα αντανάκλαται στον σημερινό αποηχο του καποτε μεγάλου επαναστατικού κινήματος, ίσως όχι γιατί η ήττα, και για την ακρίβεια η ολοκληρωτική ήττα, ονομάζεται ΗΤΑ όταν πίσω από τους τοίχους των φυλακών επικρατεί απελπισία και παραίτηση, όταν δεν υπάρχει πια σχέση ανάμεσα στους αγώνες μέσα και σε κεινούς έξω, όταν η διαδικασία

στην οποία χάνεται η αλληλεγγύη μετατρέπεται σε διαδικασία όπου ο ένας τρώει τις σάρκες του άλλου, όταν ο άνθρωπος σαν αυτονοήσηλει τουργεί σαν έχω και όχι σαν εμείς.

Όμως αυτό δεν συμβαίνει, γι' αυτό και αρνούμαστε να δεχτούμε την εκφραστική ολοκληρωτική ήττα. Αυτή τη στιγμή, ενώ οι διαφορές επαναστατών των ομάδων μιλιανέ φαχοντάς να βρουν την "σωστή γραμμή", κάπου άλλου η κατάσταση κοχλαίζει. Κι αυτό το άλλο είναι οι φυλάκες, όπου τον Σεπτέμβριο του '83 μια σε μεγάλη έκταση απεργία πείνας, μπροστά στην εξέλιξη της οποίας, οι πολιτικές ομάδες βρέθηκαν απροετοίμαστες.

Η απεργία πείνας μπορεί να χαρακτηριστεί σαν μια προσπάθεια αντιμετώπισης των διαφορών προγραμμάτων και νομών που θεσπίσει το κράτος της κρίσης. Και επειδή όπου υπάρχει κράτος υπάρχει και κρίση, ίσως είναι καλό να δούμε στην προκειμένη περίπτωση που αντανάκλαται αυτή η κρίση. Η κρίση αντανάκλαται στην τελειοποίηση των φυλακών, στο χτήσιμο καινοφανών και στην μόνιμη ανάγκη που υπάρχει για αυτές. Οι εποχές στις οποίες γίνονται παραχώρησεις στους προλατρίους έχουν παρέλθει ανεπίστρεπτα. Ο σκοπός της φυλάκης δεν είναι αυτό το έχουν ήδη αντιλήφθει οι διαφορές εγκληματολόγοι - ο παρεμπόδιος του κάθε εγκλήματος. Στο ποιος-της είναι ο περιορισμός καθώς και ο έλεγχος-του. Το κράτος της κρίσης αφήνει στο έλεος της εγκληματικότητας τις τάξεις με χαμηλό εισόδημα, και το επίδομα ανεργίας καθώς και οι κοινωνικές ασφάλειες είναι ανυπαρκτές...

Τα προβλήματα, όμως, ξεκινάνε για ένα φυλακισμένο - όπως όλοι ξέρουμε - την στιγμή που μπαίνει μέσα. Ο διαφοροτικός τρόπος μεταχείρισης των κρατούμενων, που δεν αποτελεί παρα προκλήση να ταυτιστεί ο καταδικασμένος με τις ισχυρότερες αρχές και να μην αντισταθεί καθόλου κατά τη διάρκεια της κρατήσεως - του, δεδομένου ότι οι κρατούμενοι μ' αυτήν την συμπεριφορά αντιμετωπίζονται δεικνόμενα απ' ότι οι άλλοι, καθώς και οι φρικτές συνθήκες επιβίωσης σ' αυτές, είναι τα βασικά - τους προβλήματα.

Η φυλακή γίνεται φανερό ότι είναι ένα μικρό κράτος αυθαρεσίας,

όπου οι σχέσεις εξουσίας σ' αυτό είναι πολύ πιο εμφανείς και όπου η καταστολή είναι ολοκληρωτική. Η εκφραστική, όμως, "φυλακή" δεν περιορίζεται σε 4 ή 10 ή 100 ντουβάρια. Εκτείνεται έξω από αυτά. Τα διαφορά κέντρα υγείας, τα κέντρα αποξένωσης των νοσημάτων, οι καταλόγοι των συνδικατών, τα συνδικατικά συμβούλια, οι εργοδότες, οι ενοικιαστές, η τοπική αστυνομία, ο στρατός, οι υπουργοί, όλοι αυτοί οντας ξεχωριστά και μεμονωμένα "καγκέλα", αποτελούν όλοι μαζί την "κοινωνική φυλακή" που "μας" διδάσκει σωστή συμπεριφορά.

Ακριβώς η ίδια διαδικασία υποτίθεται ότι γίνεται και στις μικρές φυλάκες. Ο στόχος είναι η καλή συμπεριφορά, δηλαδή η ενσωμάτωση των διαφορών αυτών διαφόρων στην κοινωνία. Εννοείται, ότι για να γίνει αυτή η ενσωμάτωση πρέπει να το μοιροί πιο πριν να παφεί να σκεφτείται την ανατροπή των ισχυρών & επικρατούντων θεσμών, πρέπει να παφεί δηλαδή να σκεφτείται. Η πρακτική των φυλακών είναι εκείνη στην οποία δοθηκε η διάταξη να επιτείνε χέει αυτός ο στόχος. Παρόλες όμως τις πρακτικές των διαφορών φυλακών, αυτή η τακτική της ενσωμάτωσης δεν πετυχαίνει παρά σε λίγες περιπτώσεις τον στόχο-της. Αυτό μαάλιστα βεβαιώνει, ότι το κράτος της κρίσης είναι πραγματικό κράτος κρίσης, μια και στο μέσο κι αν χρησιμοποιείται το πρόβλημα είναι μέσο.

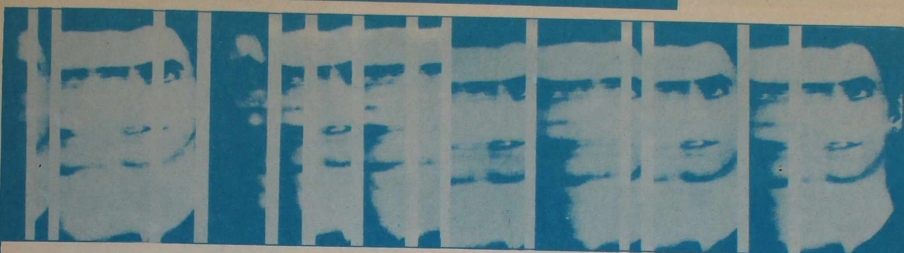
Νέες φυλάκες ξεφτυρνούν σε μια ντουβάρια απ' τη γη. Αυτή τη στιγμή δημιουργούνται 14000 νέες θέσεις κρατούμενων στις φυλάκες, ανόισαν 8 νέες και χτιστήκαν άλλες 43. 35 παλιές φυλάκες μετατράπηκαν σε φυλάκες υψίστης ασφαλείας. Ο αριθμός των δεσμοφυλακών ανέβηκε κατά 300 και έφτασε τους 18600. Στις περισσότερες φυλάκες υπάρχουν πτερυγές υψίστης ασφαλείας. Παράλληλα μ' όλα αυτά, ο χώρος των φυλακών χρησιμοποιείται και σαν χώρος πειραμάτων για την διαφοροτικό "τρόπο μεταχείρισης", τη στιγμή που χρησιμοποιούνται και ερευνώνται χιλιοί δυο τρόποι όπως οι μεταποτίσεις από το ένα μέρος στο άλλο, η απομύηση και άλλα.

Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ

Η απεργία πείνας που γίνετο στις ιταλικές φυλάκες, δεν έχει ενδιάμεσον λόγω των εξαιρετικά μαζικών χαρακτηριστικών μόνο, αλλά και λόγω του ότι μέσα στις απαιτήσεις των κρατούμενων ήταν και ο διαφοροτικός τρόπος μεταχείρισης-τους. Στην αρχή τον Σεπτέμβριο του '83 άρχισε η απεργία πείνας 70 γυναικών στη REBIBBIA. Σε λίγες μέρες επεκτάθηκε πολύ με αποτέλεσμα στις 19.20, 21 Σεπτεμβρίου να συμμετέχουν στην απεργία 10000 κρατούμενοι. Μέσα σ' αυτούς υπήρχαν και "πολιτικοί" και "ποινικοί" κρατούμενοι. Οι απαιτήσεις των απεργών ήταν οι ακόλουθες:

1ο, καταργήσης της απομύησης (το 75% των κρατούμενων στην Ιταλία βρίσκονται στην απομύηση. Εκείνη μαάλιστα που καθορίζονταν για ανατροπτικές δραστηριότητες, ή για τρομοκρατία καθόταν 10 ή και παραπάνω χρόνια μέσα.

2ο, καταργήση του άρθρου 90 (αυτό το άρθρο μπορεί να παραλληλιστεί με τον νόμο "απαγορεύσεις επαφών" που ίσχυε στην Δ. Γερμανία, δηλαδή

διαχωριστικό τζάμι κατα την διαρκεία των επισκέψεων,ακόμα και στη περίπτωση που ο επισκεπτής είναι ο ιδιος ο διηγηγορας του κρατουμένου,απαγορευση των πακέτων με τροφίμα,των βιβλίων,των περιοδικών & των εφημερίδων,καθε μερα πολλαπλη ερευνα κατα την οποια πρέπει να γδουθούν οι κρατουμενοι, αποκλεισμος του κηπου της φυλακης,μεταγωγες σε αλλες φυλακες,μειωση του αριθμου των γραμμάτων που πρέπει να δεχεται ενας κρατουμενος στο επίπεδο του ενος τη βδομάδα. Μαλις-στα αυτο το γραμμα θα πρεπε ναπροερχεται απο εξαιρετικα συγγενικο προσωπο.)

3ο,καλύτερηστη των υγειονομικών κτηριακών εγκαταστάσεων.

4ο,γενικά,περισσότερες κοινωνικές επαφές.

5ο,καμία μεταγωγή κρατουμένου σε αποστάση μεγαλύτερη απο 150 χιλιόμετρα απ'τον τοπο κατοικίας-του.

Τον τελευταίο καιρο όμως -εκτος απ'τα πιο πάνω- έχει εκδηλωθει μια μεγάλη διαμαρτυρία στις ιταλικές φυλακες.Προκειται για διαμαρτυρια εναντια στο συστημα που επικρατει και που εξευτιλείει σπουδαίотη αξία.Οι αξιολογότερες συνθήκες διαβίωσης ήταν το αίτημα όλων εκείνων που διαμαρτυρούνταν εναντία : στην υπερπληρωση των φυλακών , στην βαρβαρία και βασανιστική διαρκεία της προφυλακισής,στις πεινυγες υψίστης ασφαλείας,στους ειδικούς νομούς,στο άρθρο 90 που λειτουργεί διαφοροποιητικά για τους κρατουμένους.Γίνεται φανερό πια ο τι η φυλακή είναι η πιο εμφανής και πιο σκληρή εκφώρηση μιας ταξικής κοινωνίας.

Όμως,το να το επαναλάβει αυτό κανείς δεν αρκεί.Απαραίτητα πρέπει να κατανοηθεί απο τον καθένα το πως αλλάξε η φυλακή σε σχέση με τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες.Ευχαριστούμε τον Φονκ για την υποδείξη οτι η κίνηση για μια μεταρρύθμιση στις φυλακές αναγκαίη στη γεννήση των φυλακών' είναι δηλαδή μέσα στο πρόγραμμα. Με αυτό το σκεπτικό πρέπει να κοιτάζουμε και την μεταρρύθμιση των φυλακών που έγινε στην Ιταλία το 1975,της οποίας η βασική αρχή ήταν ο διαχωρισμός των κρατουμένων σε "κινώμενα να παρουσιασούν βελτίωση" και σε "ανικινώμενα να επανέλθουν στο κοινωνικό σύνολο". Την στιγμή που για τους πρώτους υπαρχουν προγράμματα που θα τους βοηθήσουν να επανέλθουν στο κοινωνικό σύνολο, για τους δεύτερους υπάρχει μόνο η απομόνωση και τελικά η κητάστροφή.Χωρίς να θέλουμε να ποιμε οτι οι πρώτοι περνάνε καλά στις φυλακές -αλλάστε πιο πάνω ειταπημοτι η προσπάθεια για ενσωμάτωση μερικων κρατουμένων στο κοινωνικό σύνολο δεν είναι και πολύ επιτυχής για εννοιους λογους- η

κατάσταση των δευτερων είναι τραγική.

Σε τρία σημεία μπορούμε να συμπιξουμε χονδρικά εκείνη την μεταρρύθμιση:

1ο,επιλογή των κρατουμένων,σα προ υποθεση μιας ατομικοποίησης της ποινης και μιας διαφοροποιητικής εκτέλεσής-της.

2ο,μια διαφορετική μεταχείριση στην οποία αντιστοιχούν οι διαφορές βαθμίδες εκτέλεσής της ποινης - χαμηλή,μεση και υψίστη βαθμίδα ασφάλειας.

3ο,αυτό το μοντελο της ασφαλείας που στηρίζεται στις διαφορετικές βαθμίδες είναιαρρηκτα συνδεδεμένο με μια ατομική παρακολούθηση και μια πολιτική κρίση της συμπεριφοράς.Απο και οριζεται ο τροπος μεταχείρισης προκειμένου να "επανεληθε ατο κοινωνικό σύνολο".Οι προβλεπόμενοι θεσμοί της μεταρρύθμισης -εκτος απο το γεγονός οτι παρεχόνταν σύμφωνα με το κριτήριο του κέρδους έχουν το πολυ μεγάλο πλεονεκτημα η αυτους που εξουσίαζουν να μπορούν να διευρύνουν ετσι τον κοινωνικό έλεγχο.

Στο χωρο τον κοινωνικό έλεγχο η γερμανική σοσιαλδημοκρατία επέλεξε πάντα τον ρολο του πρώτου διδασκάν.Ακόμα και αν υπαρχουν στελέχη-της που σήμερα διαφωνούν με αυτό,η μαγνητική ατομική ταυτότητα ήταν απο παλιά στα σχέδια-τους.Το ίδιο λαχει για τις πεινυγες υψίστης ασφαλείας,σπου οι γερμανοί σοσιαλδημοκρατες σταθηκαν πραγματικά "πρωτοποροι".Κι όλα αυτά οι σοσιαλδημοκρατες ή οι σοσιαλιστες με το ανθρωπινό προσωπο σύμφωνα με εκφώρηση πολυ γνωστή σε μας τους ελλήνες.Όμως,σπως λει μια ιταλική παροιμία,αναμεσα στο "λεω και στο "κάνω" υπάρχει θαλάσσια.Τελικά το ιμπεριαλιστικό σχέδιο των φυλακών στην Ιταλία οδηγήθηκε σε μεγάλες αντιφάσεις.Οικονομικές αντιφάσεις,αντιφάσεις της πολιτικής εξουσίας και της γραμμοεκρατίας, αντιφάσεις απο τους αγώνες μέσα στις φυλακές.Όλα αυτά έμειναν στην απολυτή εφαρμογή των θεμελιικών κριτηρίων της μεταρρύθμισης του 1975.

Όπως ειπαμε πιο πριν ο βασικός στοχος είναι ο "διαχωρισμος των "καλών" απο τους "κακούς". Στην αρχή έγινε "ειδική μεταχείριση" που απεναντι στους πολιτικούς κρατουμένους που είχαν βαθμολογηθεί "σαν ανικανους να επανενταχθουν στο κοινωνικό σύνολο".Με τον καιρο όμως την ίδια μεταχείριση είχαν και ολοι όσοι δεν υποκινιταν στο καθεστώς των φυλακών.Σαν παραδειγμα αναφερομε το ανοήμια της πεινυγας υψίστης ασφαλείας SO LLIANO που έχει προβλεφθει μόνο για κοινωνικούς κρατουμένους.

Όμως οι καιροι αλλάζουν και οι καταστάσεις εξελίσσονται.Μετα την

στρατιωτική επιθεση που χτυπήσето επαναστατικό κίνημα έχουμε να κάνουμε με μια πολιτική μεταχείριση του προβλήματος των πολιτικών κρατουμένων.Με α εξήγηση του γενικού διευθυντή των φυλακών AMATO είναι ενδεικτική:"Άμεσα καυτα είναι δυο προβλήματα:το να ενθαρρύνουμε και να ευνοήσουμε τη διαδικασία της α ποσπάσης απο τον νοσπο αγώνα και την διαδικασία διάλυσης μέσα στο τρομοκρατικό κίνημα.Μετα την φώση του αγώνα που δεν μπορούσε να είναι παρα σκληρός και αδυσώπητος , ακόμα και σε μια πάντα πιο προσεχτική παρατήρηση του κρατους δικαίου,έχουμε να κάνουμε με την ει σάχη σε μια φώση κοινωνικής ειρηνοποίησης."Ακολουθουμε πολυ προσεκτικά τα θετικά σημεία του "ομο γενυν ομαδών" και σταν εκπρόφωδο οι καταλλήλες προτάσεις θα έχουμε τη δυνατότητα μιας αποταξινόμησης των διαφοροποιημένων κρατουμένων.

Σκινώμενα απο την γενική τάση της πολιτικής μεταρρύθμισης,των δι χωρισμο δηλαδή των κρατουμένων , πάντα απ'όλα προεχωνάμε την συμπεριφορά-τους κατ πρώτο λογο και κατ δεύτερο το εγκλήμα, γίνεται φανερό οτι σ'αυτον που ακολουθεί την κατάσταση έτσι σπως έχει χωρίς να χτυπάει κανένα θεσμό, και χωρίς να αντιστεκεται,δινονται περισσότερες δυνατότητες για καλύτερες συνθήκες κρατήσης λ.χ με εναλλακτικές μορφες κρατήσης, παρα σε σποικον αλλο.Για τους άλλους νει η απομόνωση και η προσπάθεια εξάφανσης της πολιτικής-τους ταυτότητας.Ετσι υποκινιτών οι προτάσεις των ομογενων ομαδων στην γενική στρατηγική της διαφοροποίησης.

Είμαστε της άποψης οτι οι κρατουμένοι δεν πρέπει να διαχωρίζονται καν σε ομάδες.Εμείς πιστευομε, οτι διαχωρισμός κρατουμένων σημαίνει ειδική μεταχείριση.Είμαστε αντίθετοι σε καθε μορφή διαφοροποίησης είτε αυτή γίνεται στη φυλακή είτε εξω.Η διαφοροποίηση,σαν βολικό συστατικό του καπιταλιστικού συστήματος,που χερζει τους ανθρώπους σε τάξεις,χωρις την αρχή-της στον καταμερισμό εργασίας αναμεσα στα φύλα.

Η περτρία πενάας τελικά δεν κρατήσε παρα τρεις μήνες.Η σημασία είναι μεγάλη παρα το οτι δεν επιτεχθηκε σχέδον κανενας στοχος.Όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ασχολούνται μ'αυτή την παγερή πούχια μέσα στις φυλακές.Και μέσα απο αυτά τα μέσα μαζικής ενημέρωσης,σπως κι αν παρουσιαστηκαν τα γεγονότα,έμαθε ο κοσμος οτι στις φυλακές δεν επικρατει παυχία.Οι η κρατική ητασότητα δεν έφερε την ΔΟΚΛΗΡΟΤΗΤΗ ΗΤΑ.

[Πηγή το γερμανικό περιοδικό:RADI KAL]

σχολία

εδνοσταλινισμός

Στην εφημερίδα "Εθνος" της 11ης Φλεβάρη 1984, δημοσιεύτηκε ένα άρθρο καποίου Καρλ Μαρξάνι-Αμερικανού σχολιαστή-σχετικά με το βιβλίο του Τζωρτζ Οργουέλ "Τιμή στη Καταλυνία".

Ο Μαρξάνι ο οποίος συμμετείχε στον Ισπανικό εμφύλιο με τις Διεθνείς Ταξιαρχίες, θεωρεί το βιβλίο του Οργουέλ υβριστικό για την Ισπανική Δημοκρατία και γι' αυτό επιχειρεί-όπως αναφέρει-να βαλεϊται ιστορικά γεγονότα στη θέση-τους δηλαδή όπως διαδραματίστηκαν.

Τελευταία βεβαία πολλός ο λόγος για τον Οργουέλ, λόγω 1984. Εμείς απ' την μεριά-μάς, πραγματικά χαίρομαστε για την κίνηση που παρουσιάζει το βιβλίο-του(οχι βεβαία για τα κέρδη που αποκομίζει ο εκδότης), γιατί είναι από τις λίγες φορές που και επιτοκίο αξίζει και ακριβώς επειδή αξίζει, η αστεία κοινωνία με τους εκφραστές-της διανοούμενους, προσπαθεί διαρκώς να αλλοιωθεί και να διαστρεφθώσι τα γραφόμενα του Οργουέλ, δίνοντας-τους άλλη έννοια και άλλες κατευθύνσεις.

Μία τέτοια αντιοργουελική στάση ερχεται να μάς φανερώσει και ο παραπάνω σχολιαστής. Ο οποίος με διαφόρες αναφορές που χρησιμοποιεί, προσπαθεί να αποδείξει ότι ο Οργουέλ έγραψε ένα βιβλίο από την αρχή ως το τέλος ανελέηκρινες φεικτικές αντιδράσεις.

Σημασία όμως δεν έχει στο ποιος έχει δίκιο και ποιος αδίκιο. Σημασία έχει ποιος έχει το ηθός. Σημασία κρίνει τα πράγματα και αυτοκριτική, και ποιος έχει τη κακότητα να τα κρίνει λαοπλολύντως. Και οι το ακριβώς συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση. Ο Οργουέλ αναφέρει καπνού: "Προειδοποιώ τον καθένα γα τη μερολήψια-μου και προειδοποιώ τον καθένα για τα λαθώ-μου. Όμως, είναι ότι μπορούσα για να φανώ τιμωός." Ένω ο Μαρξάνι στο τέλος του άρθρου-τον αναφέρει σχετικά μεκαπνοί συμπλοκή ότι: "...υποκινήθηκε από τους πρακτορές του Φρανκ(γνώστωι ως πεμπτή φαλαγγία), που κινούνταν με ευκολία στον περίγυρο και την ατμόσφαιρα των αναρχικών και τη "πειθαρχία χωρίς καμία πειθαρχία-τους". "Εννοώντας την φιλοτρονκιστική οργάνωση POUM που κληρονομήθηκε άγρια από τους σταλινικούς. Συνεχίζοντας έτσι την γνωστή μάχη τακτική που ακολουθούν οι σταλινώφρονες εδώ και δεκαετίες. Την απαντώντας όμως τη δίνει ο Οργουέλ: "Δεν είναι ωραίο πράγμα να βλεπείς ένα ισπανοπούλο γύρω στα 15, να με ταφερνάει πάνω σε φορείο απ' την πρώτη γραμμή, ένα αποσβολωμένο κατάρτιο πρόσωπο να σε κοιτάει με απ' τις κομψότητες, και να σκεφτείται τους κομμάς κυρίως στο Λονδίνο και στο Παρίσι που γραφούν ψαλμωδία για να αποδείξουν ότι αυτο το αγόρι είναι μεταμφιεσμένος φασίστας".

·πεζοδρομίο 13·

Πριν από λίγο καιρό, κυκλοφόρησε το 13ο τεύχος του "Πεζοδρομίου".

Περιέχει ένα πραγματικά απολαυστικό και συγκλονιστικό κείμενο ενός παλιού αναρχικού του Σταυρού Κουτσούγλου. Τίτλος-του:"ΚΑΤΩ Η ΜΑ ΣΚΑ" και είναι σπως αναφέρεται:"εκδόσεις ομίλου Αναρχικών, εν Καίρω 1912".

Όπως μάς αναφέρει ο Α.Στίνας στο προλογικό-του σημείωμα, ο Σταυρός Κουτσούγλος ήταν στην προ, κατά και μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο εποχή, ο μόνος στην Ελλάδα ολοκληρωμένος και αυθεντικός αναρχικός. Συμμετείχε σαν αντιπροσώπος των τσιταράων στο Α' και Β' συ-

νέδριο της ΓΣΕΕ. Είχε δεσμούς και επαφές με πολλές αναρχικές οργανώσεις και γνωριμίες με αναρχικούς αγωνιστές πολλών χωρών. Είχε σοβαρή θεωρητική μόρφωση και έχει γράψει αρκετά κείμενα σπως και επαναστατικά ποιήματα. Χαρακτηριστικές είναι οι τελευταίες στιχίμες της ζωής-του. Στον παπα που επέμενε φορτίκα να τον μεταλάβει τον είπε: "Παπα-μου, φύγε, γιατί θα φτάσω με-σα". Αυτές ήταν και οι τελευταίες-του λέξεις.

Συστήνουμε ανεπιφύλακτα, σε σποιν ενδιαφερεται για τις σκέψεις των επαναστατών προγόνων-μάς, να διαβάσει το "ΚΑΤΩ Η ΜΑ ΣΚΑ".

η κοκκίνη εμμά μιλάει

Βιβλίο από την "Πολη Γυναικύν", σχετικά με τη ζωή και τις ιδέες της Εμμά Γκολντμάν. Περιέχει εκτός-από την βιογραφία-της που είχε ήδη μοιστείτε πιλοτέρια στο περιοδικό "Ιδεοδρομίο"- τα "πιστεύω"-της σχετικά με την ιδιοκτησία, την κυβέρνηση, τον милитарismo, την ελευθερία του λόγου και του τυπού, την εκκλησία, τον γάμο και τον έρωτα, και την βία. Ακόμα τέσσερα πολύ σημαντικά κείμενα για την πραγματική σημασία του Αναρχισμού, για τον συνδικαλισμό, τον σοσιαλισμό και την γυναικεία ψήφο. Το βιβλίο αυτό αποτελεί μια από τις καλύτερες παραστάσεις της Εμμά Γκολντμάν, που ακόμα και σήμερα οι ιδέες-της παραμένουν άγνωστες τόσο στους έλεν δερβακούς όσο και στους φεμινιστί-

κούς κυκλούς.

Εμμά Γκολντμάν: "...Μπορείς, έχθρος των μικροαστών σουφραζέταν, τρέλη τρομοκρατίσα, μαγίσσα, "εγκλημάτιας αναρχική", προαγωγός της εξεγέρσεως, της Αναρχίας, που ελέγχουν των γεννησένια και του ελεύθερου ρωτά, συνωμοστρία εναντίον στη στρατιωτική θύελλα... Δεν την ανεχόνταν ακόμα και οι αναρχικοί σύντροφοι-της γιατί μίλουσε για το σεξ και για την γυναικεία καταπίεση... Κάθε δημοσίευση κειμένων-της "καταστώνταν πριν ακόμα καλά καλά τυπωθεί. Αντίσταθηκε στο υπερκράτος των μπλοκίστικων, έλαβε μέρος στον ισπανικό εμφύλιο κι όταν πέθανε στον Καναδά στα 1940 μόνο ελαχίστοι αμερικανοί αναγνωρίσαν αυτο που ήταν "καπου οκτώ χιλιάδες χρονια μπροστά από την εποχή-της"...

ιδεοδρομίο παραρτήμα 2

Στο εξτρα τεύχος του "Ιδεοδρομίου" με τίτλο "Η θαύμαστη επαναστατική ιστορία της ομάδας Μανσντερ Μάινχωφ", περιέχονται συγκνημένα όλα τα δημοσιευμένα από τα άρθρα και τα βιβλία, βιβλιογραφία και μερικές βασικές προκηρύξεις που κυκλοφόρησαν στην Ελλάδα και δημιουργεί μια ενότητα -ένα ιστορικό τεύχος- με ολό το θέμα αυτής της θαύμαστης επαναστατικής ιστορίας, εναντίον των καπιταλισμού και του αμερικανικού ιμπεριαλισμού.

Στο τεύχος αυτό γίνεται μια έρευνα σε βάθος από τον εκδόστην περιοδικού Α.Χρηστάκη, που αναφέρει χαρακτηριστικά: "...Η αποφασιστικότητα της RAF δεν μπορεί να ερμηνευτεί παρα την επιθυμία-της να ξεφύγει από την πολιτική στασιμότητα που χαρακτηρίζει την Γερμανία τουλάχιστον τα τελευταία 50

χρόνια... Όταν σε μια "δημοκρατική" χώρα δεν μπορεί να λειτουργήσει τίποτα ιδεολογικό, τότε αρχίζει ο κίνδυνος για τον ασιασμό. Για τους αριστεριστές, τους έθνομιστονοβελτιστικούς, αυτούς που ζουν στα πολιτικά και πολιτιστικά κοινωνία που θυμίζω γκετο, που διαβάζουν τις δικές-τους εφημερίδες, και σκονουν τα δικά-τους λόγια, η πολιτική του Ανταρκτικού της Πολής δεν έχει τίποτα να κάνει με την ελπίδα-τους για μια καλύτερη ζωή και για ένα κίνημα που θα μπορούσε να αλλάξει την κοινωνία. Αλλά οι σημερινές συνθήκες στην Γερμανία, τους κανουν ολό και πιο απεικνιτικούς και αβεβαίους για το πιστεύω τους, αν θα πρέπει να κρατηθούν με σα στα όρια της νομιμοποίησης και της αδιαφορίας φροντίζοντας και καλοπιάζοντας μόνι-τους την ιδεολογία-τους..."

σχολία

ΕΑΜ ΕΛΑΣ ΟΠΛΑ

Το Μάρτη η "Διεθνής Βιβλιοθήκη" εξέδωσε το βιβλίο του γεροντά δι-εθνιστή Α.Στινας:"ΕΑΜ-ΕΛΑΣ-ΟΠΛΑ. Η "ειδική αποστολή" της εθνικής αν-τίστασης στο 2ο παγκόσμιο ιμπερι-αλιστικό πόλεμο και η συμβολή της στη βιβλική καταστροφή που εν ψυ-χωρ προετοιμαζούν οι δήμειοι, που κυβερνούν τους λαούς". Η αναφορά του Στινα σ'έκλεινη την ιστορική περίοδο,μας διδάσκει κυριολεκτικά σ'είμας τους νεότερους κατοίεσι αλ-λες πτυχές της σύγχρονης-μας ιστο-ρίας.Καταστάσεις και γεγονότα,που τελικές διαστρεφόμενα μας επιβα-λλουν τόσα χρόνια οι απανταχούστα λινικοί.

Η ενεργός δράση και η ίδια η ε-παναστατική λειτουργία του Στινα στην προαναφερομένη περίοδο,νομι-ζουμε ότι είναι η εγγύηση για την αληθινότητα των γραφομένων.Και τε-λος επειδή και μεις θεωρούμε σημά-ντικο το κείμενο του Στινα αποδε-χάσαστε την εκκλήση των εκδότων-του και επαναλαμβάνουμε την εκκ-λήση σε όλους τους συντρόφους να συμβάλλουν στη διάδοσή-του και να μην επιτρέψουν την απώλησή-του. Τώρα που"η διαβρώση της κρατικά θεματοποιήμενης πλεον κρατιστικής μυθοποίησης της εθνικής αντιστα-σης αρχεται με την συμβολή στην αποκάλυψη της οργάνωσης του ψέμ-ματος".

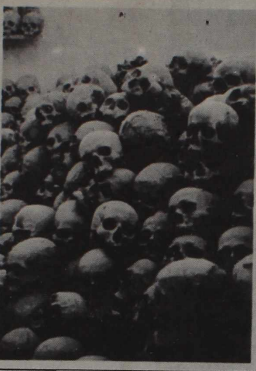
α. στινας

Α. ΣΤΙΝΑΣ

ΕΑΜ-ΕΛΑΣ-ΟΠΛΑ

H ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΕΞΕΔΩΚΕΝ ΤΟΝ ΑΝΤΙΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗΝ
H ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΕΞΕΔΩΚΕΝ ΤΟΝ ΑΝΤΙΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗΝ
H ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΕΞΕΔΩΚΕΝ ΤΟΝ ΑΝΤΙΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗΝ

ΔΙΟΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

αρχαιολογικές αναζητήσεις

Υπάρχει μια ελληνική παροιμία που λέει:"Μη φυτρώνεις εκεί που δεν σε σπερνουν".Άλλα φαίνεται, ε "εθνικός-μας δικαστής",με τα δι-καιώματα που έχει αποκτήσει λόγω του κύρους-του,ασχολείται και ε-κφράζεται δημόσια για θέματα που δεν έχει καμία σχέση.Το πιο αξιο-σημειώτο όμως είναι ότι η ομιλία του έγινε στην Αρχαιολογική Εται-ρεία.Αποδειχνόντας έτσι,οτι ο κα-θένας ζει στο κοσμο-του.Καί ο κυ-

ριος Ντεγλανής σίγουρα βρίσκεται στην εποχή του"Χρυσού Αιώνα" των Αθηνών.

Βα πρέπει όμως να υπενθυμίζου-με,οτι αυτοί που μας έχουν ζώσει ολόγυρα είναι ο ίδιος και οι"κα-πιτισμένες"αποφείς που πρεσβευει και επικαλείται.Και εν τελεί ιμπίος υ-ποσυνειδητά αισθάνεται "σαν κρέμα σμενος την ώρα της αγωνίας".

Το Α σε κύκλο

- ★ «ΟΛΟΙ έχουμε δεν γραμμένο σε τοίχους, στάσεις λεωφορείων κι άλλους τόπους το γράμμα Α κεφαλαίο. Είναι το αρχικό τής λέξεως Αναρχία. Οι οπαδοί της πιστεύουν στην απόλυτη ελευθερία του ανθρώπου, δεν παραδέχονται να υπάχουν κατ'οίκον σε δασκάλους, χωροφύλακες, δικαστές, σωφρονιστήρια. Λίγοι από εμάς έχουν προσέξει ότι αυτό το κεφαλαίο Α είναι πάντοτε κλεισμένο σε κύκλο. Αν αυτοί που το έγραψαν το άφησαν γύρω-γύρω ελεύθερο θα έμοιαζε μετώφο, σαν κρεμασμένος στην ώρα της αγωνίας. Εκείνοι που σχεδίασαν γύρω από το Α τον κύκλο, δεν υποπτεύθηκαν τη σημασία του - δεν είναι ο λογισμός που τους οδήγησε μα το υποσυνείδητο. Χωρίς να το φαντάσονται μας διδάσκουν πως δεν υπάχουν απόλυτη ελευθερία, πως όλοι είμαστε ζωσμένοι ολόγυρα. Μερικοί γεμάτοι τρόμο και πανικό προσθέτουν πλάι στο φυλακισμένο Α τα γράμματα Λ. Σ. Δ.»
- ★ Από την ομιλία του Γ. Ντεγλάνη: «τα κοινωνικά σύνορα της ελευθερίας» στην Αρχαιολογική Εταιρεία.

•σπαρτακος•

Πήραμε στα χέρια-μας ένα νέο α-ναρχικό έντυπο,αυτή τη φορά όχι ε-κδόσιμο στην Αθήνα,αλλά στη θρα-κη.Η συντακτική ομάδα του ΣΠΑΡΤΑ-ΚΟΥ,στη ληϊερχική πράξη γεννήσης της εφημερίδας-τους,εκφράζουν την αναγκή-τους για αποπεριθωρίσθη-ση και επαναστατική δράση,Για προ-βλήματα που αντιμετωπίζουν οι συ-ντρόφοι που ζουν στην επαρχία,είν-αι πια γνωστό(και γενικά παραδε-κτο νομίζω),οτι είναι πολύ περισσ-ότερα,από'ότι αυτά που αντιμετω-πίζουμε εμείς στις μητροπόλεις.

Γι'αυτά και κάθε τέτοιου είδους προσπάθεια,σπως αυτή τουΣΠΑΡΤΑΚΟΥ μας δίνει μια ιδιαίτερη χαρά.Ευχο-μάστε τη συνέχιση της εκδόσης,αλ-λα και της εν-γένει δράσης των συ-ντρόφων της θρακης.

Κυκλοφορούν επίσης:

Περιοδικό "ΑΝΑΡΧΟΣ" Νο 2.

"Τετραβία για προλεταριακή χρήση"

Προκειται να κυκλοφορήσουν:

"Η μηνιαία αναρχική εφημερίδα

"ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ" Νο 3 και 4,

Παπαδόπουλου Παναγιώτη (ΚΑΙΝ):

"Τα παιδιά της άλλης μερας",

Εκδόσεις "ΕΜΑΕ"

"Παπαβασιλείου Χρίστια:

"Φανήρες να κόψας",Εκδ. "ΕΜΑΕ"

ΜΑΘΑΙΝΩ
ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ

Για να γνωρίσουν οι αναγνώστες-μας καλύτερα τους υπουρούς-μας σκεπτεόμενα καθιερώνουμε την στήλη"μαθαίνω παίζοντας",που ξεκινάει την καρριέρα-της με το παρακάτω κομμάτι:

ΠΟΙΟΣ ΕΙΠΕ ΟΤΙ:

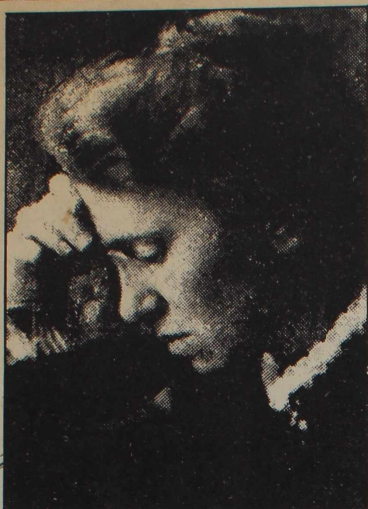
-Ναι εγώ και εχθρούς,ορισμένους δημόσιους γκαρδους που με αναδόμουν συνεχώς.Γιατί;Τι είμαι εγώ για να αναδομηθώ;Δεν βαριέσαι όμως, ας γράσουν,δεν με ενδιαφέρει.
ΕΜΕΝΑ ΔΕΝ ΜΟΥ ΣΥΝΙΖΕΙ Η ΡΙΓΑΝΗ.

Βα γύρισα στην παλια-μου δουλειά.Τότε η προκαταβολή στο γραφείο-μου ήταν 300000,μετα έγιναν 500000.Τώρα θα'ναι 1000000.Τιποτα δεν κερδισα απο την θέση του υπουρού.ΑΠΟ ΤΑ ΕΤΟΙΜΑ ΤΡΩΜΕ.

ΤΟ ΒΑΛΕΙΣ ΤΟ ΚΟΥΣΤΟΥΜΑΚΙ ΜΟΥ;
Οκτω χρόνια το 'χω...

Σε ερώτηση αν η κυβέρνηση παει καλα εδηλωσε: ΠΕΡΙΦΗΜΑ: ΛΟΙΠΟΝ ΑΚΟΥΣ ΜΕ.Η κυβέρνηση και τα μελη-της ΧΑΙΡΟΥΝ ΑΚΡΑΨ ΥΓΕΙΑΣ.. Και αν διαβάσεις τον δεκαεπταχρονο του πρωθυπουργου ΕΛΑ ΝΑ ΜΟΥ ΠΕΙΣ...

(Λογω κομψ,παρεθετομε μονο το οκταχρονο κοστούμισακι...)

Η Έμμα Γκολάντμαν την έσχε της μεταμόρφωσής της

EMMA GKOLANTMAN

**η πιο επικινδύν
γυναίκα του κόσμου**

ΣΤΑΛΙΝ ΣΤΡΟΓΚΟΒΣΚΙ

ΚΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΩΞΕΙΣ

Μετα την απολογία του Παναγιώτη Παπαδοπούλου, στις 11.1.84, που έγινε με την κατηγορία της περιβρίσης αρχής και της συκοφαντικής δυσφήμισης λόγω μιας προκηρύξης για συμπαρασάση (που υπογράφηκε απ' αυτόν) στον απερίτο πεινας Φωτη δα-νατο, δέχτηκε πάλι ο ίδιος τον τελευταίο καιρο ένα σωρο κατηγορίες για διάφορα γεγονότα. Με πολλά μαάλιστα απ' αυτά δεν έχει καμία απολύτως άμεση σχέση. Συγκεκριμένα ο Π.Π. κατηγορείται:

α) Για μια προκηρύξη με την οποία καταγγέλλει τις αυτοκτονίες στο στρατο, καθώς και την φυλακή-ση των συντροφών Μοίρα, δανατου, λογοβίτη για ε-νεργείες που εκαναν εναντια στην αστυνομική βία. Συμφωνά με την κατηγορία, περιυβρίζεται ο υψου-ργος αμυνας δροσογιαννης, ο υπουργος δικαιοσύνης Μαγκκακης καθώς και το "έθνικο σύμβολο".

β) Για μια προκηρύξη συμπαρασάσης στον Φωτη δα-νατο, όπου η κυβέρνηση "περιυβρίζεται" από την εκφραση "κανένα απο τα σημερινά εγκλήματα δεν θα μείνει ατιμωρητο".

γ) Για τρεις αφίσες και δυο ακόμα προκηρύξεις. Ο Π.Π. δεν έχει άμεση σχέση με τις δυο προκηρύξεις ενώ απο τις αφίσες μόνο η μια υπογράφεται απ' αυτόν (Προκειται για αφίσα που καλούσε σε συγκεν-τρωση στα Προπυλαία στις 6.5.83).

Όλες οι παραπάνω κατηγορίες έχουν να κάνουν με την συκοφαντική δυσφήμιση και την περιυβρί-ση αρχής.

Προκηρύξη που κυκλοφόρησε απο την " Επιτροπή αντιπαραθεσης στην κρατική βία και στους κατα-σταλτικούς μηχανισμούς της εξουσίας" και που α-ποτελεί κείμενο διαμαρτυρίας για τις συνεχείς πολιτικές διώξεις που γίνονται σε βάρος του Παναγιώτη Παπαδοπούλου (Καϊν), αναφέρεται σε όλα τα παραπάνω και καλεί όλους τους συντροφους/φί-σες να συμπαρασταθούν στον Π.Π.

Αντισταθείτε στην κρατική καταστολή. Καθε διώ-ξη αγωνιστή είναι διώξη εναντια στον ίδιο τον χωρο της Αντι-εξουσίας.

Ζ.Μπουτρηγιαν: Η ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΚΑΒΑΛΩΜΕΝΟΙ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ η πως να
δουλεύεις το αφρεντικό σου...

Η ΑΡΕΝΑ

ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ ΤΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ, ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Περιοδικό "ΑΡΕΝΑ",
c/o Γιώργος Χάμπας,
Poste Restante
155 01 Αθήνα

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΟΝΟΜΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Εσωτερικό, 5 τεύχη: 350 δρχ
Κύπρος, Ευρώπη: 450 δρχ
Αμερική, Καναδάς: \$6

ARENA und ihre Duellanten
Zweimonatliche anarchistische
Zeitschrift:

ARENA,
c/o Georg Chamas,
Poste Restante,
GR-155 01 ATHEN,
Griechenland